

Estadística Econòmica

**Evolució
de les principals
macromagnituds de
l'economia catalana
1988-93**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia
i Finances
**Direcció General
de Programació Econòmica**

Generalitat de Catalunya
**Institut d'Estadística
de Catalunya**

© Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
1a. edició: Barcelona, desembre 1994
Tiratge: 800 exemplars
ISBN: 84-393-3333-5
Dipòsit legal: B-43501-1994

Presentació

Conèixer amb rigor i puntualitat l'evolució de les principals macromagnituds de l'economia catalana és, sens dubte, un objectiu important per a l'estadística oficial de la Generalitat. El caràcter de síntesi de les principals macromagnituds (com ara el valor afegit brut o la renda familiar disponible), la pluralitat de les fonts d'informació implicades i la consistència dels seus resultats en el temps, fan que el procés d'ajust d'aquestes estimacions es pugui allargar d'una forma considerable. Per aquesta raó, l'Oficina d'Estadística de les Comunitats Europees, l'EUROSTAT, ha fixat un llarg període, fins a quatre anys, per publicar les estimacions definitives de l'economia dels països de la Comunitat Europea. Com és lògic, abans d'aquesta data límit es van fer estimacions no definitives. Aquesta circumstància ha fet habitual l'obtenció de resultats que són «primeres estimacions», «avanços» i «estimacions provisionals».

Per a la nostra economia, des de la Generalitat de Catalunya, comptem amb una doble aproximació a les macromagnituds. D'una banda, en els primers mesos de l'any tenim una aproximació al creixement de l'economia catalana segons la variació del valor afegit, que estima la Direcció General de Programació Econòmica; aquesta estimació té la virtut de ser extremament puntual. D'altra banda, a la tardor tenim una segona aproximació, en aquest cas de l'Institut d'Estadística de Catalunya, que perd en puntualitat allò que guanya en l'articulació dels resultats, que passen a ser facilitats en pessetes corrents i pessetes constants i, a més del valor afegit, incorporen altres magnituds com la renda familiar disponible o el consum privat. Aquesta segona aproximació és la que presentem a continuació.

Gràcies a aquestes darreres estimacions es poden conèixer, d'una forma articulada, els trets més significatius de l'evolució econòmica de 1993. En el seu conjunt, l'economia catalana va disminuir el seu producte interior brut en un -2,1% en termes reals. Aquesta dada confirma que l'any 1993 va ser un any dolent per a l'economia catalana. El resultat sobre l'activitat econòmica es pot complementar amb el d'una pèrdua d'un -5% de la població ocupada, més de cent mil llocs de treball destruïts i una taxa d'atur estimat que frega el 20%. També es va produir una dràstica contenció del consum, que es va reduir més d'un -2%. La renda disponible de les famílies, amb un comportament més esmorteït pels mecanismes de compensació derivats de les prestacions socials, va mostrar una taxa de 0,5%. Les úniques dades macroeconòmiques positives van ser la desacceleració de la taxa d'inflació (l'IPC va augmentar un 5,2%) i, molt especialment, el comportament del comerç amb l'estranger, que va incrementar les seves exportacions en termes reals en un 10%. Aquesta dinàmica, juntament amb la contenció de les importacions (-8%), va determinar que la demanda agregada de l'economia catalana tingués, com a element dinamitzador, el sector exterior. Com és conegut a hores d'ara, l'any 93 va representar un punt d'inflexió de l'economia catalana, i al llarg del 1994 s'ha produït una significativa represa de l'activitat econòmica, que té continuïtat en les expectatives existents per a l'any 1995.

Per acabar cal ressenyar que aquest treball és fruit de la col.laboració entre l'Institut d'Estadística de Catalunya i la Direcció General de Programació Econòmica, del Departament d'Economia i Finances. L'Institut d'Estadística ha fet les estimacions de les macromagnituds i ha seleccionat les informacions de fonts alienes. Per la seva banda, la Direcció General de Programació Econòmica ha fet l'anàlisi dels principals resultats que es poden trobar a la primera part d'aquesta publicació.

Barcelona, desembre de 1994

Macià Alavedra i Moner
Conseller d'Economia i Finances

Índex

Presentació	3
Anàlisi dels principals resultats	
1. L'economia catalana durant el 1993	11
2. L'economia europea i espanyola durant el 1993	23
1. Informació de síntesi	
1.1 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Valors absoluts	29
1.2 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Taxes de variació	30
2. Macromagnituds: valor afegit brut	
2.1.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Valors a preus corrents	33
2.1.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Estructura percentual	33
2.1.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants	33
2.2.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Valors a preus corrents	34
2.2.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Estructura percentual	35
2.3.1 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Valors a preus corrents	36
2.3.2 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Índex total Catalunya = 100	36
2.3.3 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants	36
3. Macromagnituds: renda bruta disponible i consum de les famílies	
3.1.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Valors a preus corrents	39
3.1.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Índex base 1986 = 100	39
3.1.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Taxes de variació a preus constants	39
3.2.1 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Valors a preus corrents	40
3.2.2 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Ponderació de components	40
3.3.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Valors a preus corrents	41
3.3.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Índex base 1986 = 100	41
3.3.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Taxes de variació a preus constants	41
4. Mercat de treball	
4.1.1 Població en relació amb l'activitat. Valors absoluts	45
4.1.2 Població en relació amb l'activitat. Taxes significatives	45
4.1.3 Població en relació amb l'activitat. Taxes de variació	45
4.2.1 Població ocupada. Per sectors. Valors absoluts	46
4.2.2 Població ocupada. Per sectors. Estructura percentual	46
4.2.3 Població ocupada. Per sectors. Taxes de variació	46
4.3.1 Població assalariada. Per sectors. Valors absoluts	47
4.3.2 Població assalariada. Per sectors. Taxes de salarització	47
4.3.3 Població assalariada. Per sectors. Taxes de variació	47

4.4.1 Població assalariada. Per tipus de contracte. Valors absoluts	48
4.4.2 Població assalariada. Per tipus de contracte. Estructura percentual	48
4.4.3 Població assalariada. Per tipus de contracte. Taxes de variació	48
4.5.1 Població assalariada. Per sector contractant. Valors absoluts	49
4.5.2 Població assalariada. Per sector contractant. Estructura percentual	49
4.5.3 Població assalariada. Per sector contractant. Taxes de variació	49
5. Preus i salaris	
5.1.1 Índex de preus al consum. General i per grups. Taxes de variació de la mitjana anual	53
5.1.2 Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Índex base 1986 = 100	53
5.1.3 Deflactor del comerç amb l'estranger. Índex base 1988 = 100	53
5.2.1 Salari per ocupat. Per sectors. Valors absoluts	54
5.2.2 Salari pactats en convenis col·lectius. Per sectors. Taxes de variació	54
6. Sector exterior	
6.1.1 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació. Valors a preus corrents	57
6.1.2 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació. Estructura percentual	57
6.2.1 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques. Valors a preus corrents	58
6.2.2 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques. Estructura percentual	58
6.3.1 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CNAE-93. Valors a preus corrents	59
6.3.2 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CNAE-93. Estructura percentual	60
6.4.1 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents	61
6.4.2 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Estructura percentual	61
6.4.3 Inversió estrangera. Per seccions CNAE-93 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents	62
6.4.2 Inversió estrangera. Per seccions CNAE-93 i procedència dels inversors. Estructura percentual	63
7. Macromagnituds de l'economia espanyola	
7.1 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Valors absoluts	67
7.2 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Taxes de variació	68
7.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Valors a preus corrents	69
7.4 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Taxes de variació a preus constants	69
7.5 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Índex total Espanya = 100	69
7.6 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Espanya. Valors a preus corrents	70
7.7 Població ocupada. Per sectors. Espanya. Valors absoluts	70
7.8 Índex de preus al consum. General i per grups. Espanya. Taxes de variació de la mitjana anual	70
7.9 Salari per ocupat. Per sectors. Espanya. Valors absoluts	71
7.10 Comerç exterior. Per grups de destinació. Espanya. Valors a preus corrents	71
8. Macromagnituds de l'economia de la Unió Europea	
8.1 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea. Valors absoluts	75
8.2 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea. Taxes de variació	76
9. Gràfics comparatius de l'economia de Catalunya, Espanya i la Unió Europea	
9.1 Producte interior brut pm. Taxes de variació a preus constants	79
9.2 Renda bruta disponible familiar per càpita. Taxes de variació a preus constants	79
9.3 Producte interior brut pm per càpita. Segons paritat de poder de compra	80
9.4 Producte interior brut pm per càpita. Taxes de variació a preus constants	80

9.5	Renda bruta disponible familiar per càpita. Segons paritat de poder de compra	81
9.6	Renda bruta disponible familiar per càpita. Taxes de variació a preus constants	81
9.7	Producte interior brut pm per ocupat. Segons paritat de poder de compra	82
9.8	Producte interior brut pm per ocupat. Taxes de variació a preus constants	82
9.9	Consum de les famílies per càpita. Segons paritat de poder de compra	83
9.10	Consum de les famílies per càpita. Taxes de variació a preus constants	83
9.11	Població activa. Taxes de variació	84
9.12	Població activa. Taxes d'activitat	84
9.13	Població ocupada. Taxes de variació	85
9.14	Població ocupada. Taxes d'ocupació	85
9.15	Població desocupada. Taxes de variació	86
9.16	Població desocupada. Taxes d'atur	86
9.17	Índex de preus al consum. Taxes de variació de la mitjana anual	87
9.18	Deflactor del producte interior brut pm. Taxes de variació	87
9.19	Exportacions. Taxes de variació a preus corrents	88
9.20	Importacions. Taxes de variació a preus corrents	88

10. Annexos

Annex 1.	Definició de conceptes i fonts	89
Annex 2.	Notes metodològiques	99
Annex 3.	Revisions de les estimacions	105

Anàlisi dels principals resultats

1. L'economia catalana durant el 1993

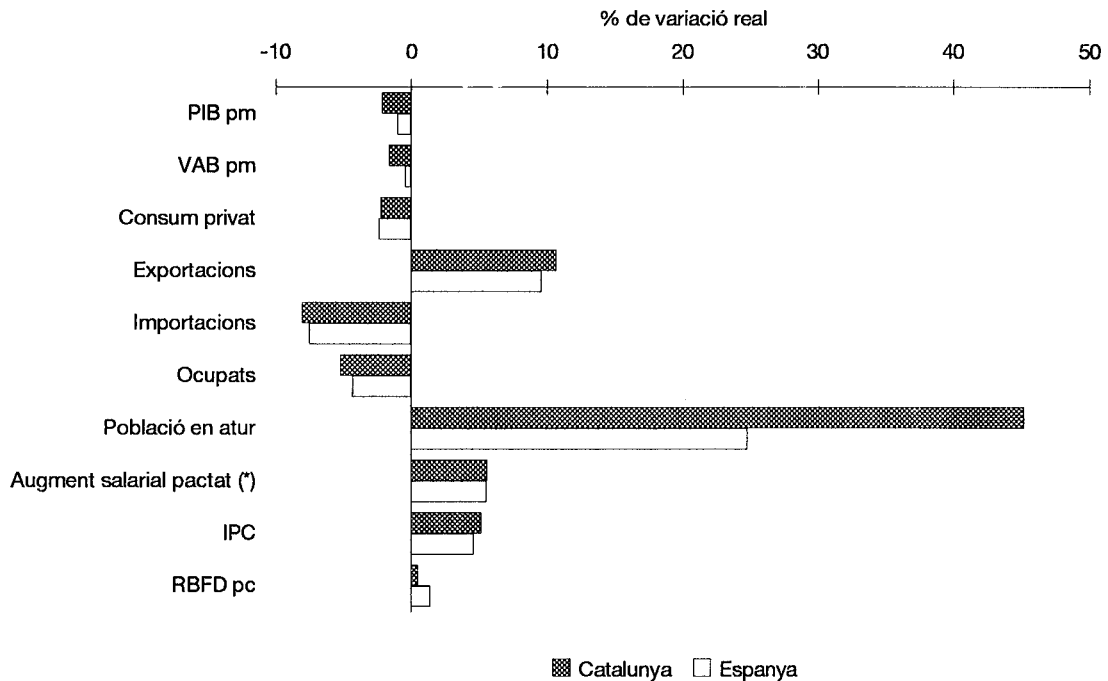
Introducció

L'any 1993 l'economia catalana experimenta un intens procés recessiu que fa disminuir el producte interior brut d'un 2,1%. El deteriorament de l'economia es comença a manifestar amb rotunditat a mitjan 1992 i s'agreuja en la primera meitat del 1993, moment en què s'assoleix la situació més baixa del cicle; posteriorment, aquesta tendència es va suavitzant amb una represa de l'activitat en la primera meitat del 1994. A diferència de la crisi anterior, a principi dels anys vuitanta, que va afectar seriosament l'economia catalana durant un prolongat període de temps, tot indica que l'actual procés recessiu no té continuïtat i que quedarà circumscrit al 1993. No obstant això i com va succeir en aquella ocasió, la incidència de la recessió és més acusada a Catalunya, on el PIB cau, l'any 1993, més que a la Comunitat Europea (-0,3%) i que al conjunt d'Espanya (-1%).

El pes de l'economia catalana l'any 1993 representa el 18,8% del valor afegit brut generat pel conjunt de l'economia espanyola. En termes de producte interior brut per càpita, la posició de Catalunya respecte al conjunt estatal se situa a un nivell superior en un 21% a la mitjana espanyola. No obstant això, en termes de renda bruta disponible familiar per càpita (agregat que incorpora l'efecte redistributiu del sector públic en les economies domèstiques) les distàncies es redueixen fins a un 16,3% i en introduir la correcció del diferent nivell de preus en els dos àmbits, la renda familiar catalana passa a ser tan sols un 10,2% més elevada que la mitjana espanyola.

En relació amb la Unió Europea, l'any 1993 l'economia catalana té una posició equivalent al 93,2% del producte interior brut per habitant de la Comunitat (en termes de paritat de poder de compra). Aquesta posició representa una pèrdua de 3,7 punts respecte a la del 1991 i s'explica pels pitjors resultats de l'economia catalana al llarg de la crisi.

Gràfic 1. Evolució de les principals magnituds econòmiques. Catalunya i Espanya. 1993

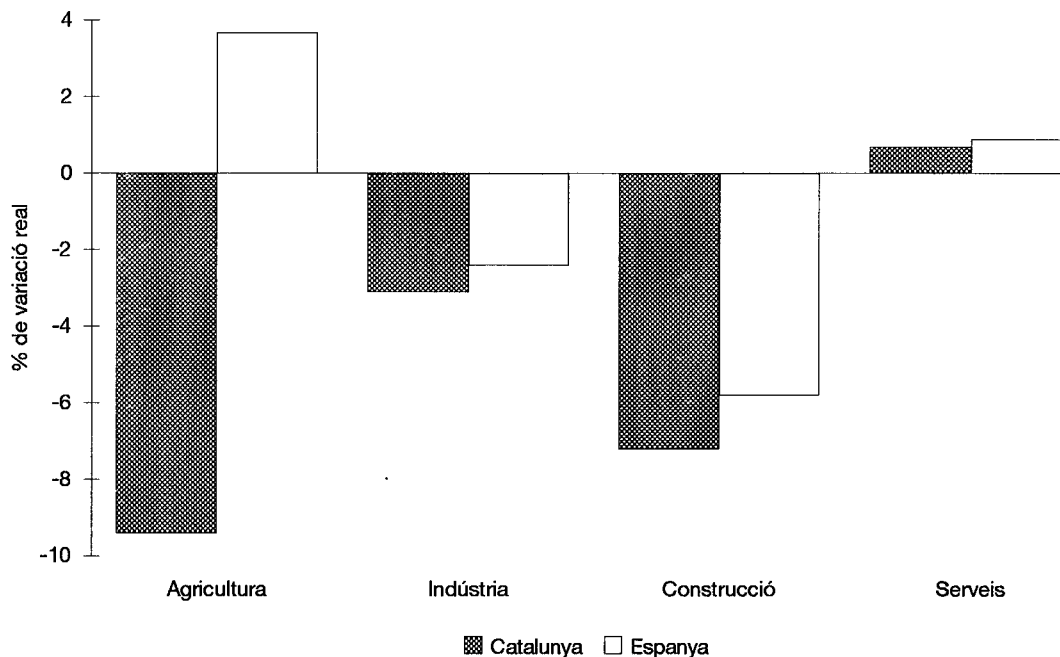

Evolució de l'activitat econòmica

L'any 1993 la caiguda de l'activitat a Catalunya es generalitza en tots els sectors econòmics llevat dels serveis, que mantenen uns resultats positius, tot i que molt dèbils. L'aspecte més favorable de l'evolució econòmica del 1993 prové del bon comportament de la demanda exterior, en la qual es recolza el dèbil pols de l'activitat que, altrament, hauria davallat encara més. La demanda interna té una aportació negativa en l'evolució de l'economia, amb una caiguda molt pronunciada: el consum privat, que representa més del 60% del producte interior brut, es redueix d'un 2,2% en termes reals i la formació bruta de capital ho fa d'una manera molt més acusada.

El valor afegit brut de l'economia, que es defineix com la suma de l'aportació de cada branca productiva, cau un 1,6% l'any 1993. La reducció del producte interior brut (que, a més del valor afegit brut, incorpora l'IVA i els impostos nets relacionats amb la importació) és encara més pronunciada (-2,1%). Habitualment l'evolució d'aquestes dues magnituds (VAB i PIB) no difereix gaire però l'any 1993, amb l'entrada en vigor del Mercat Únic, es produeixen un cúmul de fets que incideixen en aquests resultats més negatius del PIB. En aquest sentit, destaca la reducció que experimenten els impostos nets relacionats amb les importacions, a causa de la desaparició de les duanes amb la resta de països comunitaris. Més intensa encara ha estat la caiguda de la recaptació de l'IVA que grava els productes. Aquest fet s'explica per la confluència de diversos factors. D'una banda, la desaparició de les duanes ha suposat un canvi en el règim de control tributari que ha implicat un retard en les liquidacions de les importacions intracomunitàries i un increment de les possibilitats de frau. D'altra banda, l'evolució del consum privat, i en especial la caiguda dels béns de consum durador ha repercutit negativament sobre els nivells de recaptació.

Gràfic 2. Evolució del valor afegit brut per sectors. Catalunya i Espanya. 1993

Tots els sectors productius palesen uns resultats més negatius a Catalunya que no pas al conjunt de l'Estat. Llevat del sector agrari, que a Catalunya és negatiu i que en el conjunt espanyol té un creixement positiu, a la resta de les grans branques el signe de l'evolució del valor afegit brut és el mateix a Catalunya i a Espanya. En els dos àmbits la reducció de l'activitat és especialment acusada en el sector de la construcció, fet molt relacionat amb la davallada de la inversió. El VAB de la indústria catalana decau per tercer any consecutiu i l'any 1993 baixa set dècimes més que a Espanya. En el sector serveis el valor afegit brut creix en tots dos àmbits, però el creixement és més gran a nivell estatal. Globalment, l'evolució del valor afegit brut de l'economia catalana durant l'any 1993 és vuit dècimes inferior a l'estatal i en el cas del producte interior brut, la diferència és d'1,1 punts.

El sector agrari

L'any 1993 el sector agrari català té un creixement real negatiu del 9,4%. Tanmateix, aquesta reducció del valor afegit brut del sector agrari s'ha d'interpretar tenint presents els resultats del 1992, exercici durant el qual la campanya agrícola i ramadera va tenir un comportament excepcionalment bo, amb un increment del 24,4% del valor afegit brut. Per tant, els resultats del 1993 representen una normalització de les produccions. L'evolució negativa d'aquest darrer exercici es concentra en les produccions agrícoles i concretament, en la fruita fresca, fruita seca, patates, hortalisses i cereals, mentre que la producció ramadera es manté pràcticament amb els mateixos nivells que la de l'any anterior. L'increment de la producció de carn de porcí compensa la disminució de la resta de produccions ramaderes. La producció forestal també disminueix a causa de la important reducció de la producció de fusta.

La reforma de la política agrària comunitària (PAC) per al sosteniment de la renda dels agricultors s'ha començat a aplicar a Catalunya i s'ha experimentat un increment important de les subvencions d'explotació que trenca la tendència de lleugers increments del període 1990-1992.

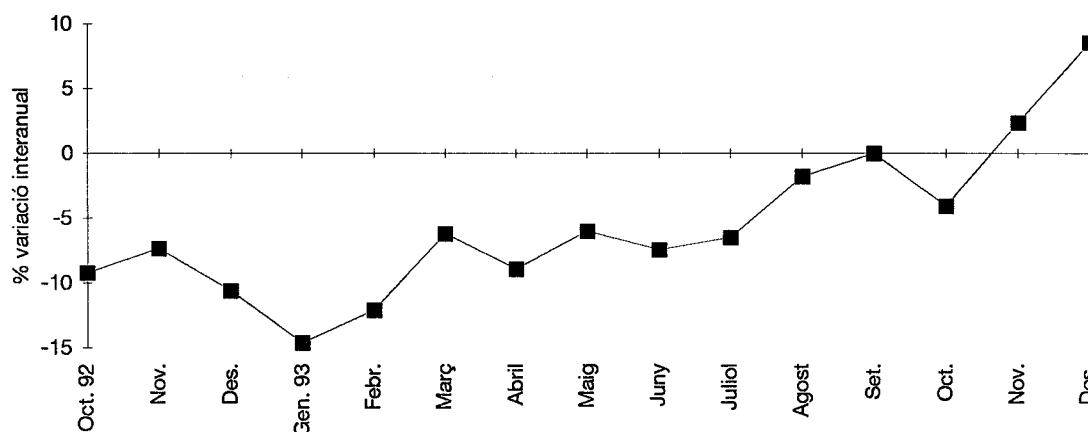
El sector industrial

L'evolució dels principals indicadors durant el darrer exercici reflecteixen que durant l'exercici del 1993 es tanca un cicle recessiu per a la indústria catalana i s'inicia un canvi de tendència que es confirma en els primers mesos del 1994.

El valor afegit brut a preus de mercat en el conjunt del 1993 cau d'un 3,1% i la població ocupada en el sector experimenta una reducció del 8,4%. Aquesta important destrucció de llocs de treball mostra clarament la magnitud del procés d'ajust que s'està produint en aquest sector. L'empitjorament de l'economia internacional i els efectes de la caiguda del rendiment empresarial i de l'increment de costos que arrossegava la indústria des de feia uns anys, són la base d'aquest comportament tan negatiu.

L'índex de producció de productes industrials (IPPI) que figura en el gràfic 3 mostra com la caiguda de la producció es concentra en els primers mesos de l'any, durant el tercer trimestre evoluciona cap a valors menys negatius i acaba l'exercici amb una recuperació dels valors positius. L'anàlisi de l'evolució de la producció segons la destinació econòmica posa de manifest la caiguda pronunciada que experimenta la producció de béns d'equipament i que està relacionada amb el comportament negatiu de la demanda d'inversió interna i externa. La producció de béns de consum té una evolució més favorable, sobretot en la segona meitat de l'any en què ja presenta valors positius en resposta, bàsicament, a la millora de les exportacions. Finalment, la producció de béns intermedis mostra uns resultats força negatius durant una bona part de l'any; tanmateix, cap a final d'any es produeix un canvi de tendència important i la producció augmenta fins al 9,7% en el mes de desembre. Aquesta millora de la producció en el conjunt del sector es consolida d'una manera clara en els primers mesos del 1994.

Gràfic 3. Evolució de l'IPPI octubre 92 - desembre 1993

Segons l'indicador del clima industrial que publica el Departament d'Indústria i Energia i que sintetitza les opinions empresarials, durant el 1993 el sector industrial evoluciona d'una manera similar a l'IPPI. En el darrer quadrimestre de l'any es produeix un canvi de tendència, molt relacionat amb la millora del clima de confiança empresarial a la majoria dels països comunitaris i a la resta de l'Estat.

La devaluació de la pesseta ha afavorit la competitivitat exterior dels productes industrials catalans; això explica el fort creixement de les exportacions industrials. Els sectors més dinàmics són la indústria alimentària i la indústria química. Les importacions mantenen una evolució inversa, amb una reducció que es deu a la feblesa de la demanda interna i a l'encariment de les compres a l'exterior a causa de la depreciació de la pesseta. La reducció més important afecta les importacions de maquinària.

Tot i la situació recessiva que travessa la indústria, el volum d'inversió estrangera directa a Catalunya no ha variat, cosa que demostra una revalidació de la confiança del capital estranger en el sector. Així, durant el 1993 els fluxos de capital estranger per inversió directa a la indústria sumen un total de 318.000 milions de pessetes, quantitat que representa el 30% del total invertit a Espanya.

La intensitat de la crisi ha provocat un gran nombre d'incidències empresarials (suspensions de pagaments, fallides i tancaments) i en el 1993 s'assoleix el nombre màxim d'insolvències en la història recent de la indústria catalana. Aquesta situació negativa és més accentuada en els sectors del tèxtil i la confecció, primera transformació de metalls i productes metàl·lics, metal·lúrgia no fèrria i béns d'equipament.

L'evolució dels centres de cotització a la seguretat social¹ pot ajudar a mesurar com repercuteix la situació recessiva de la indústria en el nombre de centres de treball, ja que fa una aproximació de la dinàmica global del sector. Segons aquesta font la indústria és el sector més afectat, amb una pèrdua de 2.509 centres que representa un descens del 6% respecte a l'any anterior. La disminució, tot i que és generalitzada, té una incidència especial en els centres de dimensió mitjana i gran.

La caiguda de l'ocupació laboral en el sector industrial és especialment acusada l'any 1993, tot i que el procés de deteriorament de la demanda laboral ja s'havia iniciat temps enrere. Cal recordar, en aquest sentit, que la destrucció de llocs de treball a la indústria comença el primer trimestre del 1991 i va empitjorant fins arribar a una reducció màxima del 10,6% en taxa interanual el darrer trimestre del 1993. Aquesta tendència comença a cedir a la primera meitat del 1994, ajudada per la moderació salarial, la millora de les expectatives del sector i l'augment dels beneficis. La reducció de l'ocupació, molt superior a la de la producció, comporta un augment important de la productivitat aparent del treball. Aquesta ràtio és el quocient entre el VAB generat en el sector i el volum d'ocupació que l'any 1993 augmenta d'un 5,7% a Catalunya. En l'àmbit estatal, els guanys de productivitat durant l'any 1993 encara són més acusats, per bé que els dos anys anteriors ho havien estat més a Catalunya.

El sector de la construcció

L'any 1993 el sector de la construcció experimenta una forta davallada que, en termes de valor afegit brut, s'estima en un 7,2%. Això agreuja encara més els resultats negatius del 1992, durant el qual el VAB del sector es va reduir d'un 6,2%. La caiguda de l'activitat en aquest sector s'inscriu en la reducció dels projectes d'inversió, molt afectats per la situació cíclica recessiva; això es plasma principalment en el sector de la construcció perquè conforma la part més important de la formació bruta de capital de l'economia.

L'any 1993 la caiguda de la producció afecta tots els subsectors de la construcció, si bé el més perjudicat és el de l'enginyeria civil², que acusa les conseqüències de la reducció de la licitació pública de l'any anterior. Així, tot i que la licitació oficial creix d'una manera important durant el 1993, aquesta millora no repercuteix sobre la producció a causa del desfasament que hi ha entre el moment de la licitació i l'execució de les obres. Segons l'enquesta que realitza el MOPTMA, l'any 1993 el valor dels treballs fets per les empreses en aquest subsector es redueix d'un 13,5% en valors corrents, enfront de la reducció del 0,3% de l'exercici anterior. Segons aquesta mateixa enquesta, la reducció en el

¹ No tots els centres de cotització són empreses.

² Segons les valoracions de la Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya, la caiguda més acusada de la producció correspon a l'edificació no residencial.

conjunt del sector és del 8,8%, el valor del treball de les empreses en el subsector d'edificació cau d'un 4,9 i en el dels habitatges familiars, d'un 5,6%.

La feblesa del subsector de l'edificació està molt relacionada amb l'empitjorament del context econòmic, que provoca un retraïment de la nova construcció. La poca sortida en el mercat de l'excés d'oferta dels darrers anys desincentiva la nova construcció en segments com ara el d'oficines.

En el cas de la construcció residencial el tret més característic és la feblesa de l'activitat. Cap a final d'any, però, s'observa un canvi de tendència amb un augment important del nombre d'habitatges visats pels col·legis d'aparelladors que es manté en els primers mesos del 1994. Els habitatges iniciats en el conjunt de l'any creixen d'un 4,9%, creixement que es concentra en les àrees urbanes, mentre continua la davallada de la construcció en les zones turístiques, per bé que d'una manera menys acusada que l'any anterior. Una bona part de la dinàmica del subsector de l'habitatge durant l'any 1993 es recolza en el Pla de l'habitatge 1992-1995, que ha superat amb escreix les previsions inicials; segons les dades del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, un 45% dels habitatges nous iniciats aquest any s'han acollit a alguna modalitat d'ajut públic³ (l'any 1992 va ser del 29%).

La reducció de l'activitat en el sector de la construcció té una repercussió molt forta en el mercat de treball i provoca una caiguda del 9,7% de l'ocupació en el conjunt de l'any. La destrucció d'ocupació té una dinàmica creixent en el decurs de l'any i arriba fins a una taxa del 15,9% en el quart trimestre del 1993, per moderar-se més avançat l'any 1994. De forma conseqüent amb l'evolució del valor afegit brut i de l'ocupació, la productivitat aparent del treball en el sector augmenta d'un 2,8% l'any 1993 després de dos anys consecutius de disminució d'aquesta ràtio.

El sector serveis

L'evolució de l'activitat en el sector serveis en el decurs del 1993 ha sofert les conseqüències de la reducció del consum privat i de la caiguda de l'activitat en la resta de sectors econòmics. El 1993 el valor afegit brut d'aquest sector només creix d'un 0,7% i aquesta és l'única aportació positiva a l'economia des del punt de vista de l'oferta. Val a dir que la contribució del sector serveis no ha estat suficient per compensar l'aportació negativa del sector industrial i del de la construcció, com ho va fer l'any anterior amb l'ajut del sector agrari.

En conjunt, el sector serveis sol tenir un comportament menys cíclic que la resta de sectors gràcies al paper d'amortidor que juguen el serveis no adreçats a la venda que comprenen, principalment, activitats de serveis públics menys depenents de les fluctuacions econòmiques. Els serveis adreçats a la venda són més sensibles al context econòmic i, per tant, l'any 1993 tenen una evolució més negativa que el conjunt del sector. Així, les activitats de comerç, transports i, en general, totes les activitats relacionades amb el consum privat i amb els serveis a les empreses, sofreixen l'efecte de la contracció econòmica del 1993.

El pes de les activitats terciàries en valors corrents del 1993 passen a representar el 60,7% del valor afegit brut a preus de mercat de l'economia catalana, és a dir, guanyen 1,9 punts en relació amb l'any anterior. La resta de sectors econòmics perden pes (en especial el sector industrial), en part per la diferent evolució de la producció real i, en part, per l'efecte de l'elevat creixement dels preus en el sector serveis que es reflecteix en el deflactor corresponent.

L'evolució de l'ocupació, amb una caiguda del 2% en el conjunt de l'any, sintetitza prou bé la dinàmica del sector, per bé que en el darrer trimestre ja hi ha una creació neta de llocs de treball del 2,2% en taxa interanual que trenca la tendència anterior i que es va consolidant en la primera part del 1994. Tot i la caiguda de l'ocupació global en el sector, l'ocupació assalariada creix dèbilment (0,1%). Aquest creixement es produeix en la contractació temporal (4,3%), ja que l'ocupació amb contracte indefinit es continua reduint (-2,1%). L'evolució positiva de l'ocupació assalariada indica que la caiguda de l'ocupació en el sector de serveis durant el 1993 s'ha concentrat en l'ocupació empresarial o de caràcter autònom. En aquest exercici els assalariats en el sector públic també mostren una reducció significativa del 2,6%.

³ Inclou el 50% dels habitatges de preu taxat corresponents a obra nova, els habitatges de promoció pública i els de protecció oficial.

La recuperació del turisme l'any 1993 permet compensar parcialment el retrocés de la demanda interna. Després dels mals resultats del turisme de l'any 1992, es produeix una revifalla de la demanda turística que permet tancar l'any amb un creixement del 2,5% dels turistes estrangers a Catalunya. Aquesta millora es deu en una bona part a la posició més competitiva de la divisa espanyola després de les devaluacions de la pesseta i també a la situació d'instabilitat política en zones turístiques alternatives en l'oferta internacional. Els resultats obtinguts són especialment remarcables si es té en compte la feblesa de l'economia, sobretot en l'àmbit comunitari d'on procedeix la major part del turisme. La dinàmica del turisme l'any 1993 varia molt segons el país d'origen: els visitants procedents del Regne Unit es redueixen en un 34% i els procedents d'Itàlia, en un 17,5%. El turisme alemany també cau d'un 8,1%, però el turisme francès, que és el més important quant a volum, creix d'un 14,3%. En termes relatius, els augments més importants de visitants són els de Suïssa (51%) i Bèlgica (20,7%) i, en un sentit invers, destaca la reducció dels que provenen dels Estats Units (-44,9%) i dels països nòrdics (-35,4%).

Renda disponible i consum de les famílies

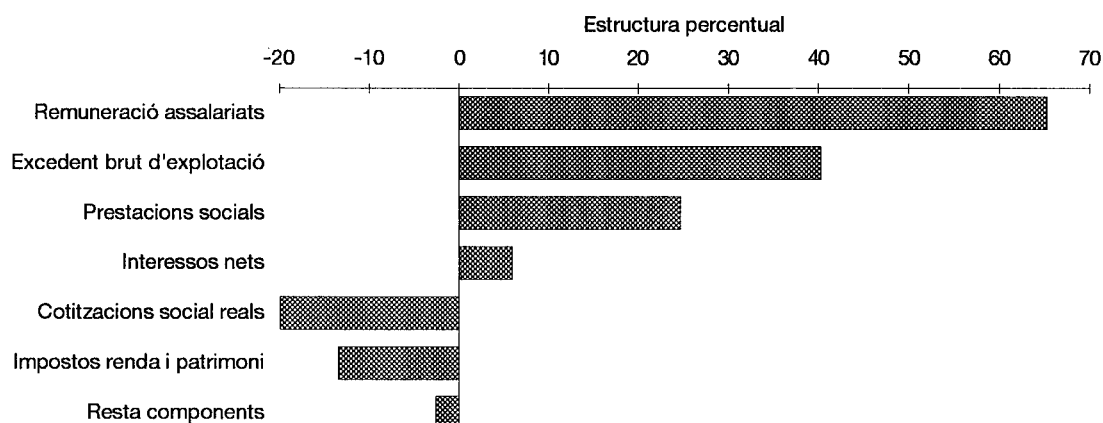
La renda familiar bruta disponible de l'any 1993 presenta un creixement de l'1,2% a preus constants, taxa que excedeix en 5 dècimes el creixement de l'any anterior. En relació amb la població, la renda familiar disponible creix d'un 0,5%, enfront del 0,4% de l'any 1992.

En el decurs del 1993 les rendes familiars sofreixen l'efecte de l'evolució negativa de l'atur, de manera que, tot i que els salaris per ocupat augmenten de forma important, les remuneracions dels assalariats, en termes agregats, només creixen d'un 1,5% en valors nominals enfront del 5,7% de l'any 1992. Tanmateix, la contribució de les prestacions per desocupació, que augmenten d'un 21,7%, permet compensar parcialment aquesta evolució de les rendes del treball. Tot i que l'excedent brut d'explotació es desaccelera respecte als dos anys precedents, en comparar-lo amb les rendes del treball manté un creixement important, del 8,4% en termes nominals. D'altra banda, el 1993 els ingressos nets per interessos experimenten una reducció a causa de la caiguda de la rendibilitat dels actius financers.

L'aportació positiva del saldo d'ingressos i pagaments al sector públic explica, en una bona part, el creixement relatiu de la renda familiar disponible. Així, a l'augment de les prestacions per desocupació abans esmentat, cal afegir la contribució dels ingressos per jubilació i la de les altres prestacions socials, que tenen uns creixements importants (11,7% i 8%, respectivament). La disminució de la recaptació d'impostos sobre la renda i el patrimoni (-2,3%) també té un efecte favorable en l'aportació positiva del sector públic a les famílies. Aquesta aportació està limitada per l'evolució de les cotitzacions socials reals que augmenten d'un 4,2%.

La feblesa del creixement de la renda familiar disponible en els dos darrers anys i la incertesa sobre l'evolució del context econòmic incideixen en la reducció del consum privat de l'any 1993. El fet que les economies domèstiques mantenen una actitud més prudent es palesa en l'increment de l'estalvi, que se situa en un percentatge equivalent al 13,1% de la renda bruta disponible familiar, mentre que aquesta taxa era del 10,7% en valors mitjans els tres anys anteriors.

Gràfic 4. Estructura de la renda bruta disponible de les famílies

L'any 1993 la caiguda del consum privat arriba a un nivell molt acusat, del 2,2%, que contrasta força amb l'evolució de l'any anterior en què, tot i que la renda familiar disponible va créixer menys, el consum privat va augmentar d'un 2,3%. Aquest comportament tan negatiu del consum privat durant el 1993 es deu, bàsicament, al ràpid i progressiu deteriorament del mercat de treball: la destrucció de llocs de treball iniciada a finals del 1991 es comença a manifestar en els ingressos familiars del 1992 i es radicalitza en el decurs del 1993, de manera que es genera una incertesa sobre l'evolució futura que es plasma en la contracció del consum familiar i en l'augment de la taxa d'estalvi. L'evolució negativa del consum per càpita encara és més acusada, amb un descens del 2,9% l'any 1993 enfront del creixement del 2% l'any 1992.

La reducció del consum té una incidència especial en el de caràcter no alimentari (sobretot en els béns duradors), que es redueix d'un 3% a causa de la seva proclivitat als canvis en situacions d'incertesa. L'evolució de la matriculació de turismes, amb una caiguda del 24,5%, n'és un bon exemple. S'estima que, tot i la moderació dels preus, el consum alimentari es redueix d'un 1,5%, l'any 1993, i el consum alimentari per càpita cau fins al 2,2%.

Mercat de treball

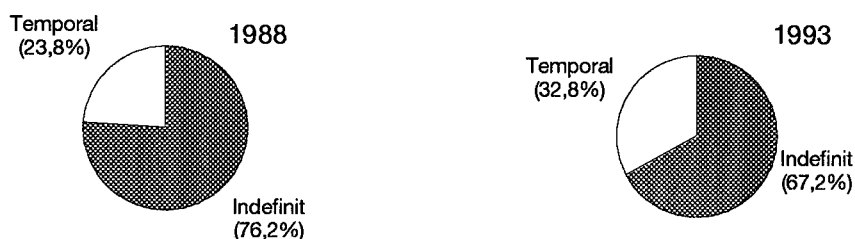
L'intens ajustament de l'ocupació ha estat el fet més negatiu de la recessió que ha sacsejat l'economia catalana des de mitjan 1992. Davant les dificultats per ajustar ràpidament els salaris a les condicions canviants de l'economia, el mercat de treball ha reaccionat reduint l'ocupació. Segons l'enquesta de població activa (EPA), el procés d'adaptació de les plantilles culmina el 1993 amb la pèrdua de 112.100 llocs de treball nets, la qual cosa representa una disminució del 5,2% en relació amb l'any anterior.

El component no assalariat de la població ocupada, que durant el 1992 encara va registrar una evolució positiva, és el que experimenta una caiguda més important el 1993 (8,7%). Els assalariats, en canvi, cauen d'un 4,1%, taxa inferior a la registrada l'any anterior.

Dins el col·lectiu d'assalariats, els treballadors amb contracte temporal són els que han experimentat una pèrdua més important tant en termes absoluts (43.100 persones), com relatius (-7,6%). Aquesta tendència, que no té el mateix reflex en el conjunt d'Espanya, canvia radicalment en els primers mesos del 1994, quan es registra un important creixement de la contractació temporal arran de la posada en marxa de les noves modalitats contractuals. Els assalariats del sector privat cauen d'una manera més acusada que no pas els contractats pel sector públic (-4,4% i -2,5%, respectivament), fet que ja s'havia produït durant el 1992 per bé que llavors la diferència era més gran.

Gràfic 5

Població assalariada per tipus de contracte a Catalunya (% s/total)

Població assalariada per agent contractant a Catalunya (% s/total)

Per trams d'edat, els menors de 25 anys són els que s'han vist més afectats per la destrucció d'ocupació, ja que un 63% del total de llocs de treball perduts durant el 1993 correspon al col·lectiu d'edat de 16 a 24 anys. D'altra banda, la població ocupada masculina també ha registrat una variació negativa (-6,9%) notablement superior a la femenina, que té una caiguda del 2,1%.

Les tendències recessives en l'ocupació s'han generalitzat a tots els sectors amb un ajustament més intens en el sector industrial on la destrucció de llocs de treball, en els darrers tres anys, s'ha traduït en una pèrdua de 4,1 punts percentuals de participació relativa dins el conjunt de l'economia. La destrucció d'ocupació industrial assoleix el seu màxim al llarg del 1993 amb la desaparició de 58.600 llocs de treball, la qual cosa representa una taxa mitjana anual del -8,4%. En termes relatius, la caiguda de l'ocupació supera la disminució del valor afegit de les branques industrials i, per tant, es produeix un fort augment de la productivitat aparent. A la construcció també es registra una pèrdua molt important d'ocupació que, en termes relatius, supera la de la indústria (-9,7%). El terciari és un sector menys sensible a les variacions del cicle i, per tant, és el menys afectat per l'ajustament de plantilles: la caiguda de l'ocupació al sector serveis durant el 1993 és del 2%. El component no assalariat dels ocupats en els serveis és el responsable d'aquesta davallada, ja que la població assalariada es manté pràcticament invariable (0,1%).

L'evolució de la població activa no ha reaccionat de manera cíclica com en anteriors etapes de crisi i, malgrat la seriosa situació del mercat de treball, es registra un augment de l'1,7% en relació amb el 1992. Aquest elevat ritme de creixement dels actius s'explica per l'empenta que ha mantingut la incorporació femenina al món laboral. Així, mentre que la població activa masculina es manté constant (0,1%), la femenina augmenta d'un 4,2%.

La intensitat del procés de destrucció de llocs de treball, juntament amb l'evolució de la població activa, ha donat lloc a un ràpid augment de l'atur. El seu creixement durant l'exercici del 1993 és de 154.200 persones, amb una variació força elevada que, en mitjana, se situa en el 45,3%. Segons l'EPA, la taxa d'atur mitjana del 1993 equival al 19,4% de la població activa, que significa un total de 494.400 persones. Un fet destacable és l'important contingent de població en atur de llarga durada (desocupats que fa dos anys o més que busquen feina) que l'any 1993 es xifra en el 24,3% d'aquest col·lectiu.

Els resultats dels primers mesos del 1994 apunten cap a un canvi de tendència en el mercat de treball. El redreçament del nivell d'activitat coincideix amb una frenada en el procés de destrucció de llocs de treball. D'altra banda, el nombre de desocupats presenta un punt d'inflexió en la línia ascendent dels darrers trimestres.

Preus i salaris

En el mes de gener del 1993 entra en vigor un canvi de base en l'índex de preus al consum (IPC) que comporta certes modificacions metodològiques que provoquen que la comparació entre les taxes de variació del 1993 i del 1992 no siguin totalment homogènies. D'entre els canvis més importants que aporta la nova base destaquen l'exclusió dels lloguers imputats i un tractament nou dels productes alimentaris de caràcter estacional.

En qualsevol cas, l'evolució de la taxa mitjana de variació de l'IPC durant el 1993 permet afirmar que s'ha produït una desacceleració notable dels preus. L'augment mitjà de l'IPC a Catalunya ha estat del 5,2%, 1,5 punts per sota de la taxa del 1992. El creixement de preus al conjunt de l'Estat també s'ha moderat (0,6 punts). Malgrat aquest avanç en la contenció dels preus encara hi ha una distància considerable que ens separa dels països menys inflacionistes de la UE.

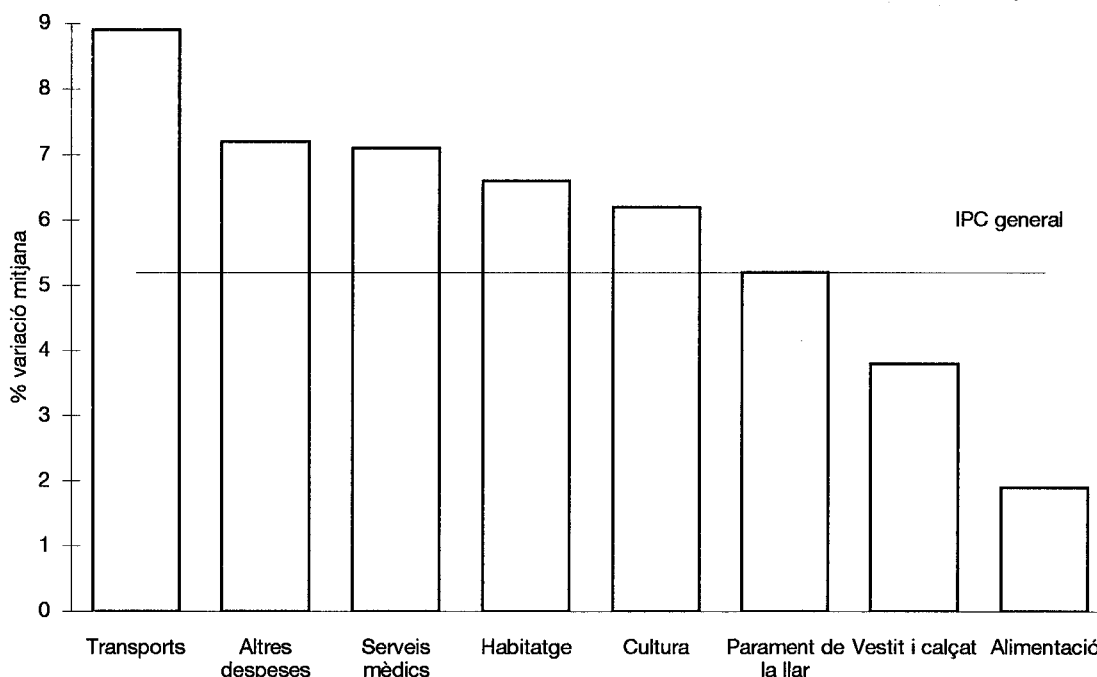
Hi ha diversos factors que condicionen l'evolució de la inflació durant el 1993, amb intensitats i sentits diferents. D'una banda, la situació d'atonía de la demanda interna, sobretot pel que fa al consum privat, té un efecte moderador sobre els preus. D'altra banda, la devaluació del tipus de canvi de la pesseta i l'elevació dels impostos especials sobre el tabac i l'alcohol i sobre els hidrocarburs pressionen l'IPC a l'alça.

En mitjana anual, l'alimentació és el component que registra un comportament més favorable dels preus. Amb tot, els preus dels aliments experimenten un notable increment cap a mitjan 1993, la qual cosa fa augmentar considerablement la taxa acumulada. Aquest comportament dels preus de l'ali-

mentació està relacionat amb la reforma de la PAC, principalment per la introducció d'un mecanisme de revisió de l'ECU verd en funció dels tipus de canvi de mercat, que provoca una elevació dels preus arran de la devaluació de la pesseta. La variació del tipus de canvi també té com a resultat un encariment dels productes alimentaris importats.

Un altre component de l'IPC que ha estat afectat per la devaluació de la pesseta és el dels transports: amb un creixement mitjà del 8,9%, esdevé l'únic grup de despesa amb un increment de preus superior al de l'any anterior. A més, a partir del mes d'agost es produeix un augment de l'impost sobre els hidrocarburs que afegeix un nou element inflacionista sobre el conjunt de béns, especialment sobre el grup dels transports.

Gràfic 6. Evolució de l'IPC general i per grups

Entre els components de l'IPC que registren una moderació de preus en relació amb l'exercici anterior destaca l'habitatge que, amb un creixement mitjà del 6,6%, redueix de 4,1 punts la taxa registrada el 1992. Els serveis mèdics, tot i que mostren un dels creixements més importants de la mitjana anual (7,1%), també experimenten una reducció considerable en la tendència d'augment de preus dels últims anys.

Un aspecte positiu del comportament de la inflació durant el 1993 és el fet que les taxes de variació dels preus dels béns industrials i les dels serveis s'han apropat. Aquesta aproximació es deu a la moderació dels preus dels serveis per causes bàsicament conjunturals, ja que el 1993 s'absorbeixen els efectes de l'increment de la imposició indirecta de l'any anterior.

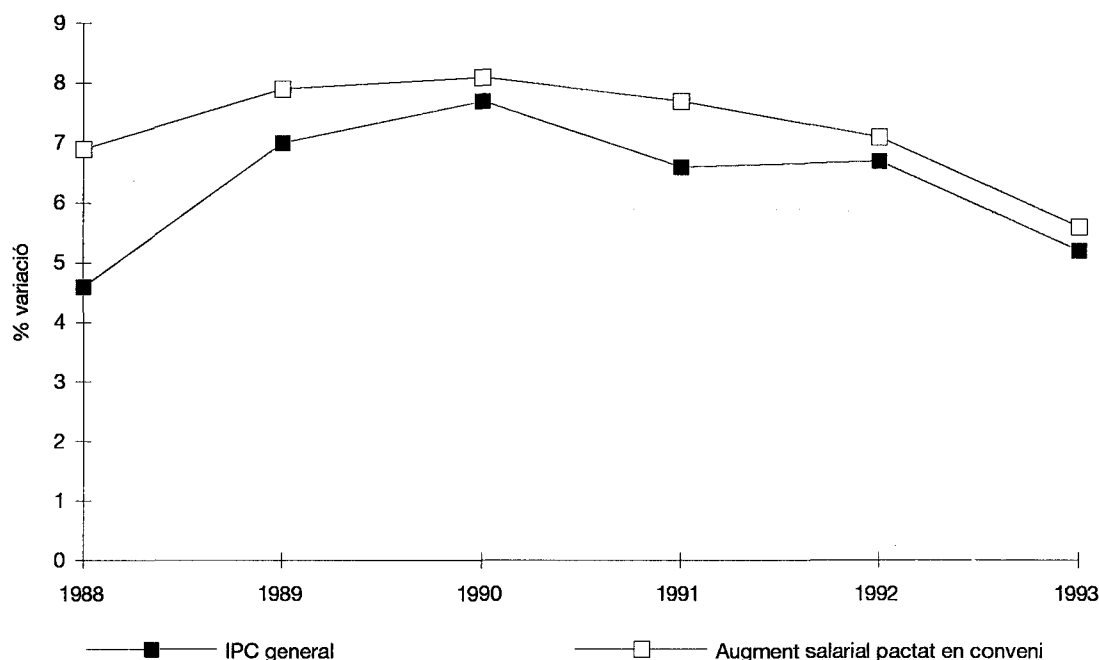
Pel que fa a l'evolució dels salaris, durant l'any 1993 l'augment mitjà per al total de convenis registrats a Catalunya s'ha situat en un 5,8%. Tot i que es produeix una davallada d'1,4 punts percentuals en relació amb l'any passat, l'increment de les tarifes salarials pactades supera el creixement dels preus al consum i contrasta amb la situació deprimida de l'activitat i amb l'intens procés d'ajustament que s'està produint en el mercat de treball.

En tots els sectors es registren increments similars: 5,6% a l'agricultura, 5,7% a la indústria, 6% a la construcció i 5,3% als serveis. En aquest darrer sector és on més s'aprecia la moderació salarial en relació amb l'any anterior.

Segons les dades que proporciona l'enquesta de salaris de l'INE, el salari per ocupat se situa en 2.243.500 pessetes, amb un augment del 7,9% en relació amb el 1992. Les diferències que s'obser-

ven entre aquest creixement dels guanys per treballador i l'increment salarial pactat en conveni es poden explicar per les derives salarials produïdes per les reclassificacions o variacions en l'antiguitat i pel canvi de composició entre treball fix i temporal.

Gràfic 7. Evolució de l'IPC i dels salaris pactats en conveni

El comerç amb l'estranger de mercaderies

L'evolució positiva de la demanda exterior durant el 1993 ha mantingut el dèbil pols de l'activitat que, altrament, hauria tingut un comportament més negatiu. En efecte, el sector exterior ha suavitzat la forta contracció de la demanda interna gràcies al creixement de les exportacions i a la reducció del volum d'importacions.

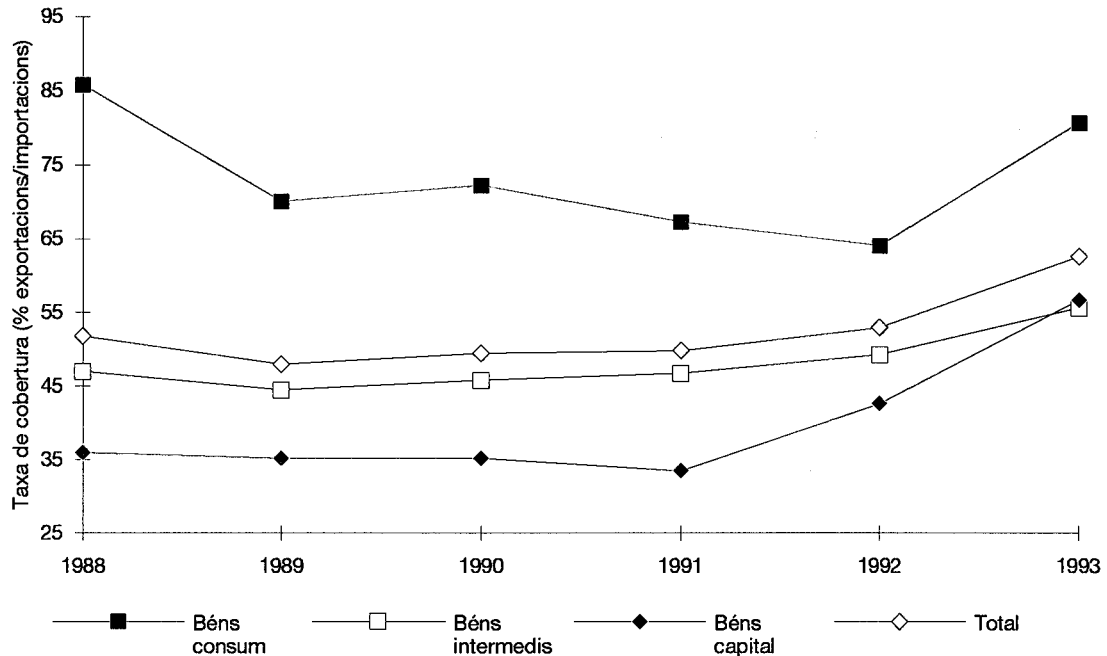
El creixement de les exportacions de béns⁴ ha estat del 15,6% en valors nominals i del 10,7% en valors reals. En canvi, les importacions cauen un 2,2% en termes nominals i un 8% en termes reals. El comportament expansiu de les exportacions té una rellevància especial atesa la feblesa de la demanda internacional, sobretot en l'àmbit europeu, a causa de la situació recessiva. Els guanys de quota de mercat que comporta aquesta evolució es produeixen gràcies a la millora de la competitivitat que es deriva de la depreciació de la pesseta i que permet compensar l'efecte negatiu de l'augment dels preus en els darrers anys. La reducció de les importacions es deu a l'encariment que provoca la pèrdua de valor de la divisa espanyola i, especialment, a la reducció de la demanda interna que frena la demanda d'importacions.

La contracció de les importacions en el cas dels béns de capital és especialment evident per la reducció de la demanda d'inversió a Catalunya l'any 1993 i la davallada de la importació de maquinària n'és un bon reflex. La reducció de les importacions de béns de consum també ha estat molt significativa i concorda amb la contracció del consum intern. La importació de béns intermedis ha estat l'únic grup amb una evolució positiva, probablement perquè la demanda d'alguns d'aquests béns és més rígida per poder dur a terme els processos productius de l'economia. En l'àmbit sectorial, les importacions amb més creixement són les de vehicles automòbils i les de productes d'alimentació.

⁴ La instauració del sistema INTRASTAT per al seguiment del comerç intracomunitari introdueix un cert biaix en la comparació amb les dades del 1992.

Quant a les exportacions, els béns de consum i els béns intermedis evolucionen d'una manera similar al conjunt de les exportacions totals. Els béns de capital, que tenen un pes força més reduït, manifesten un comportament menys dinàmic. Per sectors, destaca el creixement de les exportacions químiques, de productes alimentaris i de maquinària. Entre els sectors que tenen un comportament més feble cal assenyalar les exportacions de vehicles automòbils.

Gràfic 8. Evolució de la taxa de cobertura de les importacions

Inversió estrangera

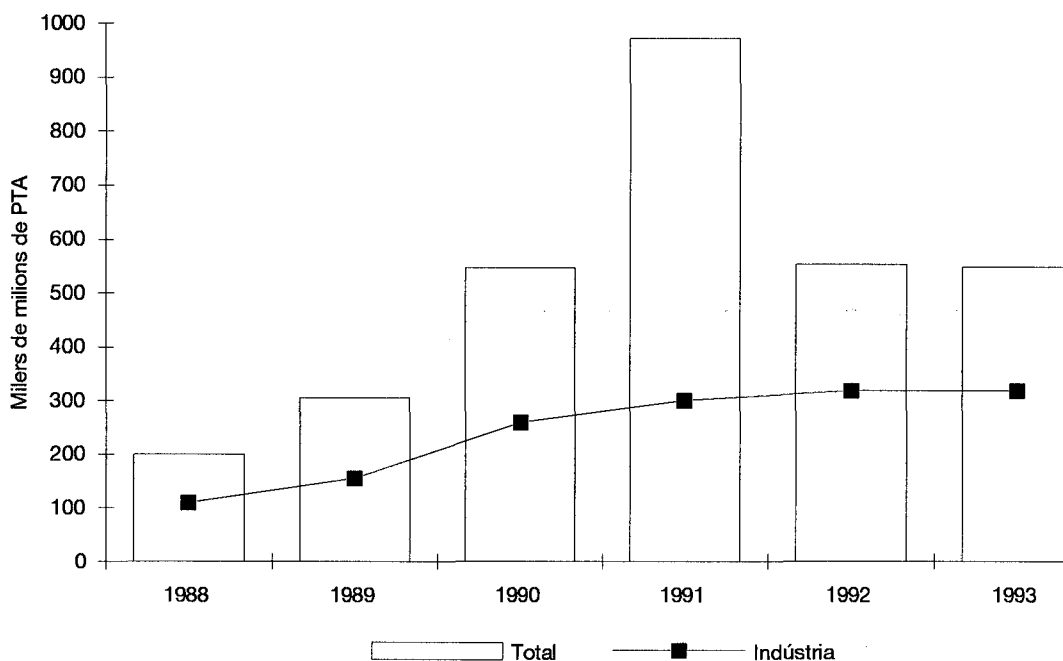
En el decurs del 1993, el volum de projectes d'inversió estrangera directa que s'adrecen a Catalunya s'ha mantingut pràcticament estable en relació amb l'any 1992, fet que s'ha de valorar de forma positiva atès que la recessió econòmica internacional ha frenat la realització de noves operacions a l'exterior per part de molt països.

El volum dels projectes d'inversió que es destinen a Catalunya és de 549.378,9 milions de pessetes la qual cosa representa una lleu disminució (del 0,6%) en relació amb el 1992. En el conjunt de l'Estat, la inversió estrangera disminueix d'un 2,6%. La distribució del capital estranger entre comunitats autònomes manté un perfil anàleg al dels darrers anys: Madrid (43,5%), Catalunya (29,6%) i Andalusia (5,9%) concentren gairebé el 80% del total invertit a Espanya.

La classificació sectorial de les inversions estrangeres directes a Catalunya mostra que el 57,9% de la inversió s'ha realitzat en branques industrials, el 39,5% en el sector serveis i el restant 2,6% en el sector de la construcció.

Dins la indústria destaca el subsector «altres productes minerals no metàl·lics», que absorbeix un 14,8% de la inversió total. En segon lloc se situa el subsector «indústries químiques» amb el 12,5% del total i, finalment, el subsector «fabricació de vehicles de motor», al qual es destina el 6,4% del total invertit. Dins el sector terciari, les «altres activitats empresarials» i les «activitats immobiliàries» són les que concentren un percentatge més important de la inversió.

Gràfic 9. Evolució de la inversió estrangera total i industrial

L'anàlisi de la procedència geogràfica del capital estranger palesa la pèrdua de pes relatiu dels països de la Unió Europea (UE). El dèbil pols de l'economia dins l'àrea comunitària s'ha traduït en una frenada dels projectes d'inversió cap a l'exterior i si el 1992 el 67% del total invertit a Catalunya provenia de la UE, durant el 1993 aquest percentatge s'ha reduït al 49,7%. Dins la Comunitat destaca la caiguda de la inversió que prové d'Alemanya i d'Itàlia, però la pèrdua de pes del capital comunitari s'explica, principalment, per l'important descens de la inversió procedent dels Països Baixos, que actuen com a intermediaris en la inversió d'altres països pels avantatges fiscals que ofereixen a les societats holding. Tot i això, els Països Baixos se situen en segon lloc pel que fa a la quota de participació dins el total (13%), per darrere de França que, amb un notable creixement de l'import dels projectes d'inversió, proveeix el 18,1% del capital forà a Catalunya. En el mateix sentit cal esmentar que les inversions que provenen del Regne Unit han experimentat un augment del 43%.

Fora de l'àmbit comunitari s'observa un increment de les inversions que provenen dels Estats Units i, sobretot, les del Japó, que gairebé multiplica per tres el volum invertit el 1992, tot i que aquests països encara representen una quota reduïda dins el total (1,5%). També es registren augments importants de la inversió amb origen en el conjunt de països considerats paradisos fiscals i de la que procedeix dels països asiàtics. Finalment, cal remarcar que l'augment més important en termes de volum correspon a la inversió registrada amb origen a Espanya, és a dir, la feta per les filials d'empreses estrangeres establertes a Espanya. Aquests projectes representen un 37,6% del total i han experimentat un creixement del 61,3% en relació amb l'any anterior.

Durant el 1993 les inversions estrangeres s'han materialitzat de forma predominant a través d'aplicacions de capital en empreses ja instal·lades. Aquestes operacions experimenten un creixement important juntament amb les constitucions de societats, que també augmenten de forma notable. Ambdós tipus d'operacions representen una aportació potencial al sistema productiu català i per això la seva evolució en un any de recessió mereix una valoració força positiva. D'altra banda, les operacions de compra-venda d'accions han registrat una caiguda significativa, tot i que continuen representant una quota important (35,9%).

2. L'economia europea i espanyola durant el 1993

Evolució econòmica de la Unió Europea

Després de dos anys d'atonía en l'activitat econòmica, el 1993 la Unió Europea ha entrat en recessió amb un creixement negatiu del producte interior brut del 0,3%. Aquest comportament ha estat general en tots els països amb l'excepció del Regne Unit i Irlanda. Alemanya, el país amb més població de la UE, és l'economia que ha patit una caiguda de la producció més forta amb un decreixement del PIB de l'1,2%. El gruix de la recessió es manifesta a l'ex-república federal ja que el procés de reconstrucció de l'antiga Alemanya de l'Est ha amortit la caiguda del PIB del conjunt del país. El descens de les seves exportacions a causa del baix nivell d'activitat dels seus principals socis comercials ha provocat que l'aportació de la demanda exterior al creixement econòmic hagi estat pràcticament nul·la durant el 1993. La demanda interna continua mostrant signes molt clars de feblesa.

El descens del PIB francès i italià van assolir el 0,7%, en ambdós casos a causa del comportament de la demanda interna, ja que la contribució exterior al creixement de la producció va ser positiva. El Regne Unit, gràcies a l'avanç de la consolidació financera del sector privat, confirma la recuperació al llarg del 1993 amb un creixement del PIB real d'un 1,9%.

La recessió ha comportat una caiguda en els nivells d'ocupació i una elevació continuada de les taxes d'atur en tots els països de la UE llevat del Regne Unit i Irlanda. El 1993 la taxa d'atur mitjana de la UE ha augmentat en 1,1 punts i els increments més grans es donen a Espanya, França i Bèlgica i a la part occidental d'Alemanya.

Davant d'aquesta greu situació la Unió Europea ha donat un seguit de recomanacions per tal d'impulsar el creixement econòmic i fomentar la creació de nous llocs de treball. L'expressió d'aquestes propostes es recull al *Llibre blanc sobre creixement, competitivitat i atur* aprovat per la Comissió a final d'any.

La recessió ha contribuït a la reducció generalitzada de les taxes d'inflació de les economies europees. La inflació mitjana de la UE s'ha reduït del 4,2%, el 1992, al 3,4%, el 1993. Cal dir que en aquest procés ha ajudat el fet que en els països que s'han produït depreciacions del tipus de canvi no s'ha detectat un impacte alcista apreciable sobre el nivell general de preus. D'altra banda els salaris han anat baixant a mesura que els agents socials s'han adonat de la gravetat de la recessió.

El sector exterior de la majoria dels països de la UE ha millorat la seva situació gràcies al favorable comportament de la balança comercial. La recessió ha atenuat les compres dels països a l'exterior, alhora que els feia incrementar les exportacions per contrarestar l'atonía de la demanda interna. França ha elevat el superàvit comercial i corrent, Alemanya ha corregit el dèficit corrent, i Itàlia i Espanya han millorat considerablement el seu saldo comercial.

Pel que fa a la política econòmica, un dels esdeveniments que més han marcat la trajectòria dels països de la UE al llarg del 1993 ha estat la inestabilitat canviària, que finalment ha provocat una reformulació molt important de les normes del Sistema Monetari Europeu (SME). El mes de juliol, després de diversos atacs especulatius dels mercats financers sobre les divises més febles del sistema, la UE emprèn una solució d'emergència consistent a ampliar les bandes de fluctuació fins al $\pm 15\%$. Després d'aquesta actuació, les polítiques monetàries han pogut ajustar-se amb més eficàcia, davant la situació de recessió, amb una substancial rebaixa dels tipus d'interès.

L'exercici pressupostari de 1993, en pràcticament la totalitat dels països membres de la UE, ha estat negatiu ja que han empitjorat tant el dèficit públic com els nivells d'endeutament viu. Aquest empitjorament representa un retrocés important en el procés de convergència cap als criteris establerts a

Maastrich, que en aquest terreny només haguessin estat satisfets per Luxemburg. Les perspectives per a 1994 són de correcció d'aquestes tendències. Diversos països han elaborat nous plans de consolidació fiscal a mitjà termini per tal de situar el dèficit per sota del 3% del PIB el 1997.

Amb vista a 1994 les expectatives de reactivació de les economies europees i una certa recuperació del nivell d'ocupació són més optimistes. Els països membres han dut a terme mesures en l'àmbit del mercat laboral per millorar les seves condicions de flexibilització. Malgrat que les reformes (sistema de subsidi d'atur, mecanismes de determinació salarial, reducció de les contribucions de les empreses a la Seguretat Social, salaris inferiors al mínim legal per a joves en formació, etc.) són de caire estructural, s'espera que tinguin un efecte immediat per la confiança que transmeten a les empreses.

Taula 1 Evolució econòmica dels països industrialitzats

	Producció real (a)		Preus al consum (b)		Balança de pagaments per compte corrent (c)		Superàvit (+) o dèficit (-) públic (d)		Taxa d'atur (e)	
	1992	1993	1992	1993	1992	1993	1992	1993	1992	1993
Estats Units	2,6	3,0	3,1	2,9	-0,9	-1,7	-4,5	-3,5	7,4	6,8
Japó	1,3	0,1	1,7	1,3	3,3	3,1	:	:	2,2	2,5
UE	1,1	-0,3	4,2	3,4	-1,1	-0,2	-5,1	-6,0	9,4	10,5
Alemanya (f)	2,1	-1,2	4,0	4,1	-1,2	-1,2	-2,6	-3,3	4,5	5,6
França	1,4	-0,7	2,3	2,1	0,2	0,9	-3,9	-5,7	10,0	10,8
Itàlia	0,7	-0,7	5,1	4,4	-2,2	1,1	-9,5	-9,5	10,3	11,1
Regne Unit	-0,5	1,9	3,8	1,6	-2,4	-2,5	-6,4	-7,7	10,2	10,4
Espanya	0,8	-1,0	5,9	4,6	-3,8	-1,8	-4,5	-7,3	18,2	21,8
Holanda	1,4	0,3	3,8	2,1	3,2	4,0	-3,5	-2,9	7,2	8,8
Bèlgica	1,4	-1,3	2,4	2,8	1,8	3,0	-7,1	-7,0	8,2	9,4
Luxemburg	1,9	0,3	3,1	3,6	30,0	28,3	-0,3	1,4	1,9	2,6
Dinamarca	1,2	1,1	2,1	1,3	3,0	3,6	-2,4	-4,6	9,5	10,3
Irlanda	4,8	2,5	3,1	1,4	3,6	4,1	-2,3	-2,3	17,8	18,4
Portugal	1,1	-1,2	9,1	6,4	-3,2	-2,4	-3,3	-7,1	3,9	5,1
Grècia	0,9	-0,2	15,9	14,4	-4,3	-3,6	-14,3	-16,3	:	:

Fons: producció real, balança pagaments i dèficit públic: Comissió Europea
IPC i taxa d'atur: Eurostat.

- (a) Taxes de variació
- (b) Taxa de creixement mitjana anual
- (c) Percentatges sobre el PIB. Les dades de Bèlgica inclouen Luxemburg
- (d) Percentatges sobre el PIB. Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament de les administracions públiques
- (e) Mitjana anual. Aquesta taxa s'ha estimat extrapolant els resultats de 1991 de l'*Enquesta de les forces de treball* d'àmbit comunitari i, per tant, no és totalment homogènia amb els resultats de la taula 8.2.
- (f) Les dades de preus al consum corresponen a l'antiga República Federal d'Alemanya. Les dades de producció real, balança de pagaments i dèficit públic corresponen a l'Alemanya unificada.

Evolució econòmica a Espanya

L'exercici de 1993 probablement passarà a la història de l'economia espanyola com l'any en què la recessió econòmica fou de les més profundes de la segona meitat del segle XX, fet reflectit pel creixement negatiu del PIB i la forta caiguda de l'ocupació. A diferència dels dos anys anteriors en què la situació econòmica es trobava menys deteriorada, durant el 1993 s'han corregit parcialment alguns dels desequilibris -inflació i sector exterior- que amenaçaven el futur econòmic d'Espanya. La lleugera correcció d'aquests desequilibris posa una nota d'optimisme respecte a les possibilitats de recuperació de l'economia espanyola al llarg dels anys vinents.

Segons les estimacions provisionals de l'INE, l'any 1993 es tanca amb un descens de l'1% del PIB en termes reals provocat per una caiguda de la demanda nacional, l'efecte recessiu de la qual ha estat atenuat per l'aportació, fortament positiva, de la demanda exterior. La inversió en béns d'equipament ha estat el component de la demanda que més ha quedat afectat per la conjuntura recessiva, amb una caiguda real acumulada del 16%. L'ajust sobre el consum privat també ha estat fort, amb un decreixement del 2,3%.

La construcció i la indústria han estat les branques productives afectades per la recessió amb un descens de l'activitat mentre que els serveis s'han mantingut amb un comportament positiu i les branques del sector agrari han mostrat una substancial recuperació.

Segons les dades de l'EPA, al llarg del 1993 a Espanya s'han perdut 528.600 llocs de treball nets, xifra que s'ha repartit entre tots els grans sectors productius llevat dels de serveis no destinats a la venda, els que ha mantingut el seu nivell d'ocupació. La pèrdua d'ocupació i l'augment de l'atur han accelerat la incorporació al mercat de treball d'una part de la població inactiva, especialment les dones. La combinació d'un creixement de la població activa amb una forta pèrdua d'ocupació ha incidit, de manera significativa, sobre la taxa d'atur que, amb un increment de més de quatre punts, se situa segons l'EPA en un 22,7% de mitjana anual el 1993.

Malgrat la recessió, els salaris mitjans pactats han registrat un creixement del 5,8% el 1993, que supera l'increment dels preus al consum d'aquest mateix any i contrasta amb la deprimida activitat empresarial i la situació del mercat de treball. La inèrcia de l'augment salarial s'explica en gran part per l'elevada proporció de convenis firmats el 1992 amb vigència el 1993 (entorn al 60%). Al llarg de l'any s'observa una desacceleració en els convenis de nova firma, la qual cosa és indicativa d'uns primers símptomes de moderació després de tres anys d'empitjorament del mercat de treball. Per sectors, l'increment salarial pactat ha estat similar, tant en les estadístiques de convenis col·lectius com en l'enquesta de salaris de l'INE. Segons aquesta última, que incorpora els efectes de les derives salarials, els serveis són els que han registrat un creixement del guany mitjà per persona més moderat (6,1%), seguit de la indústria (6,5%) i de la construcció (6,7%).

La taxa d'inflació mitjana, mesurada per l'índex de preus al consum, ha tingut un descens d'1,3 punts al llarg de 1993 i se situa en el 4,6%. L'IPC a final d'any se situa quatre dècimes per damunt de l'objectiu del govern. El descens de la inflació no ha comportat una millora en aquesta condició de convergència acordada a Maastricht per la UE ja que es manté, al final de 1993, el diferencial de tres punts respecte als tres països amb menys inflació. L'efecte de les devaluacions de la pesseta s'ha notat amb més intensitat en els grups consumidors d'*inputs* energètics. Així, els transports són els que han tingut un increment de l'IPC més elevat (7,7%). El segueix el grup «d'altres despeses» que integra sectors vinculats al turisme i la restauració, amb una taxa del 7,1%. El grup dels aliments ha tingut un comportament molt moderat (1,1%) que ha afavorit la lleugera contenció de l'índex general.

L'aportació positiva xifrada en un 2,9% de la demanda exterior al creixement del PIB del 1993 és conseqüència tant de l'elevat dinamisme de les exportacions com de la reducció de les importacions. Les exportacions de béns i serveis en termes reals han augmentat un 8,8% i les importacions han experimentat un descens del 3,2%, taxa inferior en deu punts a la de l'any anterior. El dinamisme més gran de les exportacions de béns ha donat com a resultat un augment de la taxa de cobertura de les importacions de manera que se situa en el nivell assolit el 1987, tot just un any després de l'entrada a la CE. Les empreses amb major capacitat exportadora, que havien vist reduïts els seus marges d'explotació en haver d'adaptar els seus preus als existents en els mercats internacionals en un context d'apreciació de la pesseta, durant el 1993 han aprofitat part dels avantatges derivats de la depreciació del tipus de canvi per recuperar beneficis mitjançant l'augment dels preus en pessetes, millorant, a més, la seva posició competitiva en els mercats exteriors.

Els ingressos per turisme augmenten un 2,8% en termes reals el 1993. Aquesta taxa és inferior a la de l'any anterior si bé cal tenir en compte que les xifres de 1992 es van veure afavorides per esdeveniments com ara els Jocs Olímpics i l'Exposició Universal. Els operadors turístics també han incrementat els seus beneficis en augmentar els preus en pessetes i aprofitar-se de les tres devaluacions per augmentar competitivitat i quota de mercat. A diferència de les empreses exportadores de béns, que darrerament havien moderat els creixements dels preus, cal dir que en els serveis turístics també s'havien produït increments de preus considerablement elevats en els darrers anys.

En conjunt, el dèficit de la balança de pagaments per compte corrent ha experimentat una important correcció al llarg del 1993 en assolir un 0,8% en termes de PIB en comparació al 3,1% assolit el 1992.

El 1993 les entrades de capitals han registrat un augment important que va venir acompanyat però per una evolució en el mateix sentit dels fluxos de sortides de capitals. Com a resultat el finançament exterior net rebut no ha estat suficient per finançar el dèficit per compte corrent i s'ha produït una disminució de 566.000 milions de pessetes en les reserves centrals. Durant el 1993 la font principal de capitals exteriors ha estat la inversió estrangera en valors públics. De tota manera només una part dels 6.282.000 de milions de pessetes invertits han representat una aportació neta de fons exteriors

ja que els compradors residents a l'estranger han demanat crèdits en pessetes al sistema creditici espanyol per adquirir els fons públics. En la terminologia de la balança de pagaments aquesta darrera operació es comptabilitza com a sortida de capitals. Com a resultat de tot això, l'impacte que ha tingut aquest gran volum d'adquisició de fons públics per part dels no residents ha estat molt menor del que podria atribuir-se atès el volum de fons implicat. En darrera instància el propi sistema creditici espanyol és el que s'ha fet càrrec de gran part de les adquisicions.

Pel que fa a la política monetària, el tret més destacat del 1993 ha estat l'ajust a la baixa dels tipus d'interès, condicionat per la recessió de l'activitat econòmica. Amb l'ampliació de les bandes de fluctuació del Sistema Monetari Europeu ($\pm 15\%$) i la devaluació de la pesseta el 13 de maig en un 8%, es tanca el període de turbulències canviàries que havien exigint el manteniment d'elevats tipus d'interès. La reducció dels tipus s'ha vist afavorida també pel descens dels tipus d'interès d'Alemanya, factor aquest darrer que és cada vegada més determinant en l'evolució dels agregats monetaris de tots els països membres de la UE. L'elevat nivell del qual partien els tipus d'interès espanyols ha determinat que la caiguda d'aquests a Espanya, entre sis punts als mercats a curt termini i quatre punts en els de més llarg termini, hagi estat més acusada que a la resta de països membres. En aquest context, es produeix un apropament d'Espanya a una de les condicions de convergència establertes al Tractat de Maastricht.

Els mercats de valors han tingut una gran activitat al llarg del 1993, especialment centrada en els valors públics. Les causes d'aquest comportament són bàsicament dues: d'una banda l'augment del dèficit de les administracions públiques i de l'altra l'entrada en vigor, a partir de l'1 de gener de 1994, de la prohibició de finançar el sector públic mitjançant els bancs centrals. Això pot haver fet necessari un increment important de les emissions d'endeutament. Amb aquestes condicions, juntament amb una forta demanda dels no residents i l'interès dels fons d'inversió sobre aquests actius, ha donat com a resultat un augment de la negociació i dels preus negociats a la Borsa.

La política fiscal espanyola al llarg del 1993 també ha estat molt condicionada per la gravetat de la recessió. El descens de l'activitat econòmica ha repercutit, negativament, sobre els ingressos públics i els efectes de la crisi han pressionat a l'alça les despeses socials. D'acord amb les estimacions del Banc d'Espanya, la necessitat de finançament de les administracions públiques han assolit 4,4 bilions de pessetes el 1993, la qual cosa gairebé representa doblar la xifra de l'any anterior. Aquest dèficit representa el 7,3% del PIB, amb la qual cosa l'Estat espanyol se situa molt per damunt de les condicions acordades a Maastrich respecte d'aquesta magnitud (3%).

L'evolució dels ingressos corrents de l'Estat ha tingut les següents característiques:

- Estancament dels impostos directes, amb una reducció de la recaptació de l'impost sobre societats i un increment molt petit dels ingressos provinents de l'IRPF.
- Reducció dels impostos indirectes, molt acusada en l'IVA i en les importacions.
- Increment molt important dels ingressos patrimonials, en bona part explicat per l'augment dels beneficis del Banc d'Espanya.

En conjunt durant el 1993 els ingressos corrents han experimentat un augment del 2,6%. L'evolució de les despeses de caràcter no financer de l'Estat ha tingut, en canvi, un comportament molt dinàmic amb un creixement del 16,2%. Cal remarcar l'increment de les modificacions pressupostàries que han provocat una desviació en relació amb els crèdits inicials aprovats del 15,7%. Pel que fa a la classificació econòmica de la despesa, es poden especificar els següents trets generals:

- Estancament de les despeses de personal.
- Creixement entre un 20 i un 30% de les despeses en béns i serveis, transferències corrents i inversions reals.
- Increment en un 16,3% de les despeses financeres.

Pel que fa a l'endeutament de les administracions públiques, al final del 1993 assoleix 37,9 bilions de pessetes, que equival al 62,3% del PIB. El fet més destacable de l'actuació financera de l'Estat al llarg del 1993 ha estat la disminució del recurs al Banc d'Espanya a causa de l'obligació de complir el mandat del Tractat de la Unió Europea pel qual, a partir de l'1 de gener de 1994, les administracions públiques tenen prohibit apel·lar als bancs centrals.

1. Informació de síntesi

1.1 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Valors absoluts (*).

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	7 429,3	8 492,0	9 403,1	10 327,2	11 087,0	11 441,2
Valor afegit brut pm (1)	6 943,7	7 925,3	8 813,7	9 686,3	10 359,6	10 788,4
Remuneració d'assalariats (1)	3 444,9	3 884,1	4 422,1	4 868,7	5 178,5	5 267,3
VAB pm per ocupat (2)	3 527,2	3 753,1	4 020,7	4 357,4	4 788,8	5 259,6
PIB pm per càpita (2)	1 235,1	1 407,5	1 554,2	1 701,7	1 821,8	1 866,1
Renda disponible familiar (1)	4 853,9	5 301,4	6 243,8	6 913,4	7 431,2	7 912,9
Consum privat (1)	4 474,4	5 018,8	5 580,6	6 121,8	6 682,4	6 873,5
Renda disponible per càpita (2)	806,9	878,7	1 032,0	1 139,2	1 221,1	1 290,6
Consum privat per càpita (2)	743,8	831,9	922,4	1 008,8	1 098,0	1 121,1
Població de dret (3)	6 015,4	6 033,2	6 050,0	6 068,7	6 085,8	6 131,0
Població activa (3)	2 432,6	2 463,4	2 510,5	2 533,0	2 503,5	2 545,6
Població ocupada (3)	1 968,6	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2
Població assalariada (3)	1 515,4	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6
Població desocupada (3)	464,0	351,7	318,4	310,1	340,2	494,4
Índex preus al consum (4)	76,4	81,7	88,0	93,8	100,1	105,3
Índex regional de preus relatius (5)	102,4	102,6	103,5	104,2	105,0	105,6
Deflactor del PIB pm (6)	111,8	120,0	127,9	136,9	145,8	153,6
Deflactor del VAB pm (6)	111,1	119,4	127,6	136,7	145,0	153,4
Exportacions (1)	1 097,7	1 208,7	1 336,7	1 460,4	1 651,6	1 908,8
Importacions (1)	2 121,3	2 519,0	2 701,3	2 933,5	3 119,1	3 050,4

(1) Milers de milions de PTA.

(2) Milers de PTA.

(3) Milers de persones.

(4) Mitjana anual. Índex 1992=100.

(5) Índex Espanya=100.

(6) Índex 1986=100.

Fonts:

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, remuneració d'assalariats, renda disponible, consum privat, població de dret: Institut d'Estadística de Catalunya.

Població activa, ocupada, assalariada, desocupada: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Índex regional de preus relatius, deflactor del VAB: Institut d'Estadística de Catalunya.

Comerç amb l'estranger: Institut d'Estadística de Catalunya.

(* El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat a la taula específica corresponent.

Nota: l'estimació del PIB pm es fa seguint el criteri establert per Eurostat a partir de la participació del VAB regional sobre l'estatal.

1.2 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Taxes de variació. (*)

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	6,8	6,4	3,9	2,6	0,8	-2,1
Valor afegit brut pm (1)	6,6	6,3	4,1	2,6	0,8	-1,6
VAB pm per ocupat (1)	3,2	-0,9	0,3	1,1	3,6	3,8
PIB pm per càpita (1)	6,5	6,1	3,6	2,3	0,5	-2,8
Consum privat (1)	5,5	4,8	3,3	2,9	2,3	-2,2
Renda disponible per càpita (1)	6,0	1,8	9,1	3,6	0,4	0,5
Consum privat per càpita (1)	5,2	4,5	3,0	2,6	2,0	-2,9
PIB pm (2)	18,5	18,9	18,8	18,8	18,8	18,8
VAB pm per ocupat (3)	110,6	109,4	107,7	106,9	107,7	108,5
PIB pm per càpita (3)	119,4	121,5	120,8	121,1	121,0	120,0
Renda disponible per càpita (3)	113,4	111,3	116,2	116,4	116,6	116,3
Renda disponible per càpita corregida (4)	110,7	108,5	112,3	111,8	111,1	110,2
PIB pm (5)	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
PIB pm per ocupat (6)	105,7	103,3	102,2	108,7	106,8	:
PIB pm per càpita (6)	87,4	90,3	90,8	96,9	94,0	93,2
Renda bruta disponible per càpita (7)	79,7	78,7	83,2	:	:	:
Taxa d'activitat (8)	52,2	52,4	52,7	52,5	51,4	51,8
Taxa d'atur (9)	19,1	14,3	12,7	12,2	13,6	19,4
Població ocupada	3,2	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2
Població assalariada	3,8	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1
Índex preus al consum	4,6	7,0	7,7	6,6	6,7	5,2
Deflactor del PIB pm	5,5	7,4	6,6	7,0	6,5	5,4
Deflactor del VAB pm	5,5	7,4	6,9	7,2	6,1	5,8
Exportacions (1)	11,8	6,9	12,0	8,7	14,3	10,7
Importacions (1)	18,3	18,0	10,5	9,2	8,5	-8,0
Taxa de cobertura (10)	51,7	48,0	49,5	49,8	53,0	62,6

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) Participació Catalunya/Espanya.

(3) Índex Espanya=100.

(4) Índex Espanya=100. Corregit per índex regional de preus relatius.

(5) Participació Catalunya/UE.

(6) Índex Unió Europea=100.

(7) Índex UE-10=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+Dinamarca+Espanya +França+Països Baixos+Irlanda+Itàlia+Portugal+Regne Unit.

(8) Població activa / (població >= 16 anys).

(9) Població desocupada / població activa.

(10) Exportacions / importacions.

Fonts:

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, consum privat, renda disponible de les famílies: Institut d'Estadística de Catalunya.

Població ocupada, assalariada, taxa d'activitat i taxa d'atur: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Deflactors, comerç amb l'estranger: Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat a la taula específica corresponent.

Notes:

a/ L'estimació del PIB pm es fa seguint el criteri establert per Eurostat a partir de la participació del valor afegit brut regional sobre l'estatal.

b/ Les participacions i els índexs han estat calculats amb les variables corresponents valorades a preus corrents. Per a les comparacions amb la UE s'ha utilitzat la paritat de poder de compra (PPC).

c/ El consum i la renda disponible s'han deflactat amb l'índex de preus al consum.

2. Macromagnituds: valor afegit brut

2.1.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	136 231	173 641	175 663	168 311	172 994	164 581
Indústria	2 584 829	2 885 398	3 077 812	3 184 463	3 234 412	3 240 478
Construcció	480 645	619 422	745 182	867 606	856 177	831 312
Serveis	3 741 983	4 246 875	4 815 025	5 465 926	6 096 049	6 551 990
Total	6 943 688	7 925 336	8 813 682	9 686 30	10 359 63	10 788 360

2.1.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Estructura percentual.

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	2,0	2,2	2,0	1,7	1,7	1,5
Indústria	37,2	36,4	34,9	32,9	31,2	30,0
Construcció	6,9	7,8	8,5	9,0	8,3	7,7
Serveis	53,9	53,6	54,6	56,4	58,8	60,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.1.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	-4,2	9,0	4,7	-4,3	24,4	-9,4
Indústria	4,9	5,7	2,9	-0,2	-1,4	-3,1
Construcció	12,9	16,2	8,0	6,7	-6,2	-7,2
Serveis	7,7	5,2	4,3	4,3	2,4	0,7
Total	6,6	6,3	4,1	2,6	0,8	-1,6

Fonts: 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir dels deflactors presentats a la taula 5.1.2.

2.2.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors.

Valors a preus corrents (*).

Millions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Remuneració d'assalariats	27 516	27 983	28 723	35 580	36 165	33 494
Excedent brut d'explotació	118 218	154 631	157 813	132 731	136 829	131 086
Impostos nets de subvencions	-9 503	-8 973	-10 873			
Total agricultura	136 231	173 641	175 663	168 311	172 994	164 581
Remuneració d'assalariats	1 291 377	1 446 869	1 615 859	1 680 014	1 715 125	1 683 043
Excedent brut d'explotació	1 223 881	1 346 832	1 362 864	1 504 449	1 519 288	1 557 435
Impostos nets de subvencions	69 571	91 697	99 089			
Total indústria	2 584 829	2 885 398	3 077 812	3 184 463	3 234 412	3 240 478
Remuneració d'assalariats	277 246	346 325	410 831	474 061	477 995	444 186
Excedent brut d'explotació	194 482	264 837	314 028	393 545	378 183	387 126
Impostos nets de subvencions	8 917	8 260	20 323			
Total construcció	480 645	619 422	745 182	867 606	856 177	831 312
Remuneració d'assalariats	1 848 777	2 062 940	2 366 705	2 679 048	2 949 263	3 106 585
Excedent brut d'explotació	1 885 297	2 179 341	2 436 719	2 786 878	3 146 786	3 445 404
Impostos nets de subvencions	7 909	4 594	11 601			
Total serveis	3 741 983	4 246 875	4 815 025	5 465 926	6 096 049	6 551 990
Remuneració d'assalariats	3 444 916	3 884 117	4 422 118	4 868 703	5 178 548	5 267 308
Excedent brut d'explotació	3 421 878	3 945 641	4 271 424	4 817 603	5 181 085	5 521 052
Impostos nets de subvencions	76 894	95 578	120 140			
Total Catalunya	6 943 688	7 925 336	8 813 682	9 686 30	10 359 63	10 788 360

Fonts: 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) L'excedent brut d'explotació, per als anys 1991-1993, inclou els impostos lligats a la producció nets de subvencions.

2.2.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Remuneració d'assalariats	20,2	16,1	16,4	21,1	20,9	20,4
Excedent brut d'explotació	86,8	89,1	89,8	78,9	79,1	79,6
Impostos nets de subvencions	-7,0	-5,2	-6,2			
Total agricultura	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	50,0	50,1	52,5	52,8	53,0	51,9
Excedent brut d'explotació	47,3	46,7	44,3	47,2	47,0	48,1
Impostos nets de subvencions	2,7	3,2	3,2			
Total indústria	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	57,7	55,9	55,1	54,6	55,8	53,4
Excedent brut d'explotació	40,5	42,8	42,1	45,4	44,2	46,6
Impostos nets de subvencions	1,9	1,3	2,7			
Total construcció	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	49,4	48,6	49,2	49,0	48,4	47,4
Excedent brut d'explotació	50,4	51,3	50,6	51,0	51,6	52,6
Impostos nets de subvencions	0,2	0,1	0,2			
Total serveis	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	49,6	49,0	50,2	50,3	50,0	48,8
Excedent brut d'explotació	49,3	49,8	48,5	49,7	50,0	51,2
Impostos nets de subvencions	1,1	1,2	1,4			
Total Catalunya	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonts: 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(* L'excedent brut d'explotació, per als anys 1991-1993, inclou els impostos lligats a la producció nets de subvencions.

2.3.1 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Valors a preus corrents.

Milers de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	1 462,8	1 825,6	2 123,2	2 067,8	2 182,2	2 397,4
Indústria	3 666,9	3 832,7	3 973,4	4 300,0	4 634,2	5 068,0
Construcció	3 031,6	3 482,9	3 910,2	4 218,6	4 315,4	4 642,3
Serveis	3 697,4	3 911,1	4 208,2	4 572,7	5 132,7	5 628,6
Total	3 527,2	3 753,1	4 020,7	4 357,4	4 788,8	5 259,6

2.3.2 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Índex total Catalunya = 100.

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	41,5	48,6	52,8	47,5	45,6	45,6
Indústria	104	102,1	98,8	98,7	96,8	96,4
Construcció	85,9	92,8	97,3	96,8	90,1	88,3
Serveis	104,8	104,2	104,7	104,9	107,2	107,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.3.3 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants. (*)

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	3,2	6,8	20,4	-2,7	27,8	4,6
Indústria	2,9	-1,0	0,0	4,4	4,6	5,7
Construcció	1,5	3,6	0,8	-1,1	-2,8	2,8
Serveis	3,4	-1,9	-1,0	-0,2	3,1	2,7
Total	3,2	-0,9	0,3	1,1	3,6	3,8

Fonts: 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

Ocupació: enquesta de població activa. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir dels deflactors presentats a la taula 5.1.2.

3. Macromagnituds: renda bruta disponible i consum de les famílies

3.1.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible familiar	4 853 879	5 301 414	6 243 769	6 913 365	7 431 185	7 912 885
Consum privat	4 474 393	5 018 761	5 580 616	6 121 820	6 682 416	6 873 512
consum alimentari	1 051 233	1 140 419	1 246 842	1 318 404	1 392 882	1 398 036
consum no alimentari	3 423 160	3 878 342	4 333 774	4 803 416	5 289 534	5 475 477
Taxa mitjana de consum (%)	92,2	94,7	89,4	88,6	89,9	86,9

3.1.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Índex base 1986 = 100.

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible familiar	124,3	135,8	159,9	177,0	190,3	202,6
Consum privat	124,1	139,2	154,8	169,8	185,4	190,7
consum alimentari	112,2	121,8	133,1	140,8	148,7	149,3
consum no alimentari	128,3	145,4	162,4	180,0	198,3	205,2

3.1.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1987	1988	1989 (P)	1990 (A)	1991 (A)	1992 (1E)
Renda bruta disponible familiar	6,3	2,1	9,4	3,9	0,7	1,2
Consum privat	5,5	4,8	3,3	2,9	2,3	-2,2
consum alimentari	0,8	0,9	2,3	1,6	2,0	-1,5
consum no alimentari	6,7	6,5	3,7	2,6	1,9	-3,0

Fonts: Renda bruta disponible de les famílies i consum:
1988–1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991–1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir de l'índex de preus al consum per a Catalunya. Els consums alimentari i no alimentari s'han deflactat amb els seus índexs específics.

3.2.1 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Remuneració d'assalariats	3 435 925	3 880 576	4 380 412	4 808 148	5 086 374	5 164 862
Excedent brut d'explotació	1 810 251	1 870 722	2 420 918	2 686 055	2 942 275	3 190 699
Prestacions socials	1 004 967	1 131 993	1 329 424	1 553 847	1 753 109	1 953 281
jubilació	287 362	318 420	365 350	414 722	460 087	513 926
desocupació	153 890	172 230	208 983	273 302	314 937	383 352
altres prestacions socials	563 715	641 343	755 091	865 822	978 085	1 056 003
Interessos efectius nets	299 433	397 536	371 819	449 522	477 967	467 183
Cotitzacions socials reals	- 921 210	-1 062 605	-1 212 064	-1 362 795	-1 513 150	-1 576 504
Impostos sobre renda i patrimoni	- 652 602	- 828 504	- 927 865	-1 032 618	-1 095 419	-1 069 903
Altres components	- 122 885	-88 304	- 118 875	- 188 793	- 219 971	- 216 732
Renda bruta disponible familiar	4 853 879	5 301 414	6 243 769	6 913 365	7 431 185	7 912 885

3.2.2 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Ponderació dels components.

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Remuneració d'assalariats	70,8	73,2	70,2	69,5	68,4	65,3
Excedent brut d'explotació	37,3	35,3	38,8	38,9	39,6	40,3
Prestacions socials	20,7	21,4	21,3	22,5	23,6	24,7
jubilació	5,9	6,0	5,9	6,0	6,2	6,5
desocupació	3,2	3,2	3,3	4,0	4,2	4,8
altres prestacions socials	11,6	12,1	12,1	12,5	13,2	13,3
Interessos efectius nets	6,2	7,5	6,0	6,5	6,4	5,9
Cotitzacions socials reals	-19,0	-20,0	-19,4	-19,7	-20,4	-19,9
Impostos sobre renda i patrimoni	-13,4	-15,6	-14,9	-14,9	-14,7	-13,5
Altres components	-2,5	-1,7	-1,9	-2,7	-3,0	-2,7
Renda bruta disponible familiar	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fons: 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

3.3.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Valors a preus corrents.

Milers de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	806,9	878,7	1 032,0	1 139,2	1 221,1	1 290,6
Consum per càpita	743,8	831,9	922,4	1 008,8	1 098,0	1 121,1
consum alimentari per càpita	174,8	189,0	206,1	217,2	228,9	228,0
consum no alimentari per càpita	569,1	642,8	716,3	791,5	869,2	893,1

3.3.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Índex base 1986 = 100.

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	123,6	134,6	158,1	174,5	187,0	197,7
Consum per càpita	123,4	138,0	153,1	167,4	182,2	186,1
consum alimentari per càpita	111,6	120,7	131,6	138,8	146,2	145,6
consum no alimentari per càpita	127,6	144,1	160,6	177,5	194,9	200,2

3.3.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	6,0	1,8	9,1	3,6	0,4	0,5
Consum per càpita	5,2	4,5	3,0	2,6	2,0	-2,9
consum alimentari per càpita	0,5	0,6	2,0	1,3	1,7	-2,2
consum no alimentari per càpita	6,4	6,2	3,4	2,3	1,6	-3,7

Fonts: Renda bruta disponible de les famílies i consum:
1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Població: Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir de l'índex de preus al consum per a Catalunya. Els consums alimentari i no alimentari s'han deflactat amb els seus índexs específics.

4. Mercat de treball

4.1.1 Població en relació amb l'activitat. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Població de dret	6 015,4	6 033,2	6 050,0	6 068,7	6 085,8	6 131,0
Població activa	2 432,6	2 463,4	2 510,5	2 533,0	2 503,5	2 545,6
Població ocupada	1 968,6	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2
Població assalariada	1 515,4	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6
Població desocupada	464,0	351,7	318,4	310,1	340,2	494,4

4.1.2 Població en relació amb l'activitat. Taxes significatives.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Taxa d'activitat (1)	52,2	52,4	52,7	52,5	51,4	51,8
Taxa d'ocupació (2)	42,3	44,9	46,0	46,1	44,4	41,7
Taxa de salarització (3)	77,0	78,4	79,4	78,6	77,0	77,9
Taxa d'atur (4)	19,1	14,3	12,7	12,2	13,6	19,4

4.1.3 Població en relació amb l'activitat. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Població de dret	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7
Població activa	1,1	1,3	1,9	0,9	-1,2	1,7
Població ocupada	3,2	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2
Població assalariada	3,8	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1
Població desocupada	-7,0	-24,2	-9,5	-2,6	9,7	45,3

Fonts: Població de dret: Institut d'Estadística de Catalunya.

Altres variables: mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir del resultats trimestrals a excepció de la població de dret.

- (1) Població activa / (població \geq 16 anys).
 (2) Població ocupada / (població \geq 16 anys).
 (3) Població assalariada / població ocupada.
 (4) Població desocupada / població activa.

4.2.1 Població ocupada. Per sectors. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	93,1	95,1	82,7	81,4	79,3	68,7
Indústria	704,9	752,8	774,6	740,6	698,0	639,4
Construcció	158,5	177,8	190,6	205,7	198,4	179,1
Serveis	1 012,1	1 085,9	1 144,2	1 195,3	1 187,7	1 164,1
Total	1 968,6	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2

4.2.2 Població ocupada. Per sectors. Estructura percentual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	4,7	4,5	3,8	3,7	3,7	3,3
Indústria	35,8	35,7	35,3	33,3	32,3	31,2
Construcció	8,1	8,4	8,7	9,3	9,2	8,7
Serveis	51,4	51,4	52,2	53,8	54,9	56,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.2.3 Població ocupada. Per sectors. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	-7,2	2,1	-13,0	-1,6	-2,6	-13,4
Indústria	1,9	6,8	2,9	-4,4	-5,8	-8,4
Construcció	11,3	12,2	7,2	7,9	-3,5	-9,7
Serveis	4,1	7,3	5,4	4,5	-0,6	-2,0
Total	3,2	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2

Font: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

4.3.1 Població assalariada. Per sectors. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	23,3	21,6	19,4	22,5	21,3	18,7
Indústria	640,0	687,5	702,5	671,0	629,2	579,9
Construcció	117,5	136,8	145,6	155,1	145,2	127,3
Serveis	734,6	809,7	874,0	898,5	871,0	871,7
Total	1 515,4	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6

4.3.2 Població assalariada. Per sectors. Taxes de salarització (**).

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	25,0	22,7	23,5	27,6	26,9	27,2
Indústria	90,8	91,3	90,7	90,6	90,1	90,7
Construcció	74,1	76,9	76,4	75,4	73,2	71,1
Serveis	72,6	74,6	76,4	75,2	73,3	74,9
Total	77,0	78,4	79,4	78,6	77,0	77,9

4.3.3 Població assalariada. Per sectors. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	-15,5	-7,3	-10,1	15,7	-5,0	-12,3
Indústria	1,4	7,4	2,2	-4,5	-6,2	-7,8
Construcció	15,6	16,4	6,4	6,6	-6,4	-12,3
Serveis	4,9	10,2	7,9	2,8	-3,1	0,1
Total	3,8	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1

Font: Mercat de treball. Ampliació dels resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir del resultat trimestral.

(**) Taxa de salarització = població assalariada / població ocupada.

4.4.1 Població assalariada. Per tipus de contracte. Valors absoluts (*) (**).

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Amb contracte indefinit	1 152,6	1 209,5	1 179,0	1 139,2	1 098,6	1 073,0
Amb contracte temporal	361,0	444,8	561,6	607,1	567,6	524,5
Total	1 515,4	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6

4.4.2 Població assalariada. Per tipus de contracte. Estructura percentual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Amb contracte indefinit	76,1	73,1	67,7	65,2	65,9	67,2
Amb contracte temporal	23,8	26,9	32,2	34,7	34,1	32,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.4.3 Població assalariada. Per tipus de contracte. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Amb contracte indefinit	-1,9	4,9	-2,5	-3,4	-3,6	-2,3
Amb contracte temporal	23,7	23,2	26,3	8,1	-6,5	-7,6
Total	3,2	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1

Font: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

(**) El total de població assalariada inclou els no classificats. Per aquest motiu la població assalariada no coincideix amb l'agregació d'ambdós tipus de contractació.

4.5.1 Població assalariada. Per sector contractant. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Sector privat	1 310,7	1 426,8	1 490,1	1 491,4	1 415,6	1 352,9
Sector públic	204,7	228,8	251,4	255,8	251,1	244,7
Total	1 515,4	1 655,6	1 741,5	1 747,2	1 666,7	1 597,6

4.5.2 Població assalariada. Per sector contractant. Estructura percentual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Sector privat	86,5	86,2	85,6	85,4	84,9	84,7
Sector públic	13,5	13,8	14,4	14,6	15,1	15,3
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.5.3 Població assalariada. Per sector contractant. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Sector privat	3,5	8,9	4,4	0,1	-5,1	-4,4
Sector públic	1,2	11,8	9,9	1,8	-1,8	-2,5
Total	3,2	9,3	5,2	0,3	-4,6	-4,1

Font: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

5. Preus i salaris

5.1.1 Índex de preus al consum. General i per grups. Taxes de variació de la mitjana anual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Alimentació	4,0	7,5	6,9	4,0	3,6	1,9
Vestit i calçat	8,0	5,1	5,4	4,9	4,4	3,8
Habitatge	4,6	9,4	10,6	7,6	10,7	6,6
Parament llar	3,5	4,0	5,8	6,3	4,7	5,2
Serveis mèdics	6,5	5,8	9,1	15,5	11,1	7,1
Transports	3,5	6,9	8,4	9,4	8,4	8,9
Cultura	4,9	4,3	5,8	6,1	7,1	6,2
Altres despeses	5,7	7,1	8,8	9,5	9,8	7,2
Índex general	4,6	7,0	7,7	6,6	6,7	5,2

Font: Índex de preus al consum. Base 1992. INE.

5.1.2 Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Índex base 1986 = 100.

	1988	1989	1990 (P)	1991 (A)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	89,7	104,9	101,3	101,4	83,8	88,0
Indústria	107,7	113,8	117,9	122,2	125,9	130,2
Construcció	112,7	125,0	139,2	151,9	159,8	167,3
Serveis	114,5	123,4	134,1	146,0	159,0	169,7
Total	111,1	119,4	127,6	136,7	145,0	153,4

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

5.1.3 Deflactor del comerç amb l'estranger. Índex base 1988 = 100.

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions	100,0	103,1	101,8	102,3	101,2	105,7
Importacions	100,0	100,6	97,7	97,2	95,2	101,2

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Elaboració pròpia a partir d'informació del Departamento de Aduanas.

5.2.1 Salaris per ocupat. Per sectors. Valors absoluts.

Milers de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993
Indústria	1 680,7	1 831,6	2 022,2	2 180,8	2 346,8
Construcció	1 399,4	1 452,8	1 632,9	1 631,8	1 896,7
Serveis	1 747,6	1 892,3	1 969,4	2 067,5	2 205,1
Total	1 678,3	1 813,3	1 965,6	2 079,0	2 243,5

Font: Enquesta de salaris. INE.

5.2.2 Salaris pactats en convenis col.lectius. Per sectors. Taxes de variació.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992 (P)	1993 (P)
Agricultura	5,6	8,1	8,3	7,3	7,2	5,6
Indústria	7,0	8,3	8,0	7,3	7,3	6,0
Construcció	8,1	8,5	8,7	8,3	6,9	6,3
Serveis	6,3	7,2	8,1	7,9	7,2	5,3
Total	6,9	7,9	8,2	7,7	7,2	5,8

Font: Departament de Treball. Generalitat de Catalunya.

(P) Provisional.

6. Sector exterior

6.1.1 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació de la TARIC. Valors a preus corrents (*).

Millions de PTA

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Béns de consum	328 337	274 862	414 814	479 603	558 719	663 465
Béns intermedis	625 409	640 244	745 682	793 395	863 253	1 006 231
productes energètics	25 889	28 347	31 406	33 111	30 752	34 061
altres béns intermedis	599 520	611 897	714 276	760 284	832 501	972 170
Béns de càpital	141 761	147 664	167 726	170 302	211 811	238 570
Total exportacions	1 097 726	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 774
Importacions						
Béns de consum	375 502	392 611	572 392	718 492	871 369	821 913
Béns intermedis	1 343 700	1 378 290	1 638 534	1 699 882	1 750 747	1 807 867
productes energètics	155 331	95 407	208 986	183 644	192 667	190 800
altres béns intermedis	1 188 369	1 282 883	1 429 548	1 516 238	1 558 080	1 617 067
Béns de càpital	401 514	437 314	489 968	515 094	496 977	420 644
Total importacions	2 121 281	2 519 020	2 701 337	2 933 494	3 119 113	3 050 424

6.1.2 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació de la TARIC. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Béns de consum	29,9	22,7	31,0	32,8	33,8	34,8
Béns intermedis	57,0	53,0	55,8	54,3	52,3	52,7
productes energètics	2,4	2,3	2,3	2,3	1,9	1,8
altres béns intermedis	54,6	50,6	53,4	52,1	50,4	50,9
Béns de càpital	12,9	12,2	12,5	11,7	12,8	12,5
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Béns de consum	17,7	15,6	21,2	24,5	27,9	26,9
Béns intermedis	63,3	54,7	60,7	57,9	56,1	59,3
productes energètics	7,3	3,8	7,7	6,3	6,2	6,3
altres béns intermedis	56,0	50,9	52,9	51,7	50,0	53,0
Béns de càpital	18,9	17,4	18,1	17,6	15,9	13,8
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) La diferència entre total importacions / exportacions i la suma dels grups de productes prové dels productes no classificats.

6.2.1 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques.

Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Unió Europea	703 024	812 771	947 810	1 037 292	1 170 928	1 278 390
Resta d'Europa	93 147	105 746	112 488	126 286	136 009	178 964
Resta del món	295 255	282 404	269 317	293 821	338 571	445 341
Total exportacions	1 097 726	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 774
Importacions						
Unió Europea	1 258 849	1 523 470	1 698 325	1 838 728	1 956 489	1 922 051
Resta d'Europa	173 737	209 547	205 010	214 718	221 066	227 203
Resta del món	686 092	785 180	796 982	878 246	939 756	899 368
Total importacions	2 121 281	2 519 020	2 701 337	2 933 494	3 119 113	3 050 424

6.2.2 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques.

Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Unió Europea	64,0	67,2	70,9	71,0	70,9	67,0
Resta d'Europa	8,5	8,7	8,4	8,6	8,2	9,4
Resta del món	26,9	23,4	20,1	20,1	20,5	23,3
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Unió Europea	59,3	60,5	62,9	62,7	62,7	63,0
Resta d'Europa	8,2	8,3	7,6	7,3	7,1	7,4
Resta del món	32,3	31,2	29,5	29,9	30,1	29,5
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

(* La diferència entre total exportacions / importacions i la suma de la classificació per àrees geogràfiques prové dels productes no classificats territorialment.

6.3.1 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CNAE-93. Valors a preus corrents.

Millions de PTA

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	24 895	28 753	24 040	26 122	26 440	42 247
Pesca	2 417	2 391	2 182	1 790	1 706	1 765
Indústries extractives	1 072	1 922	1 345	1 678	1 658	2 387
Indústries manufactureres	1 058 903	1 164 382	1 294 619	1 410 031	1 594 900	1 842 406
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	69 351	71 041	91 257	96 879	105 037	140 105
indústries tèxtils i de la confecció	127 682	123 745	134 408	134 451	144 575	189 471
indústries químiques	219 015	232 271	238 363	246 190	268 154	327 398
indústries de la construcció de maquinària i equip mecànic	117 548	136 252	146 992	172 692	172 544	188 312
fabricació de materials de transport	177 198	197 985	227 716	275 038	363 019	389 153
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0	0	0	4	9	1
No classificats	5 440	11 283	14 497	20 822	26 874	19 966
Total exportacions	1 092 726	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 774
Importacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	149 935	157 626	163 701	168 736	163 483	170 333
Pesca	6 281	8 637	9 878	11 291	12 596	14 716
Indústries extractives	109 387	148 912	163 526	157 558	158 902	157 809
Indústries manufactureres	1 845 551	2 188 916	2 351 879	2 584 865	2 774 901	2 686 454
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	163 405	178 737	179 478	203 309	220 809	251 242
indústries tèxtils i de la confecció	74 841	107 968	130 481	175 967	213 779	206 352
indústries químiques	420 441	478 108	508 191	526 642	558 851	585 782
indústries de la construcció de maquinària i equip mecànic	281 866	329 939	360 755	377 067	365 651	296 670
fabricació de materials de transport	170 639	203 035	191 205	224 203	295 261	381 664
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	1	0	0	0	0	0
No classificats	7 811	14 930	12 353	11 044	9 231	21 112
Total importacions	2 118 967	2 519 021	2 701 337	2 933 494	3 119 112	3 050 424

Font: Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

6.3.2 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CNAE-93. Estructura percentual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Exportacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	2,3	2,4	1,8	1,8	1,6	2,2
Pesca	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Indústries extractives	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Indústries manufactureres	96,9	96,3	96,9	96,5	96,6	96,5
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	6,3	5,9	6,8	6,6	6,4	7,3
indústries tèxtils i de la confecció	11,7	10,2	10,1	9,2	8,8	9,9
indústries químiques	20,0	19,2	17,8	16,9	16,2	17,2
indústries de la construcció de maquinària i equip mecànic	10,8	11,3	11,0	11,8	10,4	9,9
fabricació de materials de transport	16,2	16,4	17,0	18,8	22,0	20,4
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
No classificats	0,5	0,9	1,1	1,4	1,6	1,0
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	7,1	6,3	6,1	5,8	5,2	5,6
Pesca	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
Indústries extractives	5,2	5,9	6,1	5,4	5,1	5,2
Indústries manufactureres	87,1	86,9	87,1	88,1	89,0	88,1
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	7,7	7,1	6,6	6,9	7,1	8,2
indústries tèxtils i de la confecció	3,5	4,3	4,8	6,0	6,9	6,8
indústries químiques	19,8	19,0	18,8	18,0	17,9	19,2
indústries de la construcció de maquinària i equip mecànic	13,3	13,1	13,4	12,9	11,7	9,7
fabricació de materials de transport	8,1	8,1	7,1	7,6	9,5	12,5
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
No classificats	0,4	0,6	0,5	0,4	0,3	0,7
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

6.4.1 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1988	1999	1990	1991	1992
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	1 466	32 530	2 906	1 079	1 691
Energia i aigua	2 349	43	90	0	0
Minerals no energ. i derivats ind. químiques	30 287	62 851	89 533	100 265	148 974
Ind. transformadores dels metalls. Mec. precisió	24 325	39 444	82 755	70 814	48 152
Altres indústries manufactureres	52 850	53 822	87 164	129 440	121 133
Construcció	1 354	1 935	6 803	7 735	11 950
Comerç, restaurants i hotelaria. Reparacions	43 879	29 611	41 654	59 104	61 867
Transport i comunicacions	983	4 619	4 015	4 711	1 465
Inst. financeres, asseg., serv. emp. i lloguers	39 817	77 289	232 362	595 904	156 458
Altres serveis	3 987	4 405	575	3 223	1 559
Unió Europea	113 370	156 401	376 662	702 839	370 787
Països Baixos	42 431	34 181	20 077	422 375	181 921
França	15 121	50 117	66 989	158 725	52 600
Alemanya	29 861	43 413	184 702	34 588	43 675
Resta del món	87 928	150 149	171 195	269 436	182 460
Estats Units d'Amèrica	4 376	9 215	12 991	15 887	25 231
Japó	7 111	8 178	10 698	9 134	2 765
Total	201 298	306 550	547 857	972 275	553 248

6.4.2 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	0,7	10,6	0,5	0,1	0,3
Energia i aigua	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Minerals no energ. i derivats ind. químiques	15,0	20,5	16,3	10,3	26,9
Ind. transformadores dels metalls. Mec. precisió	12,1	12,9	15,1	7,3	8,7
Altres indústries manufactureres	26,3	17,6	15,9	13,3	21,9
Construcció	0,7	0,6	1,2	0,8	2,2
Comerç, restaurants i hotelaria. Reparacions	21,8	9,7	7,6	6,1	11,2
Transport i comunicacions	0,5	1,5	0,7	0,5	0,3
Inst. financeres, asseg., serv. emp. i lloguers	19,8	25,2	42,4	61,3	28,3
Altres serveis	2,0	1,4	0,1	0,3	0,3
Unió Europea	56,3	51,0	68,8	72,3	67,0
Països Baixos	21,1	11,2	3,7	43,4	32,9
França	7,5	16,3	12,2	16,3	9,5
Alemanya	14,8	14,2	33,7	3,6	7,9
Resta del món	43,7	49,0	31,2	27,7	33,0
Estats Units d'Amèrica	2,2	3,0	2,4	1,6	4,6
Japó	3,5	2,7	2,0	0,9	0,5
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Ministerio de Economía i Hacienda.

(* El països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

6.4.3 Inversió estrangera. Per seccions CNAE-93 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1993 (P)
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	71
Pesca	0
Indústries extractives	1 183
Indústries manufactureres	315 075
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	1 635
Construcció	14 263
Comerç i reparació de vehicles de motor	40 329
Hoteleria	23 066
Transport, emmagatzematge i comunicacions	589
Mediació financera	43 704
Activitats immobiliàries i lloguer; serveis a les empreses	106 184
Educació	0
Activitats sanitàries i veterinàries; serveis socials	0
Altres activitats socials	3 280
Unió Europea	272 979
Països Baixos	71 543
França	99 248
Alemanya	41 830
Resta del món	276 400
Estats Units d'Amèrica	29 779
Japó	8 133
Total	549 379

Font: Ministerio de Economía y Hacienda.

(P) Provisional.

(*) Els països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

6.4.4 Inversió estrangera. Per seccions CNAE-93 i procedència dels inversors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1993 (P)
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	0,0
Pesca	0,0
Indústries extractives	0,2
Indústries manufactureres	57,4
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0,3
Construcció	2,6
Comerç i reparació de vehicles de motor	7,3
Hoteleria	4,2
Transport, emmagatzematge i comunicacions	0,1
Mediació financera	8,0
Activitats immobiliàries i lloguer; serveis a les empreses	19,3
Educació	0,0
Activitats sanitàries i veterinàries; serveis socials	0,0
Altres activitats socials	0,6
Unió Europea	49,7
Països Baixos	13,0
França	18,1
Alemanya	7,6
Resta del món	50,3
Estats Units d'Amèrica	5,4
Japó	1,5
Total	100,0

Font: Ministerio de Economía i Hacienda.

(P) Provisional.

(*) El països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

7. Macromagnituds de l'economia espanyola

7.1 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Valors absoluts (*).

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	40 158,7	45 044,1	50 119,9	54 820,6	58 852,0	60 881,1
Valor afegit brut pm (1)	37 533,7	42 038,5	46 978,2	51 418,6	54 990,8	57 407,3
Remuneració d'assalariats (1)	18 198,8	20 441,7	23 207,8	25 538,2	27 218,4	28 003,1
VAB pm per ocupat (2)	3 188,2	3 429,4	3 734,7	4 077,8	4 446,8	4 849,6
PIB pm per càpita (2)	1 034,8	1 158,3	1 286,5	1 404,8	1 505,7	1 555,4
Renda disponible de les famílies (1)	27 621,8	30 701,7	34 592,8	38 191,3	40 914,9	43 424,9
Consum privat nacional (1)	25 179,6	28 366,9	31 278,8	34 213,0	37 175,7	38 172,7
Renda disponible per càpita (2)	711,7	789,5	887,9	978,6	1 046,8	1 109,4
Consum privat per càpita (2)	648,8	729,4	802,9	876,7	951,1	975,3
Població de dret (3)	38 809,0	38 888,3	38 959,2	39 024,9	39 085,1	39 141,2
Població activa (3)	14 620,6	14 819,1	15 019,9	15 073,1	15 154,8	15 318,8
Població ocupada (3)	11 772,6	12 258,3	12 578,8	12 609,5	12 366,2	11 837,6
Població assalariada (3)	8 351,5	8 879,5	9 273,4	9 372,8	9 076,3	8 685,6
Població desocupada (3)	2 847,9	2 560,8	2 441,2	2 463,7	2 788,5	3 481,3
Índex de preus al consum (4)	78,5	83,9	89,5	94,8	100,4	105,0
Deflactor del PIB pm (5)	111,8	119,8	128,6	137,6	146,6	153,2
Deflactor del VAB pm (5)	111,2	119,1	128,3	137,4	145,8	152,9
Exportacions (1)	4 686,4	5 134,5	5 642,8	6 225,7	6 657,6	7 576,5
Imports (1)	7 039,5	8 396,4	8 914,7	9 672,1	10 204,8	9 998,8

(1) Milers de milions de pessetes.

(2) Milers de pessetes.

(3) Milers de persones.

(4) Mitjana anual. Índex 1992 = 100.

(5) Índex 1986 = 100.

Fonts:

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, remuneració d'assalariats, consum privat nacional, renda disponible de les famílies, població de dret: INE.

Població activa, ocupada, assalariada, desocupada: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Comerç exterior: Agencia Estatal de Administración Tributaria. Departamento de Aduanas.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat a les taules específiques corresponents.

7.2 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Taxes de variació (*).

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	5,2	4,7	3,6	2,2	0,8	-1,0
VAB pm per ocupat (1)	1,5	0,5	1,1	1,9	2,8	4,0
PIB pm per càpita (1)	4,9	4,5	3,4	2,1	0,6	-1,2
Consum privat (1)	4,9	5,7	3,6	2,9	2,1	-2,3
Renda disponible per càpita (1)	5,5	3,9	5,4	4,0	1,0	1,4
Consum privat per càpita (1)	4,7	5,4	3,4	2,7	1,9	-2,5
PIB pm (2)	8,8	8,9	8,9	9,0	8,7	8,7
PIB pm per ocupat (2)	95,6	94,4	94,9	101,8	99,2	:
PIB pm per càpita (2)	73,2	74,3	75,2	80,0	77,7	77,8
Renda disponible per càpita (3)	70,3	70,7	71,6	:	:	:
Taxa d'activitat (4)	49,1	49,1	49,4	49,1	48,9	49,0
Taxa d'atur (5)	19,5	17,3	16,3	16,3	18,4	22,7
Població ocupada	3,5	4,1	2,6	0,2	-1,9	-4,3
Població assalariada	4,7	6,3	4,4	1,1	-3,2	-4,3
Índex de preus al consum	4,8	6,8	6,7	5,9	5,9	4,6
Deflactor del PIB pm (6)	5,7	7,1	7,4	7,0	6,5	4,5
Deflactor del VAB pm (6)	5,7	7,1	7,7	7,1	6,1	4,9
Exportacions (1)	6,8	4,5	12,7	12,0	5,5	9,6
Importacions (1)	18,4	16,6	9,9	11,7	8,8	-7,5
Taxa de cobertura (7)	66,6	61,2	63,3	64,4	65,2	75,8

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) Índex Unió Europea=100.

(3) Índex UE-10=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+ Dinamarca+Espanya+França+Països Baixos+Irlanda+Itàlia+Portugal+Regne Unit.

(4) Població activa / (població >= 16 anys).

(5) Població desocupada / població activa.

(6) Índex 1986=100.

(7) Exportacions/ importacions.

Fonts:

PIB pm per càpita, valor afegit brut pm, consum privat nacional, renda disponible de les famílies: INE.

Població ocupada, assalariada, taxa d'activitat, taxa d'atur: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Deflactors del VAB i del PIB: INE.

Comerç exterior: Departamento de Aduanas.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat a les taules específiques corresponents.

7.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya.

Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (P)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	2 128,6	2 179,6	2 329,9	2 231,9	2 072,5	2 103,7
Indústria	11 062,1	12 148,5	12 850,9	13 439,9	13 666,7	13 800,9
Construcció	3 021,8	3 764,2	4 567,9	5 106,8	5 056,7	4 987,1
Serveis	21 321,1	23 946,2	27 229,4	30 640,0	34 195,0	36 515,6
Total	37 533,7	42 038,5	46 978,2	51 418,6	54 990,8	57 407,3

Font: Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

7.4 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya.

Taxes de variació a preus constants.

Tant per cent

	1988	1989	1990 (P)	1991 (P)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	3,3	-6,6	3,2	-1,9	-2,1	3,7
Indústria	4,5	3,6	1,6	0,3	-1,1	-2,4
Construcció	10,1	13,5	10,1	3,7	-4,4	-5,8
Serveis	4,8	5,2	4,0	3,3	2,8	0,9
Total	5,0	4,6	3,7	2,2	0,8	-0,4

Font: Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

7.5 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Espanya.

Índex total Espanya = 100.

	1988	1989	1990 (P)	1991 (P)	1992 (A)	1993 (1E)
Agricultura	39,4	39,8	42,0	40,7	37,2	36,2
Indústria	123,7	122,2	115,5	114,0	109,6	112,0
Construcció	92,9	96,8	100,2	98,3	95,1	94,5
Serveis	106,9	105,3	105,7	105,8	108,1	107,4
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Població ocupada: enquesta de població activa. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

7.6 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Espanya.

Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1988	1989	1990 (P)	1991 (P)	1992 (A)	1993 (1E)
Renda bruta disponible de les famílies	27 621,8	30 701,7	34 592,8	38 191,3	40 914,9	43 424,9
Consum privat nacional	25 179,6	28 366,9	31 278,8	34 213,0	37 175,7	38 172,7
consum alimentari	5 915,8	6 445,9	7 026,0	7 447,5	:	:
consum no alimentari	19 263,8	21 921,1	24 252,9	26 765,4	:	:
Taxa mitjana de consum (%)	91,2	92,4	90,4	89,6	90,9	87,9

Fonts: Renda bruta disponible de les famílies:

1988-1991: contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

1992-1993: cuentas financieras de la economía española. Banco de España.

Consum: contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

7.7 Població ocupada. Per sectors. Espanya.

Valors absoluts.

Milers de persones

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Agricultura	1 694,2	1 597,9	1 485,5	1 345,1	1 252,7	1 197,9
Indústria	2 803,9	2 898,0	2 978,1	2 890,2	2 804,2	2 539,8
Construcció	1 020,3	1 133,9	1 220,4	1 273,5	1 196,3	1 088,5
Serveis	6 254,2	6 628,5	6 894,8	7 100,7	7 113,0	7 011,4
Total	11 772,6	12 258,3	12 578,8	12 609,5	12 366,2	11 837,6

Font: Enquesta de població activa. INE.

7.8 Índex de preus al consum. Espanya. General i per grups.

Taxes de variació de la mitjana anual.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Alimentació	3,7	7,7	6,5	3,5	3,7	1,1
Vestit i calçat	7,6	5,1	5,0	5,4	5,1	4,5
Habitatge	5,7	7,9	7,8	7,2	6,5	6,3
Parament llar	3,7	4,4	5,1	5,1	5,4	4,5
Serveis mèdics	6,3	5,9	6,8	9,7	9,8	5,0
Transports	4,0	6,5	7,2	8,5	7,6	7,7
Cultura	4,8	4,2	5,4	6,2	7,6	6,1
Altres despeses	6,5	7,8	8,8	9,0	9,4	7,1
Índex general	4,8	6,8	6,7	5,9	5,9	4,6

Font: Índex de preus al consum. Base 1992. INE.

7.9 Salariis per ocupat. Per sectors. Espanya. Valors absoluts.

Milers de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993
Indústria	1 688,4	1 831,2	1 993,2	2 152,8	2 292,0
Construcció	1 315,2	1 453,2	1 581,6	1 693,2	1 807,2
Serveis	1 672,8	1 815,6	1 936,8	2 072,4	2 198,4
Total	1 633,2	1 772,4	1 906,8	2 050,8	2 180,4

Font: Enquesta de salaris. INE.

7.10 Comerç amb l'estranger. Espanya. Per grups de destinació. Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1988	1989	1990	1991	1992	1993 (P)
Exportacions						
Béns de consum	1 733,8	1 878,1	2 145,1	2 487,6	2 737,9	3 163,7
Béns intermedis	2 368,9	2 550,1	2 727,9	2 922,0	2 976,5	3 352,0
productes energètics	169,9	195,5	239,8	248,0	173,2	184,8
altres béns intermedis	2 199,0	2 354,6	2 488,1	2 674,0	2 803,3	3 167,2
Béns de capital	570,7	691,3	769,8	816,1	943,1	1 061,1
Total exportacions	4 686,4	5 134,5	5 642,8	6 225,7	6 657,6	7 576,5
Importacions						
Béns de consum	1 437,6	1 756,9	1 956,2	2 341,9	2 856,3	2 759,8
Béns intermedis	4 116,2	4 881,9	5 088,1	5 344,2	5 513,6	5 658,9
productes energètics	788,5	977,6	1 021,1	1 033,7	1 002,9	1 062,9
altres béns intermedis	3 327,7	3 904,3	4 067,0	4 310,5	4 510,7	4 596,0
Béns de capital	1 479,9	1 751,3	1 870,4	1 986,1	1 834,8	1 580,1
Total importacions	7 039,5	8 396,4	8 914,7	9 672,1	10 204,8	9 998,8

Font: Boletín estadístico. Banco de España.

(P) Provisional.

8. Macromagnituds de l'economia de la Unió Europea

8.1 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea (*). Valors absoluts.

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	4 071,6	4 427,9	4 766,5	5 176,0	5 421,3	5 471,8
Remuneració d'assalariats (1)	2 095,6	2 260,3	2 456,6	2 721,3	2 953,2	:
PIB pm per ocupat (2)	31,7	33,9	35,7	36,4	38,7	:
PIB pm per càpita (2)	12,6	13,6	14,5	15,0	15,6	15,7
Renda disponible familiar (1)(7)	2 828,8	3 077,6	3 351,6	:	:	:
Consum privat nacional (1)	2 505,2	2 716,1	2 907,9	3 218,4	3 396,9	:
Renda disponible per càpita (2)(7)	8,7	9,5	10,2	:	:	:
Consum per càpita (2)	7,7	8,3	8,9	9,3	9,8	:
Població de dret (3)	324 273	325 611	327 641	345 417	347 116	348 810
Població activa (3)	142 718	143 583	145 868	155 361	154 413	:
Població ocupada (3)	128 403	130 445	133 607	142 014	140 176	:
Població assalariada (3)	103 730	105 666	108 687	116 945	115 355	:
Població desocupada (3)	14 315	13 138	12 261	13 347	14 237	:
Índex de preus al consum (4)	110,7	116,3	122,9	129,1	134,5	139,1
Defactors del PIB (4)	110,3	116,0	121,3	127,6	132,1	:
Tipus de canvi PTA-ECU (5)	137,6	130,4	129,4	128,5	132,5	149,1
Tipus de canvi PTA-PPC (6)	112,6	114,7	117,7	117,3	124,1	127,2
Exportacions (intra+extra)(1)	906,7	1 043,3	1 076,6	1 116,5	1 136,5	:
Importacions (intra+extra)(1)	930,6	1 073,6	1 127,6	1 199,6	1 207,3	:
Exportacions (extra) (1)	362,9	413,0	419,8	423,5	435,7	482,6
Importacions (extra) (1)	387,9	446,7	462,7	494,0	487,7	486,0

(1) Milers de milions d'ECU.

(2) Milers d'ECU.

(3) Milers de persones.

(4) Índex 1985=100.

(5) Pessetes per ECU.

(6) Pessetes per paritat de poder de compra (PPC).

(7) Índex UE=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+Itàlia+Països Baixos+Regne Unit+ França+Dinamarca+Espanya+Portugal+Irlanda.

Font: Eurostat.

(*) A partir de 1991 s'hi inclou l'Alemanya reunificada.

8.2 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea (*). Taxes de variació a preus constants.

Tant per cent

	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Producte interior brut pm (1)	4,2	3,4	3,0	1,5	1,2	:
PIB pm per ocupat (1)	2,2	1,8	0,5	1,0	2,5	:
PIB pm per càpita (1)	3,8	2,9	2,3	0,9	0,7	:
Renda disponible per càpita (2)	3,5	3,1	2,4	:	:	:
Consum per càpita (1)	3,7	2,9	2,4	1,7	1,2	:
Índex de preus al consum	3,6	5,1	5,7	5,0	4,2	3,4
Deflactor del PIB	4,2	5,2	4,5	5,2	3,5	:
Tipus de canvi PTA-ECU (3)	3,2	5,2	0,8	0,7	-3,2	-12,5
Tipus de canvi PTA-PPC (4)	-1,3	-1,9	-2,6	0,3	-5,8	-2,5
Taxa d'activitat (5)	54,1	54,2	54,6	55,1	55,4	:
Taxa d'atur (6)	10,0	9,2	8,4	8,6	9,2	:
Població ocupada	2,0	1,6	2,4	0,5	-1,3	:
Població assalariada	2,2	1,9	2,9	0,8	-1,4	:
Exportacions (intra+extra UE) (7)	9,3	15,1	3,2	3,7	1,8	:
Importacions (intra+extra UE) (7)	12,2	15,4	5,0	6,4	0,6	:
Exportacions (extra UE) (7)	6,9	13,8	1,6	0,9	2,9	10,8
Importacions (extra UE) (7)	14,1	15,2	3,6	6,8	-1,3	-0,4
Taxa de cobertura (8)	93,6	92,5	90,7	85,7	89,3	99,3

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) UE-10=Alemanya+Bèlgica+Països Baixos+Itàlia+Regne Unit+França+Dinamarca+Espanya+Portugal+Irlanda.

(3) El signe (-) indica depreciació de la PTA respecte a l'ECU.

(4) El signe (-) indica depreciació de la PTA respecte a la paritat de poder de compra (PPC).

(5) 1988-91: població activa / (població >= 14 anys). 1992: població activa / (població >= 15 anys)

(6) Població desocupada / població activa.

(7) Taxes de variació a preus corrents.

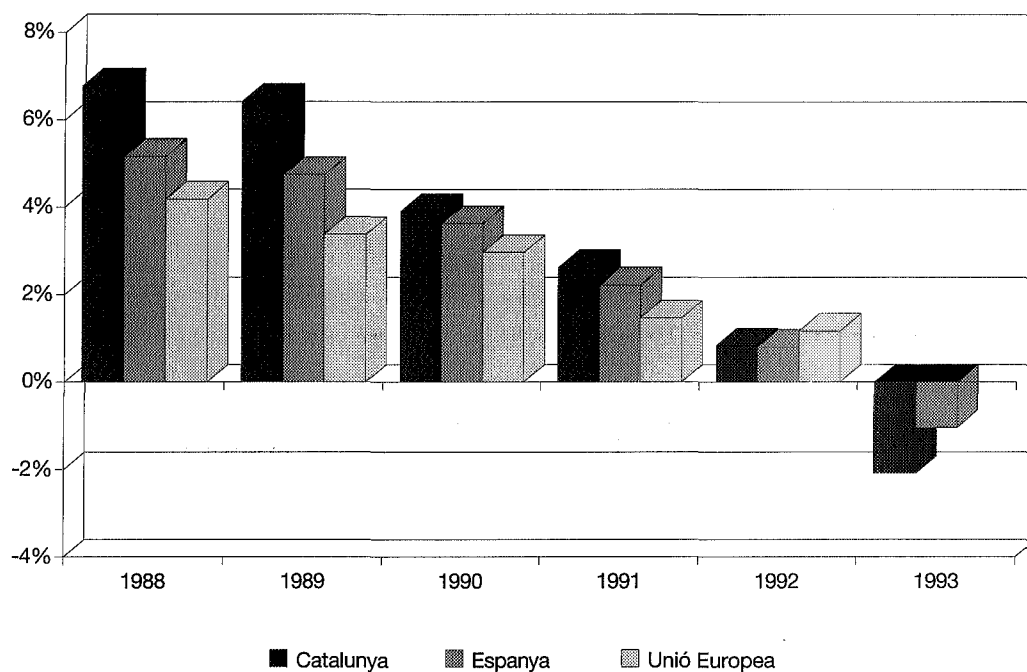
(8) Exportacions (extra UE) / importacions (extra UE).

Font: Eurostat.

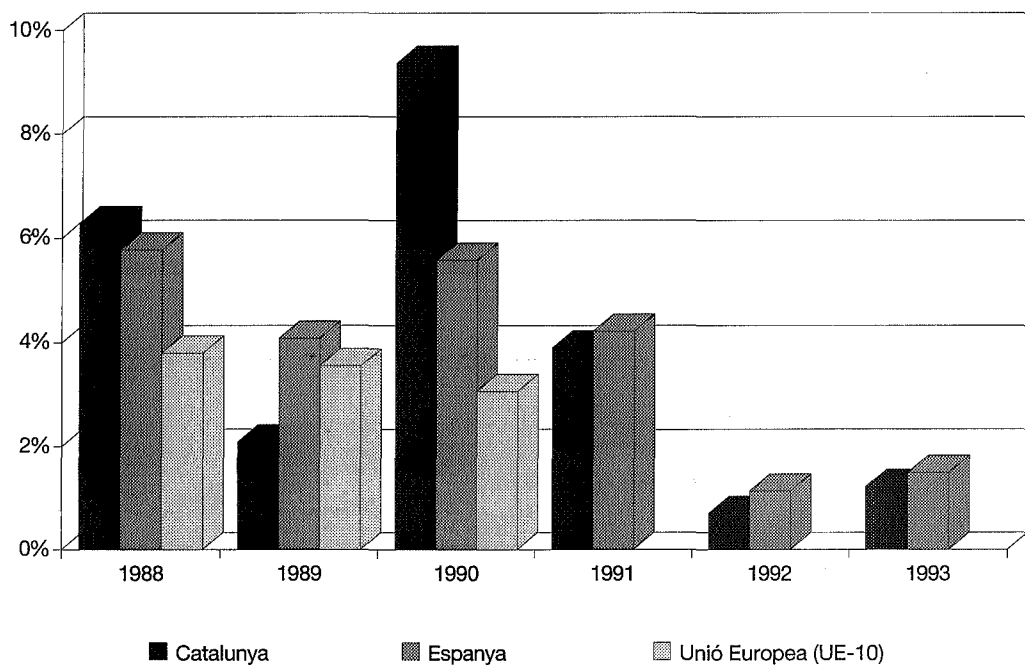
(* A partir de 1992 s'hi inclou l'Alemanya reunificada, a excepció de les taxes de comerç amb l'estranger i les taxes d'activitat i atur que la hi inclouen a partir de 1991.

9. Gràfics comparatius de l'economia de Catalunya, Espanya i Unió Europea

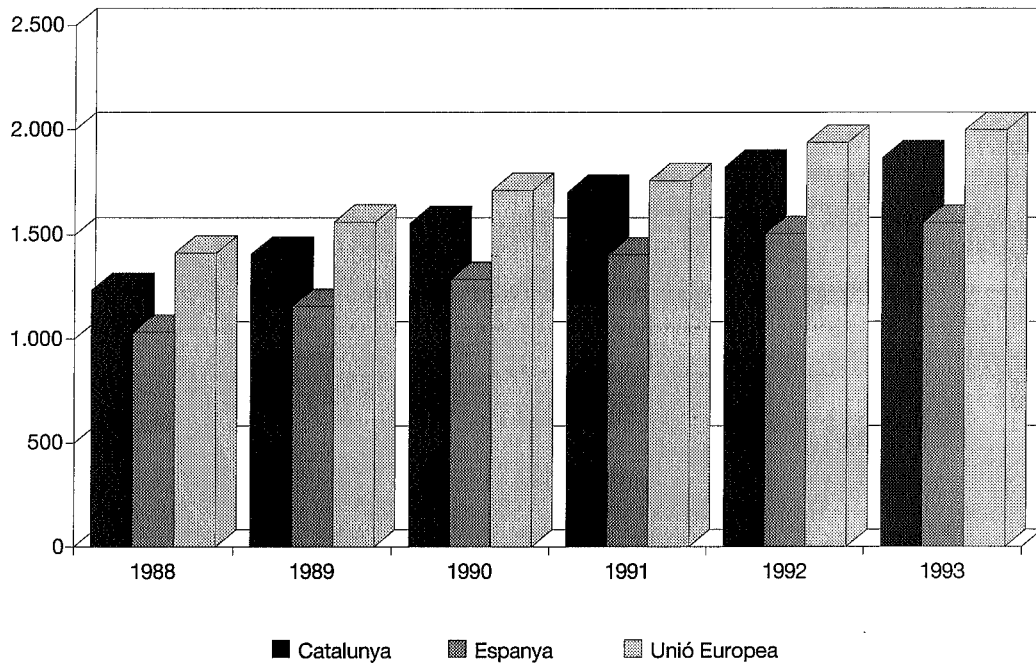
9.1 Producte interior brut pm. Taxes de variació a preus constants (%)

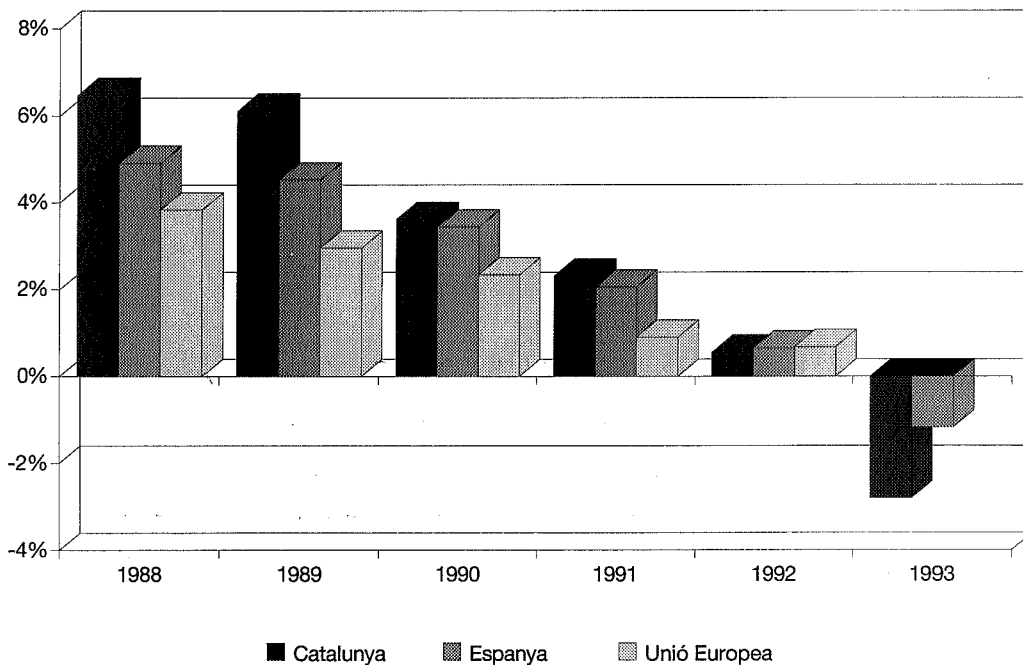
9.2 Renda bruta disponible familiar. Taxes de variació a preus constants (%)

9.3 Producte interior brut pm per càpita. Segons paritat de poder de compra (milers de PTA)

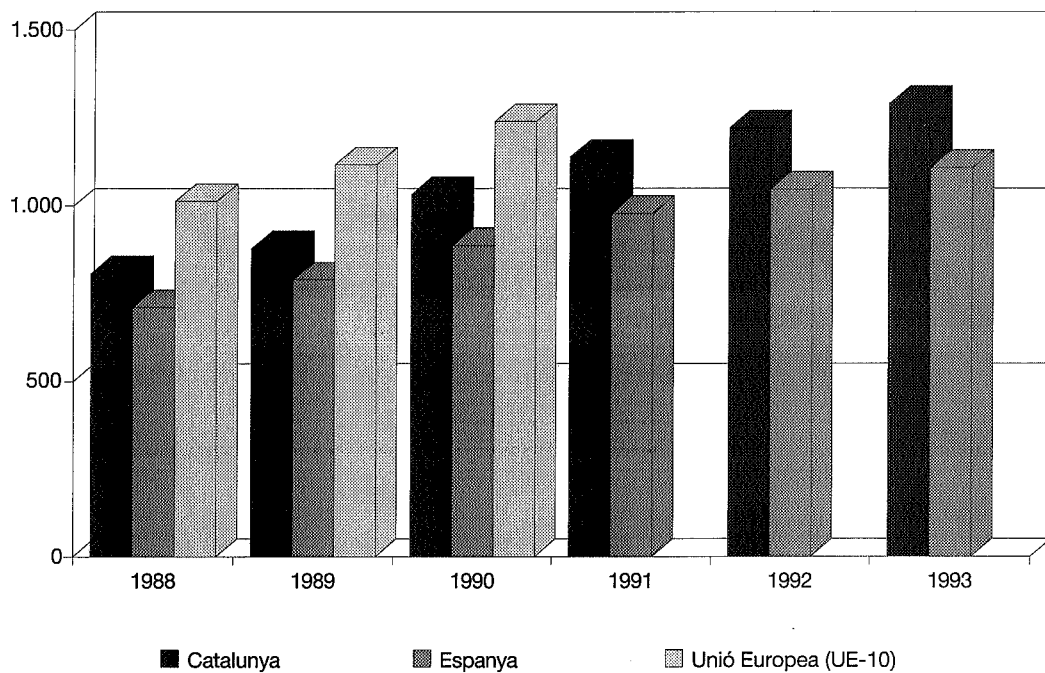

9.4 Producte interior brut pm per càpita. Taxes de variació a preus constants (%)

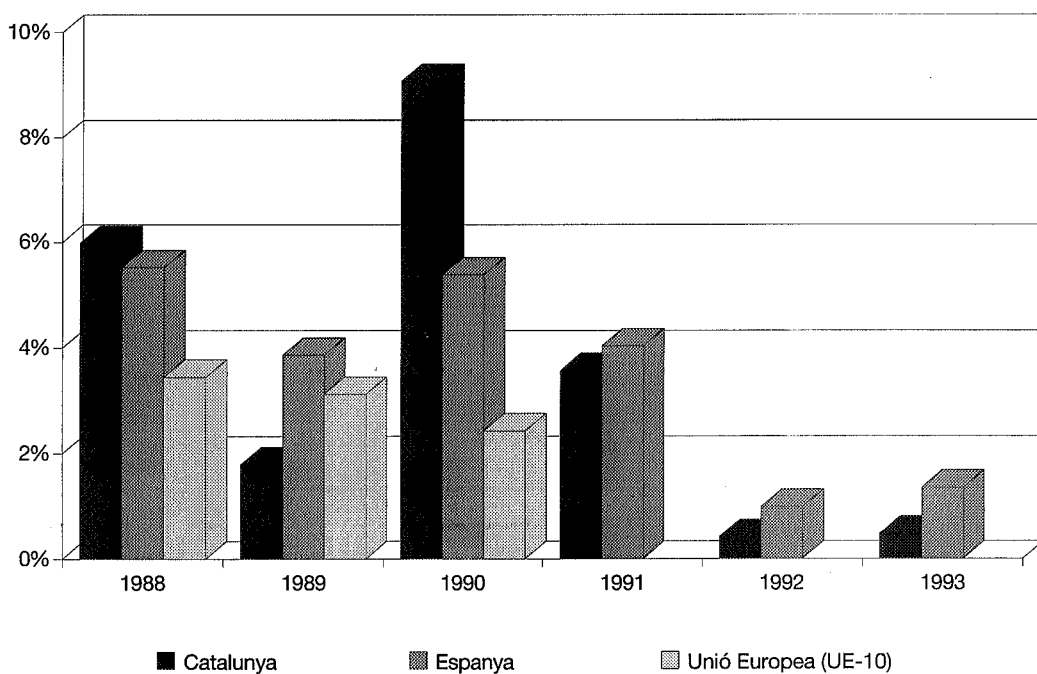
9.5 Renda bruta disponible familiar per càpita.

Segons paritat de poder de compra (milers PTA)

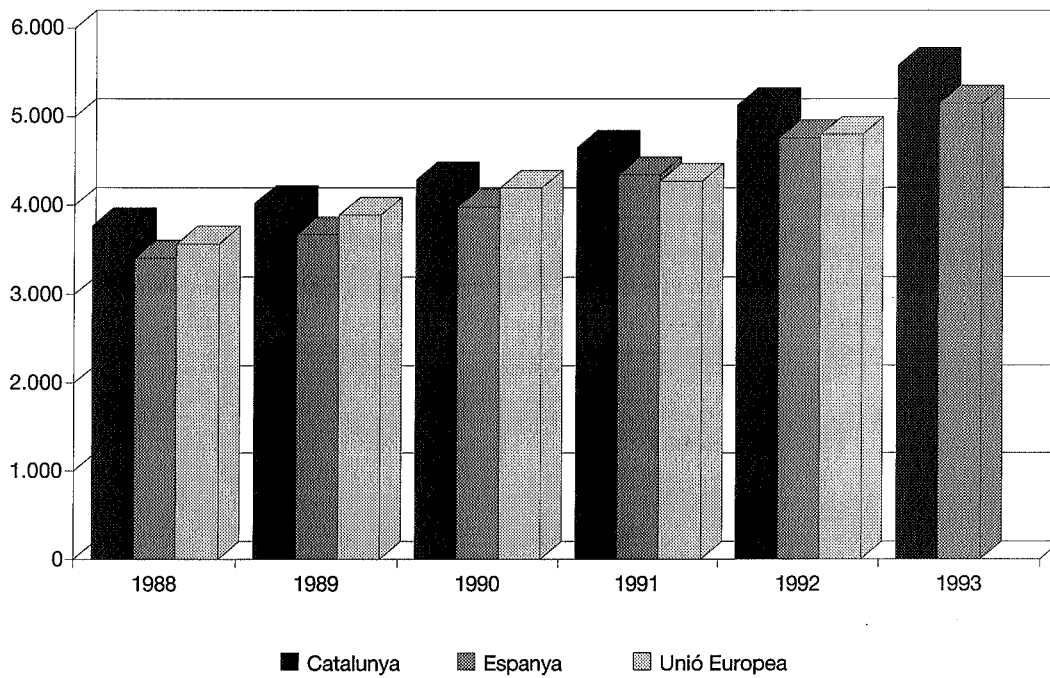
9.6 Renda bruta disponible familiar per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%)

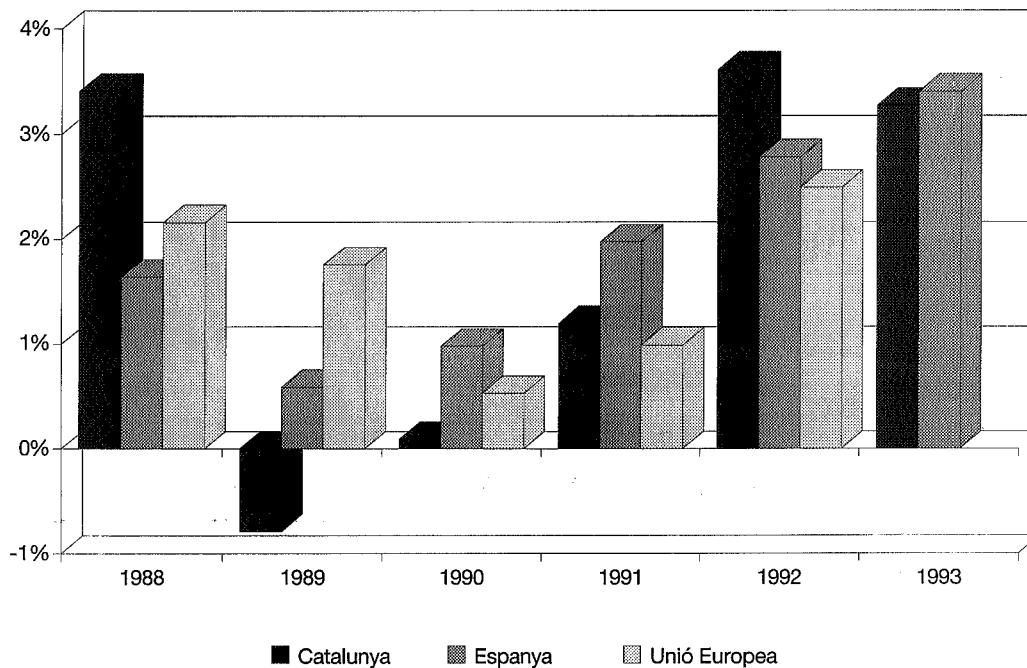
9.7

Producte interior brut pm per ocupat. Segons paritat de poder de compra (milers de PTA)

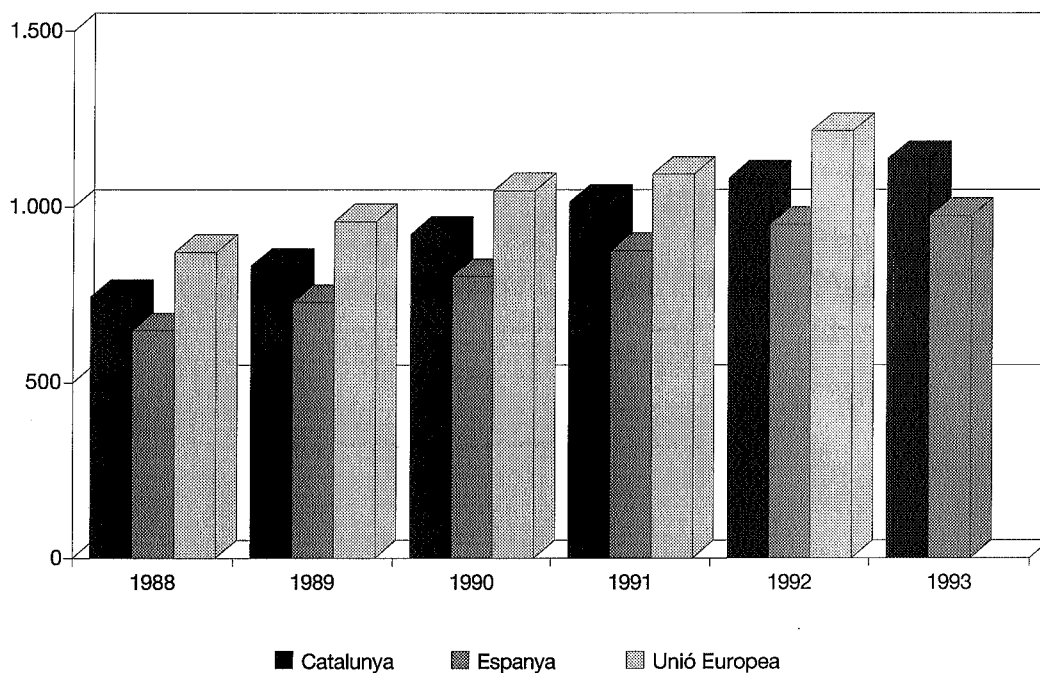
9.8

Producte interior brut pm per ocupat. Taxes de variació a preus constants (%)

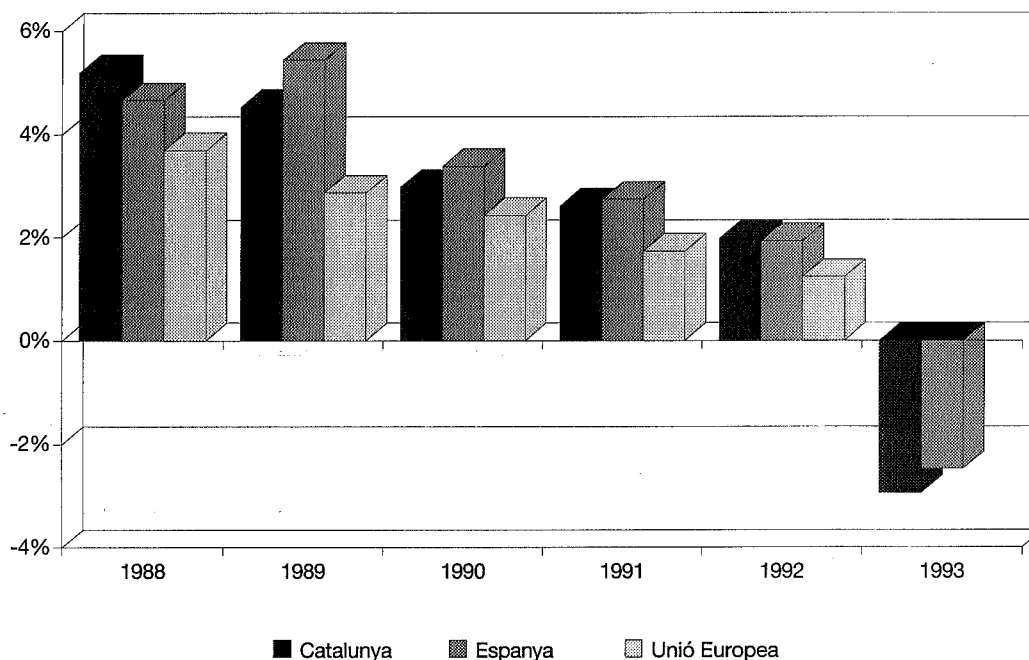
9.9 Consum de les famílies per càpita.

Segons paritat de poder de compra (milers de PTA)

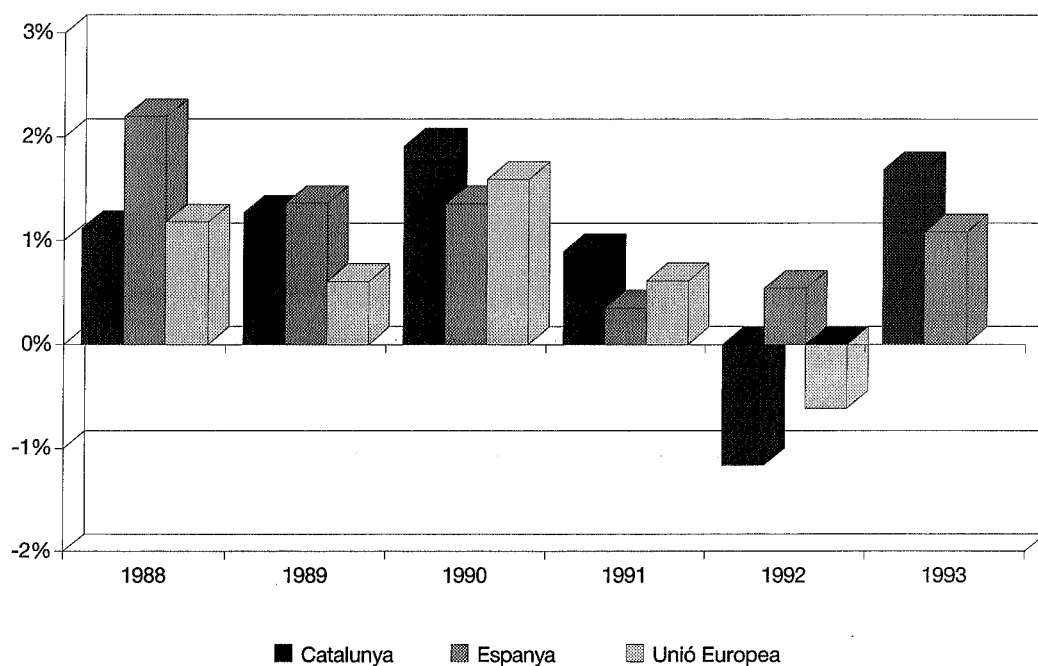
9.10 Consum de les famílies per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%)

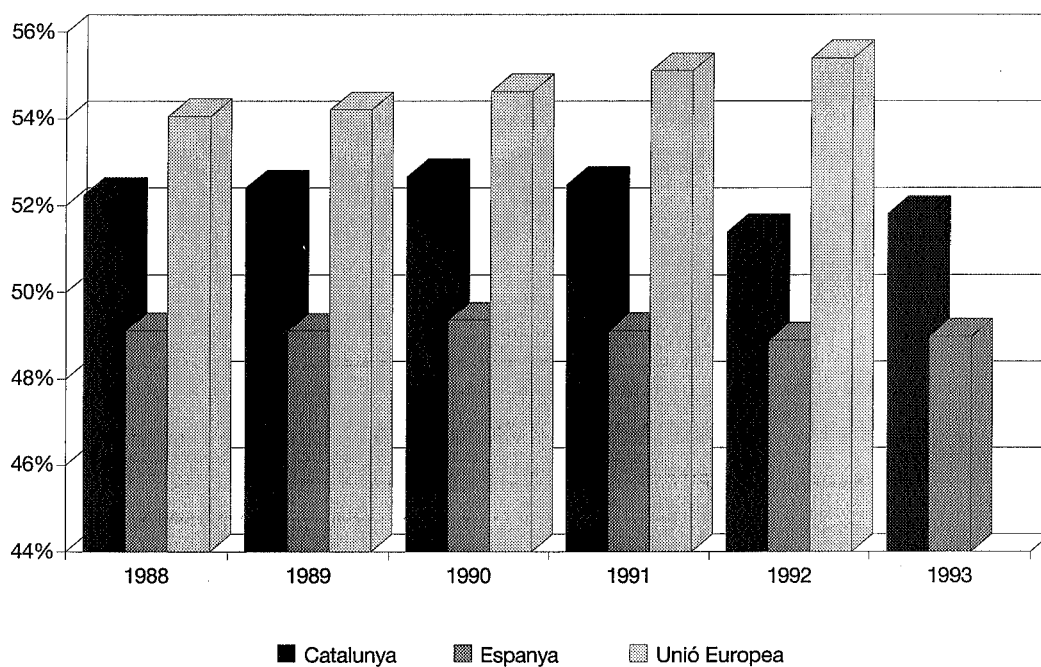
9.11 Població activa.

Taxes de variació (%)

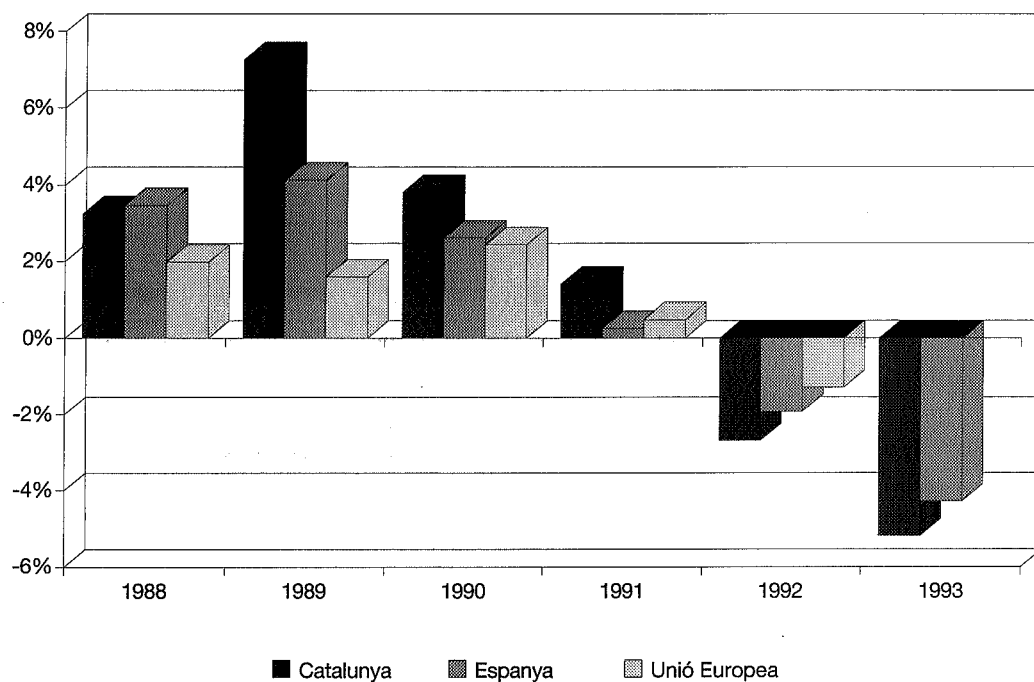
9.12 Població activa.

Taxes d'activitat (%)

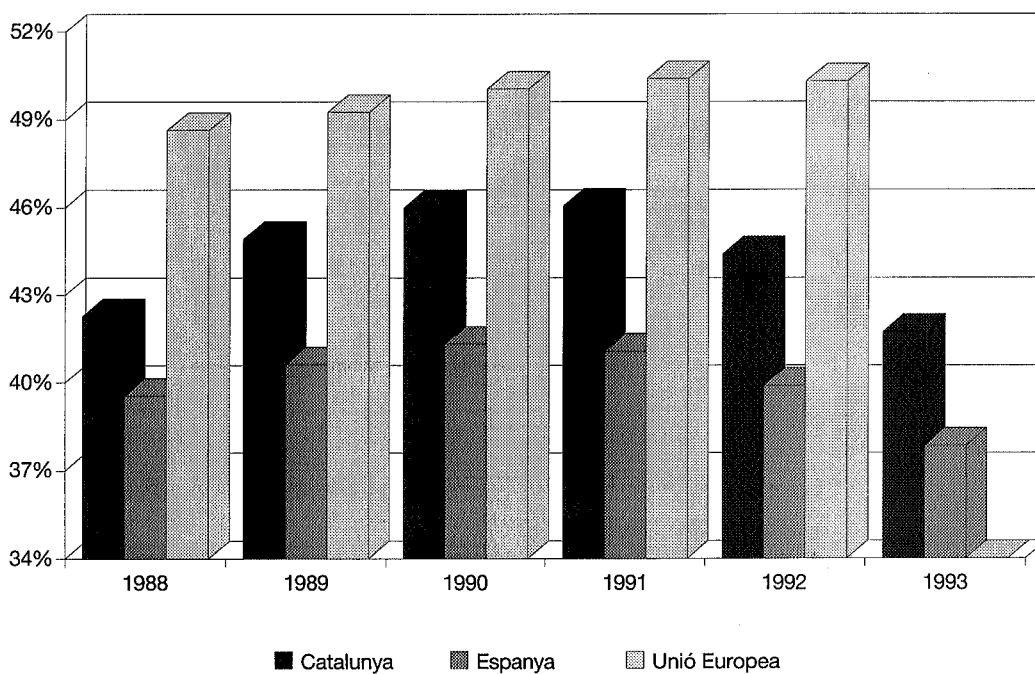
9.13 Població ocupada.

Taxes de variació (%)

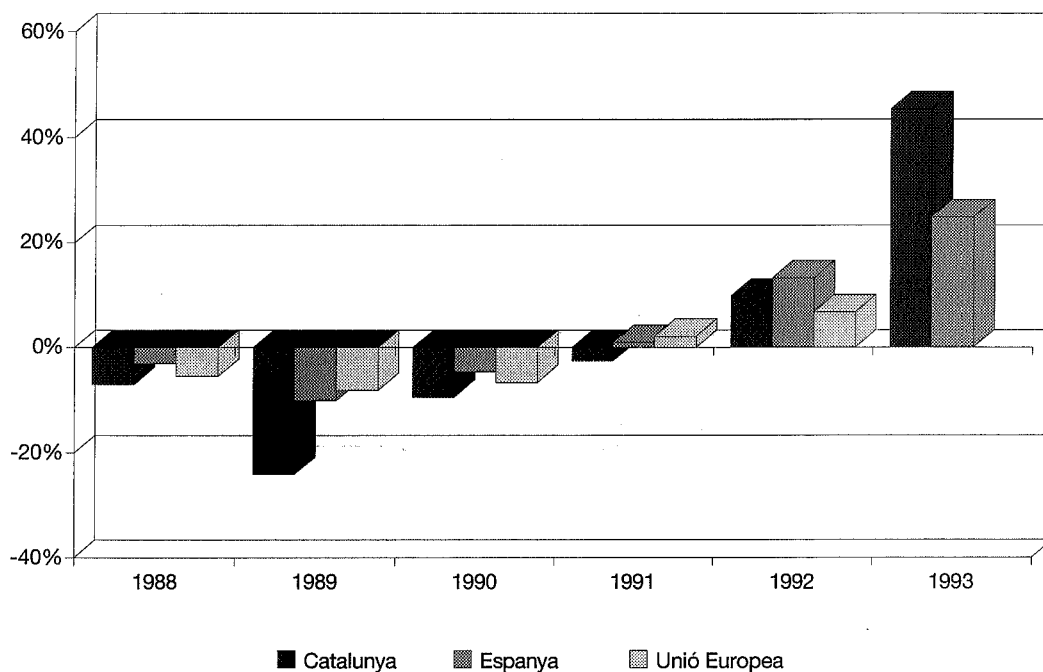
9.14 Població ocupada.

Taxes d'ocupació (%)

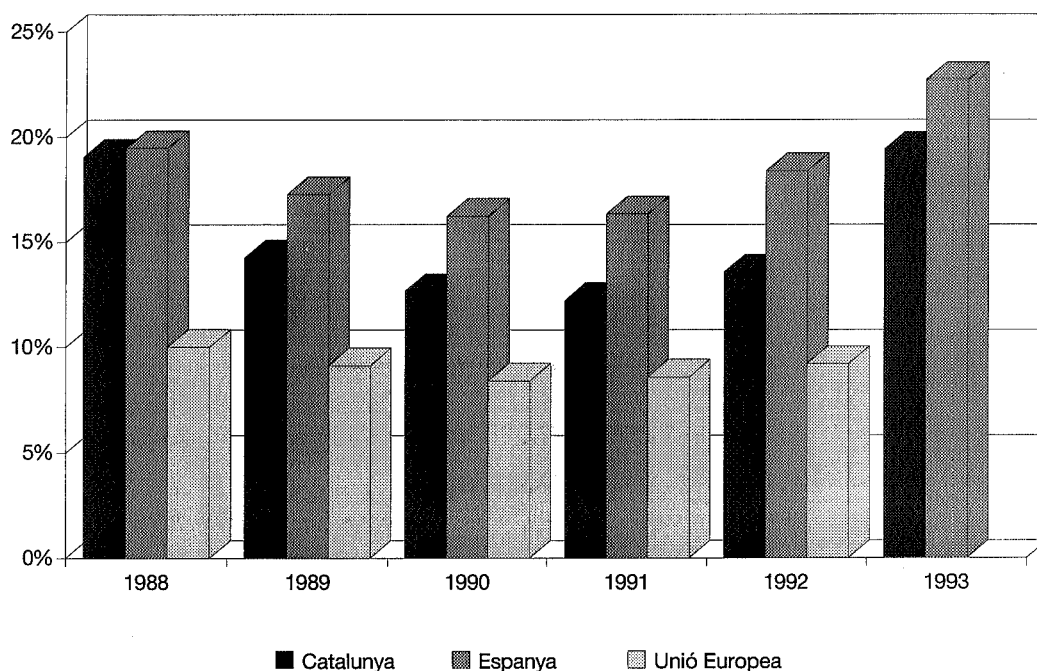
9.15 Població desocupada.

Taxes de variació (%)

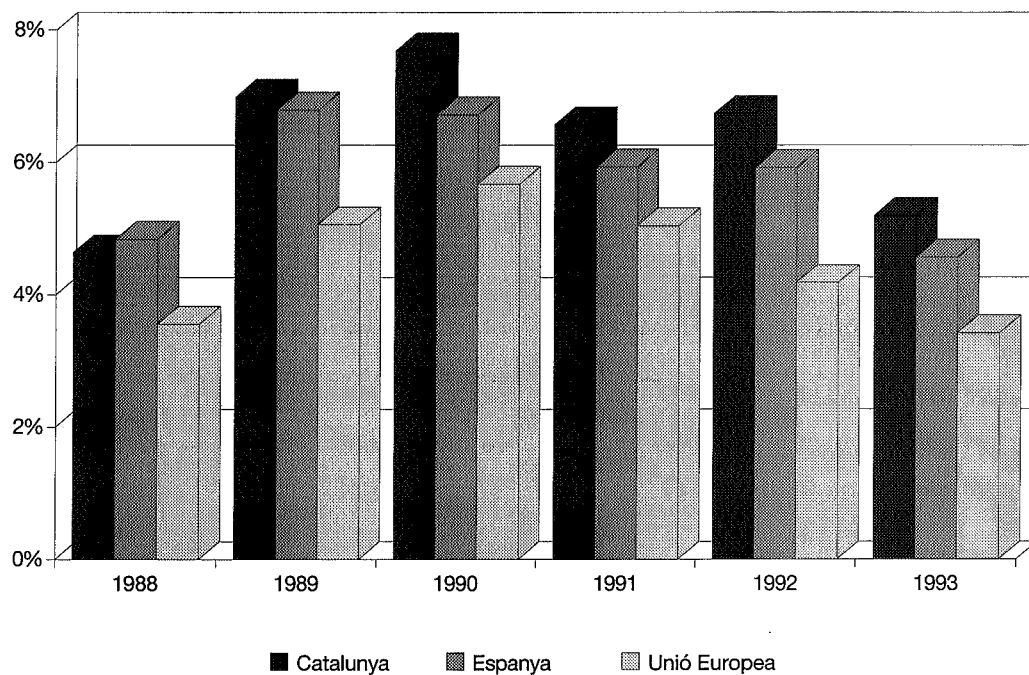

9.16 Població desocupada.

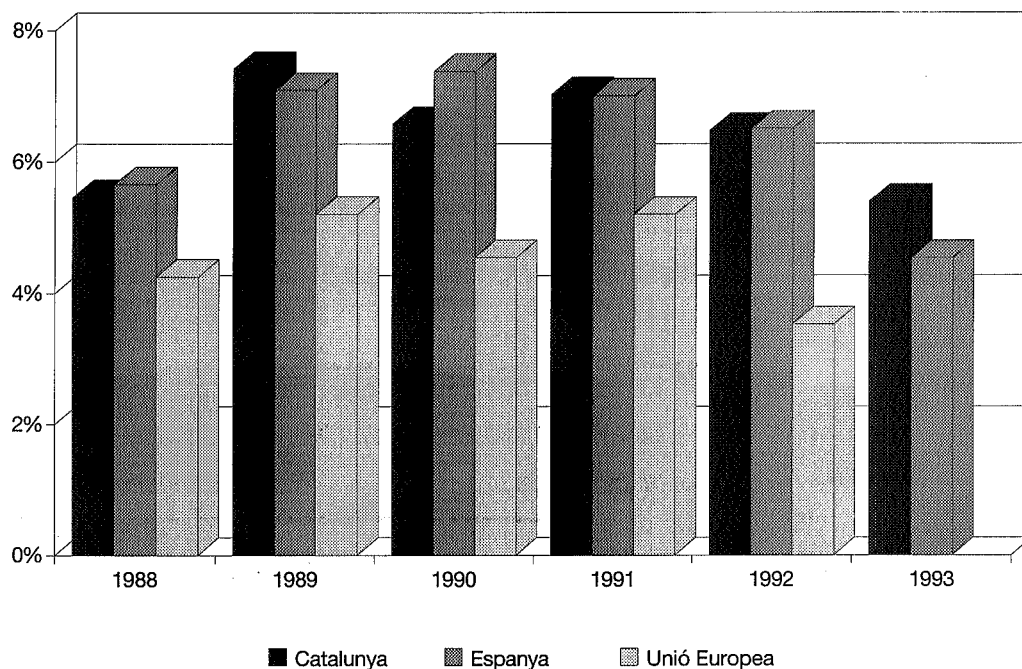
Taxes d'atur (%)

9.17 Índex de preus al consum. Taxes de variació de la mitjana anual (%)

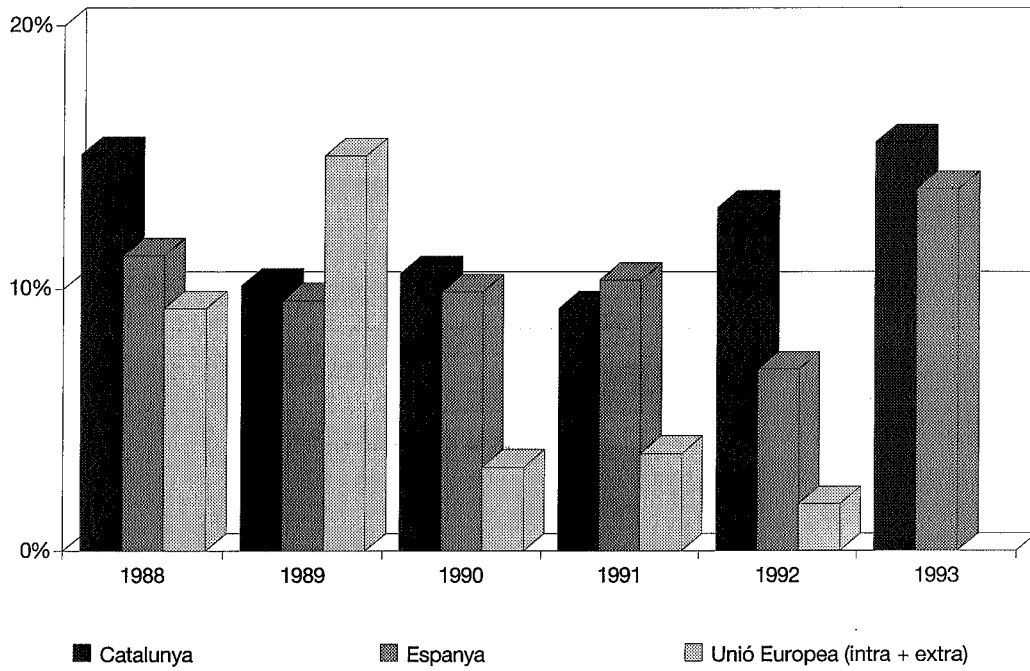

9.18 Deflactor del producte interior brut pm. Taxes de variació (%)

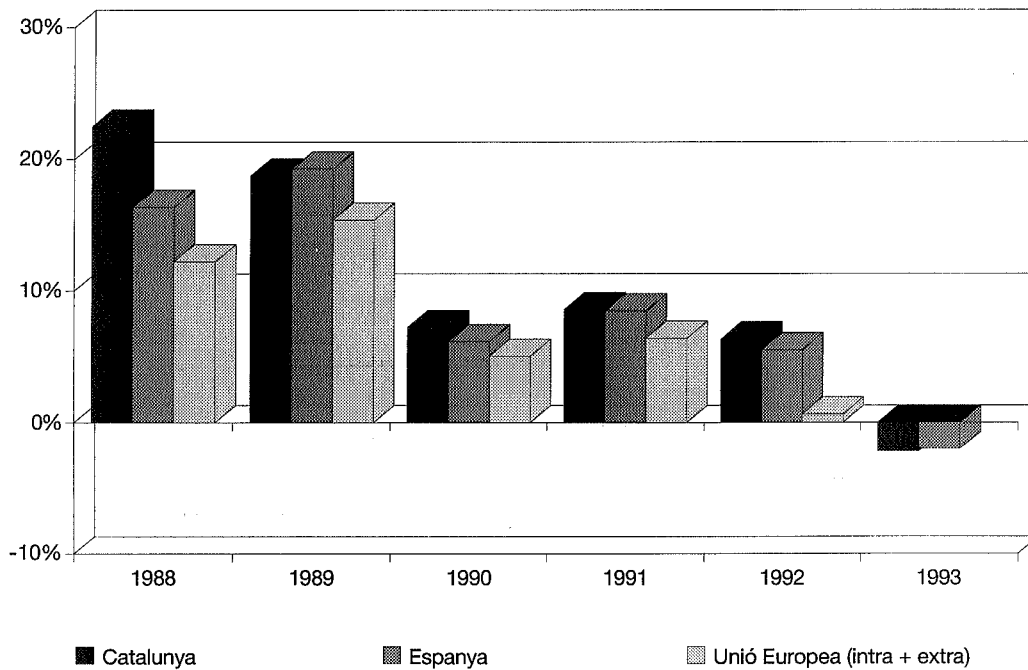
9.19 Exportacions.

Taxes de variació a preus corrents (%)

9.20 Importacions.

Taxes de variació a preus corrents (%)

Annex 1. Definició de conceptes i fonts

Definició de conceptes i fonts

Aquest annex té com a objectiu l'explicació del significat de les variables econòmiques ressenyades a les taules estadístiques anteriors, les quals s'enumeren a continuació:

Producte interior brut a preus de mercat
Valor afegit brut a preus de mercat
Remuneració d'assalariats
Renda bruta disponible de les famílies
Consum privat
Població de dret
Població activa
Població ocupada
Població assalariada
Índex de preus al consum
Índex regional de preus relatius
Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat
Deflactor del comerç amb l'estranger
Salaris per ocupat
Salaris pactats en convenis col·lectius
Comerç amb l'estranger
Inversió estrangera
Estadística de la Unió Europea

Producte interior brut a preus de mercat

Segons el Sistema Europeu de Comptes Econòmics Integrats (SEC) el producte interior brut a preus de mercat (PIB pm) representa el resultat final de l'activitat de producció de les unitats productores en el territori i correspon a la producció total de béns i serveis de l'economia, menys el total de consum intermedis, més l'IVA que grava els productes i més els impostos lligats a la importació. Es calcula a preus de mercat perquè el valor de la producció recull la incidència dels impostos lligats a la producció i de les subvencions d'explotació (si no es consideren aquests dos conceptes, la valoració és a cost de factors).

El PIB pm és la variable que millor sintetitza el resultat final de l'activitat productiva d'una economia nacional. Però quan l'objectiu és mesurar aquesta activitat en un territori integrat dins d'un Estat, i per tant sense fronteres pròpies, la versió regional del SEC utilitza com a variable de referència el valor afegit brut a preus de mercat (VAB pm). El motiu radica en el fet que les variables que permeten calcular el PIB pm a partir del VAB pm (l'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importació) són difícils d'assignar amb caràcter regional. Fins ara els instituts oficials d'estadística no han proporcionat aquesta informació regionalitzada, encara que està prevista la seva estimació futura. Malgrat aquest fet és interessant disposar d'estimacions de PIB regionals perquè aquesta macromagnitud acostuma a ésser una variable utilitzada a totes les comparacions internacionals.

Per aquest motiu i prenent com a referència el criteri establert per l'Eurostat, s'incorporen dades globals del PIB de Catalunya. S'ha de tenir present que no és una estimació en sentit estricte sinó l'aplicació del sistema de càlcul d'Eurostat: el PIB regional es determina a partir de l'estimació del VAB i imputant la part d'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importacions en funció de la ponderació del VAB regional sobre el total estatal.

La totalitat de la sèrie que es presenta en aquesta publicació té el caràcter de provisional en espera que l'INE, properament, publiqui les seves estimacions de PIB a escala de comunitat autònoma.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Valor afegit brut a preus de mercat

El valor afegit brut a preus de mercat representa la riquesa generada durant el període considerat i s'obté com a diferència entre el valor de la producció i el valor dels consums intermedis utilitzats (primeres matèries, serveis i subministraments exteriors, etc.).

En coherència amb la metodologia que l'Institut Nacional d'Estadística (INE) aplica a la comptabilitat nacional, la producció imputada dels serveis bancaris s'ha deduït del valor afegit del sector serveis, en lloc de distribuir-la entre tots els sectors de l'economia. La justificació metodològica de l'existència d'aquesta branca fictícia es pot trobar en l'epígraf 310 de la publicació Sistema europeo de cuentas económicas integradas.

El valor afegit brut pm es pot descompondre en els següents conceptes: remuneració d'assalariats (sous i salaris més cotitzacions empresarials), excedent brut d'explotació i impostos lligats a la producció nets de subvencions d'explotació.

El valor afegit brut per ocupat és una mesura de productivitat i es coneix com a productivitat aparent.

Font: Catalunya. 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
Catalunya 1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Remuneració d'assalariats

La remuneració d'assalariats comprèn tots els pagaments en diners i espècie efectuats pels ocupadors en concepte de remuneració per treballs dels seus assalariats durant el termini considerat. Inclou, per tant, els sous i salaris íntegres, i també les cotitzacions socials a càrrec d'ocupadors.

Font: Catalunya. 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
Catalunya. 1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Renda bruta disponible de les famílies

El sector institucional de les famílies inclou, segons la comptabilitat nacional:

- Els individus o grups d'individus la funció principal dels quals consisteix a consumir.
- Les empreses individuals dedicades a produir béns i serveis no financers, sempre que el nombre d'assalariats sigui inferior a nou. En cas contrari, malgrat l'absència de personalitat jurídica diferenciada de l'empresari es considera l'empresa individual com una quasi-societat i la seva activitat s'engloba, en conseqüència, amb les societats mercantils.
- Organismes sense afany de lucre.

La renda bruta disponible de les famílies és la macromagnitud que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no solament depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats, excedent brut d'explotació), sinó que també és influïda per l'activitat de l'Administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials. Es calcula com a saldo del compte de renda de les famílies, és a dir, és la diferència entre el conjunt dels seus recursos i usos. El caràcter de renda bruta s'ha d'interpretar en el sentit que no es dedueix cap consum del capital fix (l'amortització dels béns immobles propietat de les famílies, per exemple).

Els principals recursos del compte de renda de les llars són els següents: remuneració d'assalariats, l'excedent brut d'explotació, les prestacions socials (de jubilació, d'atur i altres) i els interessos efectius cobrats. La resta de components del compte de renda de les llars són: les cotitzacions socials reals, els impostos sobre la renda i patrimoni, els interessos efectius pagats i altres.

Els principals conceptes del compte de renda de les famílies s'expliquen a continuació:

La remuneració d'assalariats de les famílies és el conjunt de sous i salaris íntegres percebuts pels assalariats residents més les cotitzacions socials pagades pels seus ocupadors.

L'excedent brut d'explotació de les famílies és el benefici empresarial que prové de petites empreses de menys de nou assalariats els titulars de les quals són persones físiques residents. Els interessos efectius nets són la diferència entre els interessos efectius cobrats i els pagats per les famílies. Els interessos efectius cobrats són la remuneració global dels actius financers dels quals les famílies són titulars. Per tant, fan referència als ingressos que provenen del comptes financers en institucions financeres, interessos de títols en renda fixa, dividendes i altres rendes equivalents. Els interessos pagats són els interessos dels préstecs abonats per les famílies a les entitats financeres.

Per prestacions socials s'entenen totes les transferències corrents proporcionades a les llars amb intervenció d'un tercer (Administració pública, societats, institucions de crèdit, etc.) que són objecte d'assignació personal i tenen com a finalitat cobrir les càrregues que, per a les llars, es deriven de l'existència de certs riscos o necessitats sense que hi hagi una contrapartida equivalent i simultània del beneficiari. Les principals prestacions socials són econòmiques (rendes transferides per diverses institucions com per exemple les prestacions per jubilació, desocupació, invalidesa provisional, etc.) i sanitàries (transferències per al pagament de les despeses de farmàcia). S'ha de tenir present que les despeses d'educació i sanitat no es consideren, segons el SEC, prestacions socials, atès que no són transferències monetàries sinó prestacions directes de serveis.

Les cotitzacions socials són els pagaments que fan les empreses o els propis treballadors a institucions (Seguretat Social, mutualitats) que concedeixen prestacions socials, per garantir el dret a percebre-les. Poden ser cotitzacions socials reals i fictícies. Les primeres es paguen a institucions que concedeixen prestacions socials. En canvi les cotitzacions socials fictícies són els pagaments directes que fan els empresaris als seus assalariats, fora de tot circuit de cotitzacions.

Els impostos sobre renda i patrimoni són els pagaments de les famílies per l'impost sobre la renda de les persones físiques, l'impost de patrimoni i l'impost de béns immobles.

Els altres components comprenen la resta de variables del compte de renda: transferències netes, primes i indemnitzacions d'assegurances d'accidents, etc.

La renda bruta disponible de les famílies per càpita és una magnitud que s'utilitza com a quantificació del nivell de vida de la població d'un territori. Per tal de comparar-la amb l'espanyola, la renda de Catalunya es pot corregir amb l'índex regional de preus relatius. D'aquesta forma s'evita la distorsió que suposen els diferents nivells de preus d'ambdós territoris.

Font: Catalunya. 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
Catalunya. 1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1991. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.
Espanya. 1992-1993. Cuentas financieras de la economía española. Banco de España.

Consum privat

És el valor que correspon a la despesa efectuada per les famílies per tal de satisfer les seves necessitats. Es pot diferenciar entre el consum privat interior, realitzat sobre el territori econòmic per famílies residents o no residents (per tant, inclou el consum dels turistes a Catalunya) i el consum privat regional, que és el total del consum realitzat per les famílies residents tant a Catalunya com a la resta del món. En aquesta publicació s'utilitza, només, el concepte de consum privat regional per a Catalunya i l'anàleg, consum privat nacional, per a Espanya i la Comunitat Europea.

El SEC considera diferents grups de despesa de consum de les famílies entre els quals destaquen aliments, begudes i tabac, vestit i calçat, lloguers, calefacció i enllumenat, etc. Cal tenir en compte que la compra d'habitatges no es considera despesa de consum, mentre que sí que s'hi consideren els pagaments en concepte de lloguers, i també els lloguers imputats (lloguer fictici que hauria de

pagar el propietari pel propi habitatge de residència si en fos llogater).

La taxa mitjana de consum és la part de la renda bruta disponible de les famílies que aquestes destinen al consum.

Font: Catalunya. 1988-1990. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
Catalunya. 1991-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Població de dret

La població de dret recull els residents presents i absents. Els primers són els habitants que resideixen habitualment en algun municipi de Catalunya i que hi són presents en el moment censal. Els altres són els residents que n'eren circumstancialment absents.

Font: Catalunya: Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Instituto Nacional de Estadística

Població activa

És el conjunt de persones que subministren mà d'obra disponible per a la producció de béns i serveis econòmics o que estan disponibles i fan gestions per incorporar-se a aquesta producció. S'hi inclouen, per tant, totes aquelles persones que tenen ocupació i les que no en tenen, però la cerquen activament.

Són taxes significatives relacionades amb la població activa les següents: taxa d'activitat (percentatge que representa la població activa en relació amb la població de 16 anys o més), taxa d'atur (percentatge que representa la població desocupada en relació amb la població activa), taxa d'ocupació (percentatge que representa la població ocupada sobre la població de 16 anys o més), i taxa de salarització (percentatge que representa la població assalariada en relació amb la població ocupada).

Font: Catalunya: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Població ocupada

La població ocupada comprèn aquella part de la població formada per les persones de 16 anys o més que durant la setmana de referència de l'enquesta han treballat per compte d'altri o han exercit una activitat per compte propi. Segons la seva situació professional es poden dividir entre empresaris, membres de cooperatives, ajut familiar -persones que treballen en el negoci d'un familiar amb regularitat- i assalariats per compte d'altri.

Font: Catalunya: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Població assalariada

La població assalariada és el conjunt d'ocupats que treballen per compte d'altri i compleixen les següents condicions: haver treballat almenys una hora retribuïda durant la setmana de referència de l'enquesta o haver treballat en l'ocupació actual i estar-ne absent, però mantenint un estret vincle (p.ex. malaltia, vacances, etc.).

Les modalitats de contractació del personal assalariat es poden classificar en dos grups: contractació temporal i indefinida. Contractació temporal és aquella on la fi de la relació laboral o del contracte queda determinada per condicions objectives, com l'expiració del termini, la realització d'una tasca determinada, etc. Contractació indefinida és aquella en què s'ha explicat així dins les seves condicions i també quan no existeixen criteris objectius per al cessament d'un treball o la realització d'un

contracte o relació laboral. Pel que fa a la distinció del sector contractant segons que sigui públic o privat, cal tenir present que el sector públic inclou no solament l'Administració pública sinó també les empreses públiques.

Font: Catalunya: Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Índex de preus al consum (IPC)

Aquest índex mesura la variació dels preus que paguen els consumidors pels diversos béns i serveis que constitueixen el seu consum, respecte a un any base en què tots els preus tenen un nivell de referència igual a 100. L'actual IPC té com a any base el 1992 i la seva estructura de consum prové de l'enquesta de pressupostos familiars de 1990/91.

L'IPC s'utilitza com a deflactor de la renda bruta disponible de les famílies i també del consum.

Font: Índex de preus al consum. INE.

Índex regional de preus relatius

L'índex regional de preus relatius mesura el diferent nivell de preus dels béns i serveis que es dona entre Catalunya i Espanya. Aquest índex serveix per homogeneïtzar el poder adquisitiu d'ambdós territoris prenent com a referència la mitjana de preus espanyola, a la qual se li adjudica cada any el valor 100.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat

Els deflactors del valor afegit brut pm per sectors permeten transformar les variacions anuals d'aquesta variable de preus corrents a preus constants. D'aquesta forma fan possible avaluar l'evolució en termes reals de l'economia, sense la distorsió que suposa l'augment de preus que afecta l'evolució expressada en pessetes corrents.

Font: Catalunya. 1988-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Deflactor del comerç amb l'estranger

Els deflactors del comerç amb l'estranger permeten transformar les variacions anuals de les exportacions i importacions de preus corrents a preus constants. D'aquesta forma fan possible avaluar l'evolució en termes reals dels fluxos comercials amb l'estranger, sense la distorsió que suposa l'augment de preus que afecta l'evolució expressada en preus corrents.

Font: Catalunya. 1988-1993. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Síntesis mensual de indicadores económicos.
DG de Previsión y Coyuntura. Ministerio de Economía y Hacienda.

Salari per ocupat

Són les remuneracions en metàl·lic i en espècie pagades als treballadors pel temps treballat o pel treball realitzat juntament amb la remuneració per períodes de temps no treballats, com les vacances i dies festius. Per tant, s'hi inclouen el sou base i també la resta de complements salarials (personals, per lloc de treball, primes, pagues extraordinàries, etc.).

L'import consignat és íntegre, és a dir, previ a la deducció d'impostos i cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec del treballador. Les dades tenen caràcter anual i s'han calculat a partir de les dades mensuals, les quals incorporen la part prorratejada de les pagues extraordinàries.

La classificació sectorial de l'enquesta de salaris comprèn la indústria, la construcció i els serveis. Aquest últim sector no inclou els serveis públics.

Font: Enquesta de salaris. INE.

Salaris pactats en convenis col·lectius

Són els increments salarials que es deriven de l'explotació dels fulls estadístics que s'emplenen amb la signatura de cada conveni col·lectiu. S'inclouen les revisions salarials per clàusula de salvaguarda. El criteri general d'agregació és l'any d'inici dels seus efectes econòmics.

Font: Departament de Treball.

Comerç amb l'estranger

El comerç amb l'estranger comprèn les operacions d'exportació i importació de Catalunya amb l'estranger. Les exportacions es valoren a preus FOB (free on board) i les importacions a preus CIF (cost insurance freight). Fins a l'any 1992 aquesta informació es basa en les declaracions manifestades en el corresponent document duaner. A partir de l'any 1993 i per als fluxos de comerç amb la UE, entra en vigor el nou sistema de recollida d'informació INTRASTAT, el qual es basa en qüestionaris que els principals operadors han de presentar obligatòriament.

La classificació utilitzada dels grups de productes segons la destinació final és fruit d'un acord que data de l'any 1983 entre l'INE, la Direcció General de Duanes, el Banc d'Espanya i el Ministeri de Comerç. La classificació resultant és congruent amb els criteris establerts pel SEC i assigna tres grans categories: béns de consum, intermedis i de capital.

La classificació per àrees geogràfiques reflecteix tres àrees de comerç: Comunitat Europea, la resta d'Europa i la resta del món.

La classificació per sectors productius s'ofereix per seccions i principals subseccions de la CNAE-93. Aquesta classificació entra en vigor a partir de 1993 i substitueix l'anterior CNAE-74.

Quant a l'estadística de comerç amb l'estranger corresponent a Catalunya s'hi ha d'incorporar dos importants aclariments, els quals afecten la comparabilitat de les dades:

- 1) S'hi inclouen, exclusivament, operacions d'importacions i exportacions de mercaderies. La resta d'operacions que integren la balança de pagaments (serveis, transferències corrents i de capital) queda exclosa d'aquesta estadística.
- 2) Aquesta publicació reflecteix el comerç de Catalunya amb l'estranger, però no el comerç exterior. S'entén per comerç exterior d'un territori integrat dins d'un Estat, l'agregació del seu comerç amb l'estranger i del que realitza amb la resta de l'Estat. Aquesta distinció entre comerç amb l'estranger i comerç exterior no té, òbviament, sentit per a l'estadística estatal perquè ambdós conceptes són equivalents.

Les comparacions entre comerç amb l'estranger de Catalunya i comerç exterior espanyol han de tenir present aquesta diferència conceptual.

Font: Catalunya. 1988-1993. Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1988-1993. Boletín estadístico. Banco de España.

Inversió estrangera

La informació estadística d'inversió estrangera prové del registre d'inversions estrangeres del Ministeri d'Economia i Hisenda. L'estadística recollida correspon a la inversió directa, la qual inclou les següents modalitats:

- La participació en una societat espanyola que permeti a l'inversor la influència efectiva en la gestió o control de la societat.

- La constitució, ampliació o adquisició de sucursals o establiments de societats estrangeres o explotacions que realitzin persones físiques no residents.
- La concessió a societats espanyoles de préstecs de durada superior a cinc anys amb la finalitat d'establir vincles durables.
- La reinversió dels beneficis obtinguts per l'inversor.

Fins a l'any 1992, la sèrie es presenta sectoritzada segons la CNAE-74. Per a l'any 1993, donada l'entrada en vigor de la nova classificació, la sectorització segueix la CNAE-93.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Estadística de la Unió Europea

La informació referida a la Unió Europea es troba en les taules 8.1 i 8.2. Els seus continguts són equivalents a les taules catalanes (1.1 i 1.2) i espanyoles (7.1 i 7.2), a fi de facilitar la seva comparabilitat. Hi ha, però, un conjunt de variables que requereixen alguns aclariments.

Per realitzar les comparacions de les macromagnituds de Catalunya i Espanya amb les de la Unió Europea s'ha utilitzat una unitat de compte homogènia: la paritat de poder de compra (PPC). Aquesta unitat és en realitat un tipus particular d'índex internacional de preus que permet reflectir les diferències de capacitat adquisitiva real de les diferents monedes, evitant l'efecte de la volatilitat dels tipus de canvi sobre les macromagnituds que són objecte de comparació. Tots els índexs en referència amb la Unió Europea han estat comparats utilitzant les macromagnituds ajustades per paritat de compra.

Les diferents sèries referents a la Unió Europea prenen en consideració la unificació alemanya d'octubre de 1990 en diferents anys. Per tal d'homogeneïtzar les comparacions i solucionar en la mesura del possible la ruptura de les sèries, les dades en nivell, les taxes de variació i cobertura de comerç amb l'estranger i les taxes d'activitat i atur tenen en compte la reunificació d'Alemanya a partir de 1991. En canvi, les taxes de variació basades en el PIB, remuneració d'assalariats, població ocupada i població assalariada prenen en consideració la reunificació d'Alemanya a partir de 1992.

Les dades de valor afegit brut a preus de mercat de la Unió Europea no són disponibles perquè no tots els països realitzen l'ajust de la producció imputada dels serveis bancaris. Sí que són disponibles, en canvi, les sèries de PIB a preus de mercat per als dotze països membres, macromagnitud en què passen a basar-se, a partir d'aquesta edició, les comparacions amb Catalunya i Espanya.

Pel que fa a les dades de mercat de treball de la Unió Europea s'ha d'indicar que a partir de 1992 varia l'edat de referència de la taxa d'activitat (població activa/població potencialment activa). Fins el 1991 s'hi considera, com a població potencialment activa, el nombre de persones de 14 o més anys. Per a l'any 1992, es consideren les persones majors o iguals a 15 anys. D'altra banda, s'ha de tenir en compte que les taxes d'activitat de Catalunya i Espanya prenen com a edat de referència els individus majors o iguals a 16 anys, cosa que fa que no siguin directament comparables amb les de la Unió.

Les dades de comerç exterior comunitari inclouen exportacions i importacions, intracomunitàries i extracomunitàries. Les operacions «intra UE» són aquelles que es dirigeixen o provenen d'altres estats membres de la Unió. Les operacions «extra UE» són aquelles que reflecteixen únicament les operacions comercials amb tercers països.

La taxa d'abast resulta de la consideració exclusiva de les exportacions i importacions extracomunitàries, és a dir, del conjunt d'operacions amb tercers països i per tant sense considerar els fluxos comercials interiors a la Unió.

Font: PIB pm (1988-1992), consum privat, renda familiar, remuneració d'assalariats, tipus de canvi, població: National Accounts ESA. Eurostat.

PIB pm (1993): Statistiques rapides. Économie et finances. Eurostat.

Mercat de treball: Encuesta de las fuerzas de trabajo. Eurostat.

Índex de preus al consum, comerç exterior: Base de dades Cronos. Eurostat.

Annex 2. Notes metodològiques

Notes metodològiques

En aquest annex es presenten els trets metodològics fonamentals de les estimacions elaborades per l'Institut d'Estadística de Catalunya. Pel que fa als conceptes recollits en la publicació dels quals no és font l'Institut, el lector s'haurà de remetre a les fonts originals referenciades en l'annex I.

La relació dels conceptes estimats per l'Institut és la següent:

- Producte interior brut
- Valor afegit brut pm del sector agrari
- Valor afegit brut pm del sector industrial
- Valor afegit brut pm del sector de la construcció
- Valor afegit brut pm del sector dels serveis
- Remuneració d'assalariats per sectors
- Consum privat
- Renda bruta disponible de les famílies
- Població de dret
- Índex regional de preus relatius
- Deflactor del valor afegit brut pm per sectors
- Deflactor del comerç amb l'estranger

Producte interior brut

La sèrie de producte interior brut es deriva del mètode de càlcul proposat per Eurostat: aproximar el PIB regional a partir de l'estimació del VAB i imputar la part d'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importacions en funció de la ponderació del VAB regional sobre el total estatal.

Valor afegit brut pm del sector agrari

Les estimacions del sector agrari es basen en la informació que originàriament proporciona el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya. En concret es fan servir les dades de producció i valor afegit de *La renda agrària* d'aquest Departament. Aquesta informació requereix alguns ajustos per tal de donar-li coherència amb les dades de la comptabilitat regional.

En primer lloc, s'incorporen les dades de pesca, les quals no estan considerades en la informació originària del Departament. En concret es fa servir el valor de l'import de les captures anuals per estimar el valor afegit d'aquest subsector. La transformació de captures (valor de la producció) a valor afegit es fa a partir del coeficient que es deriva de la *Taula input-output de Catalunya 1987*.

En segon lloc, ha calgut fer un ajust per tal d'evitar una doble comptabilització del vi i de l'oli, ja que la producció de raïm i oliva s'ha d'incloure en el sector agrari, però les seves respectives transformacions en vi i oli corresponen a la indústria agroalimentària. En aquest cas els coeficients de correcció s'han calculat a partir de diverses fonts, entre les quals cal destacar l'explotació que efectua l'Institut de l'enquesta industrial.

Una vegada realitzats aquests ajustos s'aplica la dinàmica resultant a l'últim valor de referència de la *Contabilidad regional* de l'INE.

Valor afegit brut pm del sector industrial

Els avanços realitzats per l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han estimat en funció de l'evolució de l'ocupació, el nivell de productivitat mitjà de la indústria i un índex estimat de producció industrial.

Les dades d'ocupació provenen de l'explotació feta a l'Institut de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada. Finalment, l'índex estimat de producció industrial s'ha calculat a partir de l'evolució de l'índex industrial de l'INE a 26 sectors, reponderat en funció de l'estructura industrial catalana que es deriva de la publicació de l'Institut, *Estadística i comptes del sector industrial*.

Valor afegit brut pm de la construcció

El valor afegit brut de la construcció s'ha estimat a partir de l'ocupació i la productivitat del sector. A partir de l'explotació de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa s'han obtingut estimacions del nivell d'ocupació sectorial. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada.

Valor afegit brut pm del sector serveis

Els avanços fets per l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han estimat en funció de l'evolució de l'ocupació i el nivell de productivitat dels serveis. Les dades d'ocupació provenen de l'explotació efectuada per l'Institut de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada.

Remuneració d'assalariats per sectors

Les estimacions de l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han elaborat combinant dos tipus de fonts estadístiques. Per a l'ocupació assalariada per sectors s'han utilitzat estimacions pròpies d'acord amb el registre d'afiliats al règim general de la Seguretat Social i a l'enquesta de població activa. La determinació de les fonts per conèixer l'increment anual en la remuneració d'assalariats s'ha basat en l'avaluació dels resultats entre les diferents estadístiques alternatives: estadística de convenis col·lectius i enquesta de salaris.

La remuneració d'assalariats del sector agrari ha estat estimada a partir de l'estadística de convenis col·lectius. La utilització d'aquesta font era obligada ja que l'enquesta de salaris no abasta el sector agrícola. Per al sector industrial l'estimació s'ha calculat incorporant la informació de la Encuesta de salarios de l'INE. Finalment el sector de la construcció i els serveis s'han estimat en funció de l'evolució dels convenis col·lectius.

Consum privat

L'obtenció del consum privat es basa en l'activitat que presenta la dinàmica d'aquesta variable amb l'evolució de la renda bruta disponible de les famílies. Un cop contrastada l'elevada concordança que existeix entre aquestes variables s'ha procedit a la seva estimació.

Per obtenir les taxes de creixement a preus constants s'ha deflactat el consum regional amb l'índex general de l'IPC i el consum alimentari i no alimentari amb els seus índexs específics.

Renda bruta disponible de les famílies

L'estimació d'aquesta variable s'efectua estructuradament a partir dels conceptes més importants del compte de renda de les llars, segons la metodologia establerta al SEC. Els conceptes de recursos d'aquest compte que s'estimen individualment són: remuneració d'assalariats, excedent d'explotació, prestacions socials (per jubilació, desocupació i altres) i interessos efectius cobrats per les famílies. Els conceptes d'usos estimats individualment són: impostos corrents de renda i patrimoni, cotitzacions socials reals i interessos efectius pagats per les famílies.

L'estimació de la renda disponible s'ha calculat a partir del saldo que presenten els principals recursos i usos estimats individualment. D'aquesta manera, és la dinàmica del saldo entre ingressos i aplicacions del compte de renda de les llars la que determina l'evolució de la renda disponible. Aquest procediment queda avalat a partir de la constatació de l'evolució similar d'aquest saldo i la renda disponible.

La remuneració d'assalariats s'ha obtingut a partir de l'evolució de l'ocupació assalariada interior i dels salaris per sectors.

L'excedent brut d'explotació de les famílies s'ha estimat a partir de la relació existent en l'àmbit estatal entre l'evolució de l'excedent brut del conjunt de sectors institucionals i la del sector de les famílies.

Les prestacions socials s'han estimat a partir de la identificació dels principals agents que les concedeixen, els quals s'enumeren a continuació. La Seguretat Social és la institució més significativa, ja que inclou les prestacions econòmiques més rellevants (pensions de jubilació, assistencials, invalidesa provisional, incapacitat laboral transitòria, etc.) i també les prestacions sanitàries (despesa farmacèutica). Aquesta informació prové de l'*Anuario de estadísticas laborales* del Ministeri de Treball i del pressupost liquidat de l'Institut Català de la Salut. S'han incorporat també les prestacions per desocupació gestionades per l'INEM, mitjançant la informació directa d'aquest organisme i també les d'altres administracions de la Seguretat Social com les mutualitats de funcionaris (MUFACE, ISFAS, MUNPAL) que atorguen diverses prestacions sanitàries i econòmiques als seus associats. L'estimació d'aquestes prestacions per a residents a Catalunya s'ha regionalitzat a partir d'informació incorporada a les seves respectives memòries. Finalment s'han incorporat també els imports dels pagaments d'indemnitzacions per acomiadaments a treballadors i les prestacions pagades pel Fons de Garantia Salarial, segons les dades publicades en l'esmentat *Anuario de estadísticas laborales*. Aquestes prestacions representen a l'entorn del 90% de les prestacions totals. L'estimació de la resta s'ha realitzat incorporant la hipòtesi de manteniment de la seva ponderació respecte al conjunt total de prestacions.

Els interessos efectius nets s'han estimat prenent com a referència les estimacions del Banc d'Espanya i assumint la hipòtesi d'estabilitat dels interessos efectius cobrats i pagats per les famílies respecte al total estatal.

Els pagaments obligatoris recaptats sobre la renda i el patrimoni de les famílies són la principal disminució de la seva renda i s'estimen a partir de l'agregació de la recaptació d'aquests impostos: IRPF, patrimoni i impost sobre béns immobles (antiga contribució rústica i urbana).

Les dades de l'IRPF s'han obtingut a partir d'informació de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària. Les dades de recaptació de l'impost sobre el patrimoni són les publicades per la Direcció General de Tributs del Departament d'Economia i Finances. Finalment, les dades sobre contribució urbana i rural s'han estimat a partir de la informació de recaptació cadastral del Centre de Gestió Cadastral i Cooperació Tributària del Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'estimació de les cotitzacions socials reals no es basa en les dades de recaptació territorial, perquè hi ha empreses que poden centralitzar el seu pagament en la província de la seu social amb independència, per tant, de la localització de l'activitat productiva. Per evitar aquest efecte, la distribució regional es determina a partir del nombre de treballadors en alta per província de cada un dels règims de cotització en què aquest efecte territorial és rellevant (actualment, només el règim general, però fins a l'any 1987 també s'aplicava al règim ferroviari). La resta de règims tenen una assignació territorial directa. L'estimació de les cotitzacions socials de les mutualitats de funcionaris ha requerit una metodologia equivalent.

Població de dret

Les xifres de població que es presenten en aquesta publicació són estimacions basades en els recomptes del padró municipal d'habitants de 1986, el cens de població de 1991 i el moviment natural i migratori entre el 1987 i el 1992.

Per a l'estimació de les poblacions intercensals a 1 de juliol dels anys 1987-1990, s'ha seguit el mètode dels components. La diferència («error de tancament») entre la població estimada a 1 de març de 1991 i la població que resulta del recompte censal en la mateixa data, s'ha distribuït linealment entre cadascuna de les poblacions estimades en el període. Per al càlcul de la població postcensal de l'1 de juliol de 1991 i de 1992 s'ha utilitzat també el mètode dels components (moviment natural

més saldo migratori en el període anual) i s'hi han incorporat per a l'any 1991 les omissions referides a la població censal de l'1 de març. Per a l'any 1993, s'han utilitzat les dades del moviment natural de la població, una estimació dels moviments migratoris i les omissions resultants de la rectificació anual del padró municipal d'habitants.

Índex regional de preus relatius

L'elaboració de l'índex regional de preus relatius es basa en la informació proporcionada per l'INE per mitjà de l'*Encuesta regional de precios* elaborada l'any 1989 i integrada en el marc del programa estadístic de l'Oficina d'Estadística de les Comunitats Europees (EUROSTAT).

Deflactors del valor afegit brut pm per sectors

En el sector agrari s'ha utilitzat el deflactor del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

El deflactor industrial ha estat construït segons una doble metodologia. En els anys de referència en què s'ha disposat de deflactors del VAB pm industrial espanyol amb un nivell de desagregació important (22 branques d'activitat) el deflactor de la indústria catalana s'ha calculat ponderant aquests deflactors en funció del pes de cada una de les branques corresponents segons els resultats de l'*Estadística i comptes dels sector industrial*.

Pel que fa als anys per als quals no s'ha disposat d'una sèrie de deflactors prou desagregada, la metodologia de construcció del deflactor ha partit de la constatació de la concordança de les trajectòries en el temps de l'índex de preus industrials (IPRI) espanyol i del deflactor de la indústria de la *Contabilidad nacional de España. Serie enlazada 1964-1991* de l'INE. Aquesta concordança ha fet possible l'estimació d'un deflactor per a la indústria catalana a partir de la construcció d'un IPRI de Catalunya, adaptat a l'estructura industrial de Catalunya (preus de l'IPRI de l'INE i divuit ponderacions derivades de l'*Estadística i comptes del sector industrial*).

L'estimació del deflactor del sector de la construcció ha requerit l'obtenció prèvia dels deflactors del valor de la producció i del consum intermedi. Per a l'estimació d'aquest últim deflactor s'ha pres com a estadística de referència l'índex de costos de la construcció elaborat per la Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya, atès que l'abast de la seva informació de base permet mesurar l'efecte diferencial dels costos d'aquest sector a Catalunya.

Fins a l'any 1992 el deflactor del sector serveis ha estat estimat a partir del component no alimentari de l'índex de preus al consum per a Catalunya. Aquest indicador presenta un elevat grau de concordança, en la seva trajectòria, amb el deflactor dels serveis de la comptabilitat espanyola i, per tant, s'hi ha incorporat aquesta hipòtesi per a l'estimació del corresponent deflactor català. A partir de 1993 el canvi de base de l'IPC permet aprofitar la informació oferida per a Catalunya per rúbriques i identificar aquells components respecte als quals el deflactor del sector es mostra més sensible.

Deflactors del comerç amb l'estranger

El deflactor del comerç amb l'estranger s'ha obtingut a partir de l'evolució dels índexs de valors unitaris de comerç exterior, que publica el Departament de Duanes, ponderats per l'estructura catalana dels grups d'utilització de la TARIC a un nivell de desagregació que comprèn 18 grups. Per als anys 1992 i 1993 se segueix la mateixa metodologia però amb un grau de desagregació per grups de productes menor i utilitzant els índexs publicats per la Direcció General de Previsió i Conjuntura del Ministeri d'Economia i Hisenda, basats en informació del propi Departament de Duanes. Cal advertir que aquestes estimacions de l'Institut són provisionals i properament es disposarà d'uns deflactors definitius elaborats per la Direcció General de Programació Econòmica del Departament d'Economia i Finances.

Annex 3. Revisions de les estimacions

Revisions de les estimacions

El diferent caràcter que presenten les estimacions al llarg del temps (primera estimació, avanç provisional o definitiu) implica que any rere any es revisen aquestes dades des que són publicades per primera vegada fins a assolir el caràcter de definitives. Durant el procés de revisió s'hi incorpora nova informació que fins al moment - a causa de la complexitat en la seva elaboració o altres factors- no era disponible anteriorment. Aquest annex té com a objectiu mostrar de quina manera han estat modificades les taxes de variació de dues de les macromagnituds més importants, el valor afegit brut i la renda disponible de les famílies, a partir de les revisions fetes en el període de temps comprès entre l'anterior edició i la d'aquesta publicació.

Valor afegit brut a preus de mercat

La taxa de variació real del valor afegit brut per a l'any 1989, que passa de provisional a definitiva, s'ha vist incrementada en 0,2 punts a causa, sobretot, de la revisió feta sobre el VAB industrial (5,0% a 5,7%). Aquesta revisió es deriva, com totes les que corresponen a l'any 1989, de la que elabora l'INE a la *Contabilidad regional de España* (CRE).

Valor afegit brut. Taxes de variació real.

Tant per cent

Sector		1989	1990	1991	1992
Agricultura	Publicació 1987-1992	8,2	-4,8	-4,3	20,4
	Publicació 1988-1993	9,0	4,7	-4,3	24,4
	Diferència	0,8	9,5	0,0	4,0
Indústria	Publicació 1987-1992	5,0	3,5	-0,4	-1,2
	Publicació 1988-1993	5,7	2,9	-0,2	-1,4
	Diferència	0,7	-0,6	0,2	-0,2
Construcció	Publicació 1987-1992	16,4	5,5	4,9	-3,5
	Publicació 1988-1993	16,2	8,0	6,7	-6,2
	Diferència	-0,2	2,5	1,8	-2,7
Serveis	Publicació 1987-1992	5,3	5,0	4,3	2,4
	Publicació 1988-1993	5,2	4,3	4,3	2,4
	Diferència	-0,1	-0,7	0,0	0,0
Total	Publicació 1987-1992	6,1	4,2	2,3	1,0
	Publicació 1988-1993	6,3	4,1	2,6	0,8
	Diferència	0,2	-0,1	0,3	-0,2

La revisió efectuada per a l'any 1990 ha suposat una disminució en la taxa del VAB global, el qual passa de 4,2% al 4,1%. Encara que en termes globals aquesta variació és insignificant, per sectors s'han produït variacions més pronunciades que han acabat per compensar-se les unes amb les altres. Així, s'observa com la taxa de la indústria es redueix del 3,5% al 2,9%, mentre que la de la construcció, induïda pel gran dinamisme que va mostrar el sector com a conseqüència de la celebració dels Jocs Olímpics, mostra un increment de 2,5 punts, passant del 5,5% al 8%. És de destacar el fort canvi que es produeix en l'agricultura. En efecte, mentre que l'any passat l'avanç ofert per l'Institut d'Estadística de Catalunya suposava un increment negatiu per aquest sector del -4,8%, la dada provisional que es deriva de la revisió feta per la CRE implica un creixement positiu del 4,7%. Malgrat aquesta discrepància i el fet que les estimacions de l'Institut d'Estadística de Catalunya es basen en les dades que proporciona directament el Departament d'Agricultura, s'ha acabat incorporant aquest valor a la sèrie, ja que el criteri de l'Institut és assumir les dades definitives publicades per la CRE.

Els anys 1991 i 1992 tampoc no s'han vist afectats, de forma important, en les revisions efectuades, un augment de 0,3 punts i una disminució de -0,2, respectivament. La de l'any 1991 -que es manté com a avanç- és conseqüència, sobretot, de la revisió a l'alça que es produeix en la taxa de la construcció. La primera estimació de 1992 es transforma en avanç i també té com a principal sector responsable en la revisió a la baixa de la seva taxa de variació a la construcció, que observa com la caiguda del -3,5% passa a ser del -6,2%.

Renda bruta disponible de les famílies

Les revisions efectuades sobre aquesta macromagnitud han estat més importants que les fetes en el cas del VAB. Per a l'any 1989, la revisió duta a terme per la CRE ha disminuït la taxa de variació nominal provisional del 10,6% al 9,2%, valor que es converteix en definitiu. Si s'analitzen les variacions en els seus components s'observa com aquesta reducció és deguda a una forta disminució de l'excedent brut d'explotació (de l'11,1% al 3,3%). Aquesta reducció hauria tingut un fort efecte negatiu sobre la dada definitiva de la renda familiar sinó s'hagués vist compensada, en part, per un destacat increment dels interessos efectius nets (del 9,5% al 32,8%).

El cas de 1990 és semblant al de 1989, però encara més pronunciat. S'ha produït una forta revisió, concretament de 4,8 punts a l'alça, sobre la dada que publicava l'any passat l'Institut d'Estadística de Catalunya com a avanç i que aquest any passa a ser provisional. El responsable d'aquesta forta variació ha estat la revisió que s'ha fet, com en el cas de 1989, sobre l'excedent brut d'explotació. Aquest component passa de mostrar un creixement del 10,3% a un del 29,4% i donat el seu elevat pes en el conjunt dels components de la renda familiar, el seu impacte sobre la taxa de creixement a preus corrents d'aquesta variable és determinant. El criteri de l'Institut d'Estadística de Catalunya ha estat el d'assumir aquestes revisions elaborades per la CRE, malgrat que la sèrie d'excedent brut d'explotació de les famílies presenta una evolució força atípica: deflactat amb l'IPC o amb el deflactor del VAB l'increment real per a l'any 89 és negatiu (entre -3% i -4%) mentre que el de l'any 90 se situa per sobre del 20%. Un altre dels components que han estat objecte d'una notòria revisió en aquest any són els interessos efectius nets. En aquest cas, malgrat que la revisió ha implicat la correcció de la taxa de l'11'8% al -6,5% (més de 18 punts), la seva influència sobre la revisió de la renda no és tan notable com en el cas de l'excedent brut d'explotació, a causa de la limitada aportació d'aquest component sobre l'agregat total.

La revisió per a l'avanç de 1991 ha suposat que la renda disponible familiar s'incrementi en un 10'7% enlloc de fer-ho a l'11'6%. En aquest cas, l'anàlisi realitzada per components mostra com l'impacte més important és el provocat per la revisió de la remuneració d'assalariats, encara que la resta de components també mostren variacions menys significatives.

Malgrat que les revisions fetes sobre cadascun dels components de la renda per a l'any 1992 siguin de magnitud inferior a les elaborades per 1991, l'efecte global sobre la renda familiar és major. Això és motivat perquè en el cas anterior hi havia una compensació en el sentit de les revisions entre els diferents components, cosa que no es produeix en aquest cas. L'estimació de la renda mostra ara un creixement nominal del 7,5% enlloc d'un del 8'8%.

Renda disponible familiar. Taxes de variació nominal.
Tant per cent

Component		1989	1990	1991	1992
Remuneració d'assalariats	Publicació 1987-1992	12,8	13,6	11,2	6,4
	Publicació 1988-1993	12,9	12,9	9,8	5,8
	Diferència	0,1	-0,7	-1,4	-0,6
Excedent brut d'explotació	Publicació 1987-1992	11,1	10,3	10,2	10,8
	Publicació 1988-1993	3,3	29,4	11,0	9,5
	Diferència	-7,8	19,1	0,8	-1,3
Prestacions socials	Publicació 1987-1992	12,6	15,2	18,6	13,0
	Publicació 1988-1993	12,6	17,4	16,9	12,8
	Diferència	0,0	2,2	-1,7	-0,2
Interessos efectius nets	Publicació 1987-1992	9,5	11,8	20,1	6,3
	Publicació 1988-1993	32,8	-6,5	20,9	6,3
	Diferència	23,3	-18,3	0,8	0,0
Cotitzacions socials reals	Publicació 1987-1992	15,3	12,8	10,1	11,9
	Publicació 1988-1993	15,3	14,1	12,4	11,0
	Diferència	0,0	1,3	2,3	-0,9
Impostos s/renda i patrimoni	Publicació 1987-1992	26,9	11,3	12,6	8,2
	Publicació 1988-1993	27,0	12,0	11,3	6,1
	Diferència	0,1	0,7	-1,3	-2,1
Renda bruta disponible familiar	Publicació 1987-1992	10,6	13,0	11,6	8,8
	Publicació 1988-1993	9,2	17,8	10,7	7,5
	Diferència	-1,3	4,8	-0,9	-1,3

